

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

**POZNAVANJE PLASTIČNIH IN ESTETSKIH
POSEGOV MED DIJAKI IN ODRASLIMI**
RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE:

Taja Hernaus
Nika Paradis
Pika Šunta

MENTOR:

Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

Celje, marec 2022

SREDNJA ZDRAVSTVENA IN KOZMETIČNA ŠOLA CELJE
IPAČEVA ULICA 10
3000 CELJE

**POZNAVANJE PLASTIČNIH IN ESTETSKIH
POSEGOV MED DIJAKI IN ODRASLIMI**
RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE:
Taja Hernaus, 3. D
Nika Paradis, 3. D
Pika Šunta, 3. D

MENTOR:
Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2022

KAZALO

KAZALO VSEBINE

KAZALO	3
KAZALO VSEBINE.....	3
KAZALO SLIK.....	5
KAZALO GRAFOV.....	5
KAZALO PRILOG.....	6
ZAHVALA	7
POVZETEK	8
ABSTRACT	9
1 UVOD	10
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA.....	10
1.2 NAMEN IN CILJ NALOGE.....	10
1.3 HIPOTEZE.....	10
1.4 METODOLOGIJA IN METODE DELA.....	11
2 TEORETIČNI DEL	12
2.1 ZGODOVINSKI RAZVOJ PLASTIČNIH IN ESTETSKIH POSEGOV.....	12
2.1.1 ZGODOVINSKI RAZVOJ PLASTIČNE KIRURGIJE.....	12
2.1.2 ZGODOVINSKI RAZVOJ ESTETSKE KIRURGIJE.....	12
2.2 LEPOTA.....	13
2.2.1 ZAKAJ SO ŽENSKES LEPŠI SPOL?.....	14
2.3 SAMOPODOBA.....	14
2.4 PLASTIČNA KIRURGIJA.....	15
2.5 ESTETSKA KIRURGIJA.....	15
2.5.1 KAKO IZBRATI KIRURGA ZA ESTETSKI POSEG.....	16
2.5.2 PREDOPERATIVNI POGOVOR IN PREGLED.....	16
2.5.3 VRSTE ESTETSKIH POSEGOV.....	17
2.5.3.1 NEKIRURŠKI POSTOPKI POMLAJEVANJA OBRAZA.....	17
2.5.3.2 OHROMITEV OBRAZNEGA MIŠIČJA.....	17
2.5.3.3 AVTOLOGNA MAŠČOBA.....	17
2.5.3.4 FACELIFT.....	17
2.5.3.5 KOREKCIJA VEK (BLEFAROPLASTIKA).....	18
2.5.3.6 ESTETSKA KOREKCIJA NOSU (RINOPLASTIKA).....	18
2.5.3.7 KOREKCIJA UHLJEV (OTOPLASTIKA).....	18
2.5.3.8 ESTETSKA KOREKCIJA TREBUŠNE STENE (ABDOMINOPLASTIKA).....	18
2.5.3.9 LIPOSUKCIJA.....	18
2.5.3.10 POMLAJEVANJE NADLAKTI (BRAHIOPLASTIKA).....	18
2.5.4 OKREVANJE PO ESTETSKEM POSEGU.....	19
3 EMPIRIČNI DEL	20
3.1 VZOREC RAZISKAVE.....	20
3.2 ČAS RAZISKAVE.....	20
3.3 OBDELAVA PODATKOV.....	20
3.4 ANALIZA DOBLJENIH EMPIRIČNIH PODATKOV OD DIJAKOV SREDNJE ZDRAVSTVENE IN KOZMETIČNE ŠOLE CELJE IN ODRASLIH.....	21
3.4.1 Ali veste, kaj so plastične operacije?.....	21
3.4.2 Ali veste, kaj so estetski posegi?.....	22
3.4.3 Ali ste zadovoljni s svojim telesom?.....	23

3.4.4 Kako ste zadovoljni s posameznim delom telesa. 1 pomeni, da sploh nisem zadovoljen, 2 - nisem zadovoljen, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - sem zadovoljen, 5 - popolnoma sem zadovoljen.....	24
3.4.4.1 Kako ste zadovoljni z lasmi?.....	24
3.4.4.2 Kako ste zadovoljni z obraznimi gubami?	25
3.4.4.3 Kako ste zadovoljni z obrvmi?.....	26
3.4.4.4 Kako ste zadovoljni z nosom?.....	27
3.4.4.5 Kako ste zadovoljni z usti?.....	28
3.4.4.6 Kako ste zadovoljni z ličnicami?	29
3.4.4.7 Kako ste zadovoljni z zobmi?	30
3.4.4.8 Kako ste zadovoljni s čeljustno kostjo?	31
3.4.4.9 Kako ste zadovoljni z ušesi?	32
3.4.4.10 Kako ste zadovoljni z oprsjem?	33
3.4.4.11 Kako ste zadovoljni z rokami?	34
3.4.4.12 Kako ste zadovoljni s trebuhom?	35
3.4.4.13 Kako ste zadovoljni z boki?	36
3.4.4.14 Kako ste zadovoljni z zadnjico?.....	37
3.4.4.15 Kako ste zadovoljni z nogami?	38
3.4.5 Ali ste kdaj razmišljali o estetskem posegu?	39
3.4.6 Če ste že kdaj razmišljali o estetskem posegu, kdo/kaj od navedenega vas je spodbudilo k takšnemu razmišljanju? (možnih več odgovorov)	40
3.4.7 Koliko po vašem mnenju napisana možnost vpliva na razmišljanje o estetskih posegih na ljudeh, kjer 1 pomeni, da sploh ne vpliva, 2 - ne vpliva, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - vpliva, 5 - zelo vpliva.....	41
3.4.7.1 Vpliv družabnih omrežji na razmišljanje o estetskih posegih.....	41
3.4.7.2 Vpliv vplivnežev na razmišljanje o estetskih posegih.	42
3.4.7.3 Vpliv TV oddaje na razmišljanje o estetskih posegih.	43
3.4.7.4 Vpliv radijskih oddaj na razmišljanje o estetskih posegih.	44
3.4.7.5 Vpliv družine na razmišljanje o estetskih posegih.	45
3.4.7.6 Vpliv samopodobe na razmišljanje o estetskih posegih.....	46
3.4.7.7 Vpliv prijateljev na razmišljanje o estetskih posegih.....	47
3.4.7.8 Vpliv šole na razmišljanje o estetskih posegih?.....	48
3.4.7.9 Vpliv osebe z že opravljenim estetskim posegom na razmišljanje o estetskih posegih.	49
3.4.8 Ali ste že imeli kakšno plastično/estetsko operacijo na sebi?.....	50
3.4.9 Poznate kakšno kliniko za lepotne operacije?.....	51
3.4.10 Ali ste že obiskali kakšno kliniko za lepotne operacije?	52
3.4.11 Ali menite, da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest?	53
3.4.12 Menite, da so plastične/estetske operacije še vedno tabu tema?.....	54
3.4.13 Ali ste se kdaj znotraj družine pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?	55
3.4.13.1 Na pobudo koga ste se pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?.....	56
3.4.14 Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev, partnerja) pri oblikovanju pozitivne samopodobe?.....	57
3.4.15 Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev) pri odločitvi za spremembo telesnega videza?	58
3.4.16 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za spodaj navedene dejavnosti. 1 pomeni, da sploh ni pomembno, 2 - ni pomembno, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - pomembno, 5 - zelo pomembno.....	59

3.4.16.1 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za kariero?	59
3.4.16.2 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za partnerski odnos?	60
3.4.16.3 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za sprejetje v službo?	61
3.4.16.4 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za izključno boljše počutje?	62
3.4.17 Ali bi se strinjali s plastičnim/estetskim posegom, če bi si vaš otrok to želel?	63
3.4.18 Ali se je vaše stališče glede plastičnih/estetskih posegov v primerjavi z obdobjem, ko ste odraščali, kaj spremenilo?	64
3.5 TERENSKO DELO	65
3.6 INTERVJU Z DR. MATICEM FABJANOM	66
4 RAZPRAVA	68
5 ZAKLJUČEK	70
6 VIRI IN LITERATURA	71
6.1 LITERATURA	71
6.2 VIRI SLIKOVNEGA MATERIALA	71
7 PRILOGE	73

KAZALO SLIK

Slika 1: Ambulanta za preglede	17
Slika 2: Operacijski blok	18
Slika 3: Soba za okrevanje po posegu	19
Slika 4: Medical Group Fabjan	65
Slika 5: Skupinska fotografija (z leve proti desni), gospod dr. Matic Fabjan, raziskovalki Nika Paradis in Pika	67

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ali veste kaj so plastične operacije?	21
Graf 2: Ali veste, kaj so estetski posegi?	22
Graf 3: Ali ste zadovoljni s svojim telesom	23
Graf 4: Zadovoljstvo z lasmi	24
Graf 5: Zadovoljstvo z obraznimi gubami	25
Graf 6: Zadovoljstvo z obrvmi	26
Graf 7: Zadovoljstvo z nosom	27
Graf 8: Zadovoljstvo z usti	28
Graf 9: Zadovoljstvo z ličnicami	29
Graf 10: Zadovoljstvo z zobmi	30
Graf 11: Zadovoljstvo s čeljustno kostjo	31
Graf 12: Kako ste zadovoljni z ušesi	32
Graf 13: Zadovoljstvo z oprsjem	33
Graf 14: Zadovoljstvo z rokami	34
Graf 15: Zadovoljstvo s trebuhom	35
Graf 16: Zadovoljstvo z boki	36

Graf 17: Zadovoljstvo z zadnjico	37
Graf 18: Kako ste zadovoljeni z nogami	38
Graf 19: Ste že razmišljali o estetskih posegih	39
Graf 20: Kdo/kaj od navedenega vas je spodbudilo k takšnemu razmišljanju o estetskem posegu?.....	40
Graf 21: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu družabna omrežja	41
Graf 22: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu vplivneži	42
Graf 23: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu TV oddaje.....	43
Graf 24: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu radijske oddaje.....	44
Graf 25: Koliko vpliva na razmišljanje o estetskem posegu družina	45
Graf 26: Koliko vpliva na razmišljanju o estetskem posegu samopodoba	46
Graf 27: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu prijatelji	47
Graf 28: Koliko vpliva na razmišljanje o estetskem posegu šola	48
Graf 29: Koliko vpliva na razmišljanje o estetskem posegu oseba z že opravljenim estetskim posegom	49
Graf 30: Ali ste že imeli kakšno plastično/estetsko operacijo na sebi?.....	50
Graf 31: Poznate kakšno kliniko za lepotne operacije?	51
Graf 32: Ali ste že obiskali kakšno kliniko za lepotne operacije?	52
Graf 33: Ali menite, da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest?.....	53
Graf 34: Menite, da so plastične/estetske operacije še vedno tabu tema?.....	54
Graf 35: Ali ste se kdaj znotraj družine pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?.....	55
Graf 36: Na pobudo koga ste se pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?.....	56
Graf 37: Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev, partnerja) pri oblikovanju pozitivne samopodobe ?	57
Graf 38: Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev) pri odločitvi za spremembo telesnega videza?	58
Graf 39: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za kariero	59
Graf 40: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za partnerski odnos.....	60
Graf 41: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za sprejetje v službo	61
Graf 42: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za izključno boljše počutje	62
Graf 43: Ali bi se strinjali s plastičnim/estetskim posegom, če bi si vaš otrok to želel?	63
Graf 44: Ali se je vaše stališče glede plastičnih/estetskih posegov v primerjavi z obdobjem, ko ste odraščali, kaj spremenilo?.....	64

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik za dijake	73
Priloga 2: Anketni vprašalnik za odrasle.....	73
Priloga 3: Vprašanja za intervju	73

ZAHVALA

Na začetku naloge se zahvaljujemo dijakom Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje ter ostali populaciji, ki so izpolnili anketne vprašalnike, da smo lahko izdelale empirični del naloge.

Pri nastajanju naloge se zahvaljujemo naslednjim profesoricom: gospe Franji Dobrajc za lektoriranje naloge in prevod povzetka v angleščino, gospe Olgi Štancar kot recenzentki naloge, gospe Nini Lobe Selič za tehnično izvedbo in gospe Smilji Pevec kot koordinatorici raziskovalne dejavnosti na šoli.

Iskrena hvala mentorju, gospodu profesorju Petru Čepinu Tovorniku, za spodbudo in vso pomoč pri ustvarjanju in nastajanju našega skupnega raziskovalnega izdelka.

Zahvala tudi gospe ravnateljici Katji Pogelšek Žilavec, da nam je omogočila raziskovalno delo iz obravnavanega področja na šoli.

POVZETEK

Raziskovalna naloga predstavlja poznavanje plastičnih in estetskih posegov med dijaki in odraslimi. Temelji na kombinaciji različnih metodoloških pristopov in je razdeljena na teoretični in empirični del.

V teoretičnem delu je opisana zgodovina plastičnih in estetskih posegov, samopodoba ter kako izbrati kirurga za estetski poseg.

Osnova za empirični del je 346 anketnih vprašalnikov, od tega so jih izpolnili 276 dijaki in 70 odrasli, ter intervju z dr. Maticem Fabjanom v Medical Group Fabjan. Rezultati so pokazali, da več kot 70 % anketiranih dijakov in več kot 90 % anketiranih odraslih ve, kaj so plastične in estetske operacije. 53 % anketiranih dijakov ni zadovoljnih s svojim telesom ter 14 % anketiranih odraslih. 76 % anketiranih dijakov je najbolj zadovoljnih z ušesi, med tem ko so anketirani odrasli najbolj zadovoljni z usti (93 %). 11 % anketiranih odraslih je na sebi že imelo plastični/estetski poseg, med anketiranimi dijaki pa je samo eden takšen. Kliniko za lepotne operacije je že obiskalo 4 % (11) anketiranih dijakov in 3 % (2) anketiranih odraslih. 85 % anketiranih dijakov in 94 % anketiranih odraslih meni, da s plastičnimi/estetskimi posegi izboljšamo svojo samozavest.

Ključne besede: dijaki, Medical Group Fabjan, odrasli, plastične in estetske operacije, samopodoba.

ABSTRACT

The research task is the knowledge of plastic and aesthetic interventions between students and adults. It is based on a combination of different methodological approaches and is divided into theoretical and empirical parts.

The theoretical part describes the history of plastic and aesthetic procedures, self-image and how to choose a surgeon for aesthetic procedures.

The basis for the empirical part is 346 survey questionnaires, of which 276 were completed by students and 70 adults, and an interview with dr. Matic Fabjan in Fabjan Medical Group. The results showed that more than 70% of the surveyed students and more than 90% of the surveyed adults know what plastic and aesthetic surgeries are. 53% of surveyed students are dissatisfied with their bodies and 14% of surveyed adults. 76% of surveyed students are most satisfied with their ears, while the surveyed adults are most satisfied with their mouths (93%). 11% of the surveyed adults have already had plastic / aesthetic surgery, and only one of the surveyed students has had one. 4% (11) of the surveyed students and 3% (2) of the surveyed adults have already visited the cosmetic surgery clinic. 85% of surveyed students and 94% of surveyed adults believe that plastic / aesthetic interventions improve our self-confidence.

Key words: students, Fabian Medical Group, adults, plastic and aesthetic surgeries, self-esteem.

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Telo je najočitnejši, najprepoznavnejši indikator identitete. Telesna identiteta je dana z rojstvom in je temeljna za mnoge druge identitete. Posameznik se ne identificira zgolj s telesom, ampak mu pripisuje tudi različne pomene. Posameznik glede na kulturo, v kateri biva, različno uporablja in predstavlja svoje telo (Južnič, 1993, str. 12).

Zdravje, mladost, lepota in fizična pripravljenost so pozitivne lastnosti, ki jih discipliniranje telesa omogoča in ohranja, posameznik pa obenem pridobi občutek samonadzora, pozitivne samopodobe in samospoštovanja. Zaradi razumevanja telesa kot nedokončanega projekta pogosto to tudi postane. Vedno obstaja kak del, ki ga je mogoče popraviti, izboljšati in izpopolniti (Kuhar, 2004, str. 105).

Estetska kirurgija ni le način upravljanja s telesnim videzom, temveč tudi način zmanjševanja ali brisanja telesnih znakov, ki posameznika označujejo kot drugačnega v smislu prevladujočih lepotnih standardov, zaželenih norm ali rase (Haiken, 1997, str. 175-176).

Naše zanimanje za to tematiko se je začelo na podlagi pogovora o znani modni oblikovalki Donatella Versace, kako zelo jo je plastična operacija spremenila. Odločile smo se, da bomo podrobneje raziskale plastično/estetsko kirurgijo, zato smo se odpravile v knjižnico in začele prebirati literaturo.

Želele smo prepoznati nagnjenost k plastičnim in estetskim posegom. Menimo, da bi s tem pripomogle k boljšemu prepoznavanju anketiranih o podatkih, kako so anketiranci kritični do svojih delov telesa.

1.2 NAMEN IN CILJ NALOGE

Namen naloge je ugotoviti, kakšno samozavest imajo dijaki in odrasli, kako so zadovoljni s posameznim delom svojega telesa ter koliko anketirancev je že opravilo plastično ali estetsko operacijo.

Cilj raziskovanja je, da ljudi informiramo o tem, kaj so lepotne in estetske operacije. Sporočiti jim želimo tudi, da nihče ne potrebuje lepotnih operacij in da niso nujno potrebne, da bi se v svojem telesu počutili boljše.

1.3 HIPOTEZE

Preden smo sestavile in oblikovale anketna vprašalnika, smo postavile naslednje hipoteze, na podlagi katerih smo kasneje tudi načrtovala raziskovalno delo.

Hipoteza 1: Več kot polovica anketiranih dijakov ve, kaj so plastični in estetski posegi.

Hipoteza 2: Vsaj polovica anketiranih dijakov ni zadovoljnih s svojim telesom/izgledom.

Hipoteza 3: Vsaj 5 % anketiranih odraslih je imelo plastično/estetsko operacijo na sebi.

Hipoteza 4: Več kot polovica anketiranih odraslih, ki so že obiskali kliniko za lepotne operacije, pozna Medical Group Fabjan.

Hipoteza 5: Več kot polovica anketiranih odraslih meni, da s plastičnimi/estetskimi posegi izboljšamo svojo samozavest.

1.4 METODOLOGIJA IN METODE DELA

Za raziskovalno nalogo smo uporabile:

- študij različne literature,
- metodo anketiranja in
- metodo intervjuja.

Delo je potekalo po naslednjem vrstnem redu:

- najprej smo se z mentorjem dogovorile o izbrani temi,
- zastavile smo si namen in cilj raziskovalne naloge,
- preučile smo literaturo za podlago izvedbe teoretičnega dela raziskovalne naloge,
- na podlagi namena in cilja naloge smo si postavile pet hipotez,
- sestavile smo anketna vprašalnika in vprašanja za intervju,
- nato smo pridobljene podatke analizirale, interpretirale ter jih oblikovale v tabele in grafe,
- na osnovi pridobljenih podatkov iz anketnih vprašalnikov smo hipoteze potrdile oz. ovrgle,
- opravile intervju,
- napisale razpravo ter
- na koncu z vsemi podatki sestavile zaključek s predlogi.

Po izboru teme in opredelitvi raziskovalnega vprašanja smo začele zbirati literaturo, ki smo jo potrebovale za razlago teoretičnega dela naloge.

Anketiranje je bilo izvedeno z dijaki Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje in starejšimi. Podatki so bili zbrani z dvema anketnima vprašalnikoma in sicer z anketnim vprašalnikom za dijake (priloga 1) in z anketnim vprašalnikom za odrasle (priloga 2).

Anketni vprašalnik za dijake Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje je sestavljen iz 16 vprašanj odprtega in zaprtega tipa. Devet vprašanj ima dva možna odgovora, od tega je osem vprašanj odprtega tipa. Tri vprašanja imajo deset, osem in eno štiri možne odgovore, pri katerih imajo anketiranci možnost, da sami napišejo odgovor, če ga ni bilo med ponujenimi. Imamo tri tabele s 5-stopenjsko lestvico, kjer je bilo možnih štiri, devet in petnajst različnih odgovorov.

Anketni vprašalnik za splošno populacijo je sestavljen iz 18 vprašanj odprtega in zaprtega tipa. Devet različnih vprašanj ima dva možna odgovora in eno vprašanje tri. Od tega je deset vprašanj odprtega tipa, pri katerih imajo anketiranci možnost, da sami napišejo odgovor, če ga niso našli med ponujenimi. Imamo tri vprašanja s 5-stopenjsko tabelo, kjer je pri enem vprašanju možnih štiri, devet in petnajst različnih odgovorov. Dva vprašanja imata štiri možne odgovore, dva po osem in eno po deset, pri vseh imajo anketiranci možnost, da sami napišejo odgovor, če ga ni bilo med ponujenimi.

Standardizirani intervju je sestavljen iz 10 vprašanj. Intervju je bil izveden z Dr. Maticem Fabjanom v Medical Group Fabjan Celje.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ZGODOVINSKI RAZVOJ PLASTIČNIH IN ESTETSKIH POSEGOV

2.1.1 ZGODOVINSKI RAZVOJ PLASTIČNE KIRURGIJE

Plastična kirurgija je dinamična veja kirurgije, ki se razlikuje od ostalih kirurških strok. Obravnava vse telesne regije ter starostne skupine in uporablja številne, različne kirurške tehnike. Plastični kirurgi so se vedno trudili nadomestiti izgubljene dele telesa oz. popraviti različne nepravilnosti, da bi na ta način popravili moteno funkcijo ali pa lajšali bolnikovo prizadetost zaradi iznakaženosti. Pri tem so bili vedno vezani na razvoj. Glavno poslanstvo plastičnih kirurgov oz. njihovih predhodnikov je od nekdaj nadomestiti manjkajoči del telesa ali tkiva tako, da se ohrani njegova funkcija in/ali oblika oz. videz - s prestavitvijo (transpozicija) ali presaditvijo (transplantacija), po možnosti telesu lastnih tkiv. Ime izvira iz grške besede plastikos, kar pomeni oblikovati, ulivati. Skoval ga je Desault leta 1798. Začetki segajo daleč v zgodovino (Smrkolj, 2014, str. 1216).

Opisani so namreč postopki rekonstrukcije nosu, ki so jih izvajali lončarji v Indiji že približno 600 let pr. n. št. V tistem času je bila v Indiji amputacija nosu pogost način poniževalne kazni za prestopnike, zato so imeli lončarji veliko strank. Kožo in podkožje s čela so prestavili na nos in tehniko so kasneje poimenovali »indijski reženj«. V Evropi je bila aktivna grško-rimska šola, katere dosežki so zamrli v srednjem veku. Ponovno zanimanje za rekonstrukcijo so iz Indije prenesli Perzijci, in sicer v Italijo v času renesanse. Tam je Tagliacozzi leta 1597 prvi opisal vezani reženj z nadlakti za rekonstrukcijo nosu (Smrkolj, 2014, str. 1216).

Delo plastičnih kirurgov je opredelil s pomembnima stavkoma: »Mi popravljamo in učvrstimo dele telesa, ki nam jih je narava dala in usoda vzela. Pomemben mejnik sta bili uvedbi anestezije ter asepse v kirurgijo v 19. stoletju. Pravi preporod pa je sledil po koncu prve svetovne vojne, ki je za seboj pustila množico iznakaženih vojakov. Z zdravljenjem poškodb obraza je zaslovel Sir Harold Gilles, novozelandski otorinolaringolog, ki je operiral v Sidcupu v Angliji. Gilliesa imajo mnogi za očeta sodobne plastične kirurgije. Številni centri po svetu, ki so se ukvarjali s plastično kirurgijo, so kmalu dobili nove bolnike, žrtve druge svetovne vojne. Po vojni so se plastični kirurgi, ob pomanjkanju poškodovancev, preusmerili v glavnem v odpravljanje prirojenih različic, predvsem obraza. Pričelo se je večati zanimanje ljudi za načrtovane posege, tudi tiste zgolj estetske narave. V 20. stoletju so se z združevanjem kirurških tehnik žilne kirurgije in mikroskopa ob sočasni uporabi finih inštrumentov ter mikrošivov začele razvijati mikrokirurške tehnike (Smrkolj, 2014, str. 1216).

Razvoj svetovne plastične kirurgije so krojili tudi Slovenci. Profesorica Janžekovič iz Maribora je s svojo metodo zgodnje tangencialne ekscizije in takojšnjega kritja globokih dermalnih opeklin spremenila v sodobno kirurško zdravljenje opeklin. Je tudi ustanoviteljica Oddelka za plastično kirurgijo v UKC Maribor (Kurtiš, 2011, str. 7, 8).

2.1.2 ZGODOVINSKI RAZVOJ ESTETSKE KIRURGIJE

Pojem estetika izvira iz antičnega grškega glagola aisthanomai, kar pomeni čutiti. Danes z besedo označujemo občutek oz. smisel za lepoto, ki se največkrat obravnava na področju

umetnosti. Opredelitev lepote ni možna niti zaželeno. Lepota ima veliko vidikov in se razlikuje med rasami, kulturami in glede na zgodovinsko obdobje. Preobremenjenost z lepoto, ki je čedalje bolj izrazita, nikakor ni nov pojav. Človek se je skozi zgodovino zelo zanimal za lepoto ali bolje rečeno privlačnost in obliko. V preteklosti so lepote smernice določali umetniki, pisatelji in ljudje večje družbene veljave (Smrkolj, 2014, str. 1265).

V času renesanse se je začel pojavljati pojem lepota kirurgija (beauty surgery). Nemški obrazni kirurg Johann F. Dieffenbach je z novim pojmom želel ločiti posege, ki imajo zgolj estetsko funkcijo od rekonstruktivnih posegov. Besedo lepota (beauty) je na prehodu iz 19. v 20. stol. zamenjala beseda estetska (aesthetic) ter tako dodala kredibilnost ter strokovno konotacijo terminu in poklicu (Zivalkovič, 2009, str. 21, 22).

Lepotne ideale so tako predstavljali ljudje, ki so bili na očeh javnosti; v takratnih časih je bilo to plemstvo. Danes postavljajo trende in smernice mediji, filmska produkcija in modni oblikovalci. Čeprav se lepotni ideali spreminjajo, dajemo v naši podzavesti prednost določenim zunanjim videzom. Debelost je bila dolgo časa v veliko kulturah ideal lepote. Danes velja popolnoma nasprotno - vitka postava je privilegij posameznika, ki ima čas in denar za skrb za lastno telo in zdravo prehrano. Vedno bolj pa se tudi zavedamo, da je z debelostjo povezanih veliko bolezni. Obstaja veliko meril, ki opisujejo idealna razmerja lepega (Smrkolj, 2014, str. 1265).

2.2 LEPOTA

»Lepa ženska je ženska, ki ne potrebuje milijon »popravitkov«, da bi se počutila lepo. Lepa ženska je ženska, ki se počuti dobro v svoji koži, ne glede na to, kje in s kom je in nekako izžareva to svojo samozavest« (Jerič, 2017, str. 25).

Lepota je božanska umetnost, lepota umetnosti pa sad človeške ustvarjalnosti, s katero se človek približuje božanskemu, ki biva v njem. Lepota lovi pogled, jemlje sapo, zaposli duha, kar sveti Tomaž Akvinski opiše takole: »Lepota je sijaj resnice. Lepota je toliko kot oči, ki jo opazujejo, a kljub temu, da se lepe stvari nenehno spreminjajo, velja, da se bistvo lepote - to, kar je lepo samo po sebi - v ničemer ne spremeni. V svojem bistvu lepota obstaja samo ena in ista. Po njenih lastnostih, kot sta stalnost in dovršenost, je »njeno pravo bistvo dejanska resničnost«, zatrjuje Platon (Planinšek, 2015, str. 9).

Aristotel idealizmu svojega učitelja dodaja tri opredelitve. Lepota mu pomeni »preciznost, somernost in skladnost«, čemur se pridružuje tudi Hegel in nadaljuje, da so glavne lastnosti lepega »pravilnost, somernost in red«. Pitagora meni, da je »skladnost združevanje različnosti in povezovanje razlik«, ta skladnost pa je »najširši izraz lepega«, kot misel nadaljuje Delacroix. Videti je, da je bilo o lepoti že vse povedano in premišljeno, in vendar lepota ostaja, bolj kot kadarkoli, skrivnost. Bolj ko jo opredeljujemo, bolj ko ji postavljamo merila in norme, bolj se ji uspeva izmuzniti vsem opredelitvam in razlagam. Je lepota morda izjemna privlačnost, ki prihaja iz daljave kot stalnica, kot občutje nečesa, kar je zasidrano v nevidnem spominu zavesti? (Planinšek, 2015, str. 9).

Razvrščanje mnogoterih obrazov nespremenljive in neopredeljive lepote v knjigo je bil velik izziv. Izziv, ki ga hkrati zastavljam sebi kot lepotnemu kirurgu in sebi kot človeku, ki ga je prevzela umetnost. Gre za izziv, s katerim se soočam vsakič, ko mi naročijo, naj polepšam neki obraz ali telo ali ga pomladim. Da, umetnost lepote mora biti osnova vsakršne lepote kirurgije,

kakor je poznavanje anatomije osnova medicine na splošno. Enako velja za slikarstvo, kiparstvo, glasbo in ples; zadostuje ena sama odvečna poteza, napačen ton ali pretiran korak, da se celotno ravnovesje podre. Lepotna kirurgija nikakor ni zgolj strokovno opravilo. Poleg nujnega umetniškega talenta, ki vključuje občutek za skladnost in za razmerja, mora kirurg dobro poznati tudi zgodovino umetnosti in lepote. Seznanjen mora biti z zgodovinskimi in znanstvenimi dosežki, da bi jih kot umetnik lahko popravil. Ni dovolj samo v prefinjeni obliki izraziti čustvo, da nastane umetnina. Šele ko umetnost prebudi čustva, je lepota dosežena (Planinšek, 2015, str. 9).

2.2.1 ZAKAJ SO ŽENSKE LEPŠI SPOL?

Skoraj izključno so v naravi moški osebki tisti, ki se s telesnim okrasjem in barvitostjo bojujejo za svoje ženske - med drugi s svojim veličastnim repom tudi pav. Charles Darwin je vzrok za to videl v seksualni selekciji, spolnem izboru. V živalskem svetu se tako za ženske lepoticijo moški, pri ljudeh pa je ravno obratno. So ženske obsedene z lepoto? Z izjemo nekaterih razkropljenih primitivnih ljudstev, v katerih se krasijo moški, ženske pa delajo, je telesna lepota po vsem svetu ženska domena, manekenstvo pa sanjski poklic mnogih deklet. Zaradi tega se recimo v Nemčiji vsako drugo dekle med 14. in 17. letom starosti počuti predebelo, kot je pred kratkim ugotovila nemška Zvezna centrala za informiranje o zdravju (Planinšek, 2015, str. 18).

Na Inštitutu Roberta Kocha v Berlinu so ugotovili, da ima posledično vsako tretje dekle motnje pri prehranjevanju. Ženska obsedenost z vitkostjo je največja množična psihoza na svetu,« se razburja nemška feministka Alice Schwarzer. Pri tem je borba za postavo le ena od plasti truda za lepoto. Za modo, frizuro, kozmetiko, nakit se je nežnejši spol pripravil odpovedati nezanemarljivi količini časa in denarja. Samo v Nemčiji lepotni kirurgi na leto zaslužijo 1,6 milijarde evrov, pretežno z ženskami (Planinšek, 2015, str. 18).

2.3 SAMOPODOBA

Samopodoba je eno temeljnih področij osebnosti. Zajema celoto predstav, mnenj, stališč, ki jih imamo o sebi, vrednost, ki si jo pripisujemo, odnos do samega sebe. Začetek sodobnega pojmovanja samopodobe, po mnenju psihologa Nathaniela Brandena, je seštevek samoučinkovitosti in samospoštovanja. Samoučinkovitost pomeni zaupanje vase, v svoje sposobnosti, v svoj način razmišljanja, odločanja, prevzemanja odgovornosti. Človek, ki ima te lastnosti, čuti, da se lahko zanese nase, da obvladuje svoje življenje in da ima nadzor nad njim. Samospoštovanje pa predstavlja vrednostni vidik samopodobe. Pozitivno samospoštovanje nam omogoča, da se cenimo, se sprejemamo takšne, kot smo ter verjamemo, da imamo pravico do sreče, prijateljstva, ljubezni (Jevšnik, 2014, str. 15).

Danes razumemo samopodobo kot množico odnosov, ki jih posameznik – zavestno ali nezavedno – vzpostavlja do samega sebe. Samopodoba je organizirana celota lastnosti, potez, občutij, podob, stališč, sposobnosti in drugih psihičnih vsebin. Na oblikovanje pozitivne ali negativne samopodobe vplivajo zlasti lastne izkušnje s samim seboj, z okoljem, drugimi ljudmi in življenjem. Družina in prijatelji nam krepijo samopodobo tako, da so pozorni, se pogovarjajo, zaupajo, so ljubeznivi in strpni. Zelo pomembni za samopodobo so za nas ljudje, kot so družina, sorodniki in prijatelji (Jevšnik, 2014, str. 16).

Za oblikovanje mladostnikove samopodobe so pomembna štiri področja, in sicer: telesna samopodoba, kognitivne sposobnosti, socialni odnos in sebstvo. Področja se oblikujejo v kronološkem zaporedju in so povezana s štirimi temeljnimi razvojnimi nalogami: s telesnim, kognitivnim in socialnim razvojem ter z oblikovanjem identitete. Ob zorenju prihaja do spremembe v telesnem razvoju in to vpliva na oblikovanje telesne samopodobe mladostnika (Jevšnik, 2014, str. 17).

Zdrava samopodoba je pomembna za vsakega posameznika, še posebej pa za mladostnike, ki začenjajo odraščati in raziskovati svet. Potrebno je, da se počutijo varne, da imajo občutek pomembnosti in da so sprejeti. To pa dosežemo z zaupljivim odnosom, s spoštljivim obnašanjem, z dajanjem občutka pripadnosti in lastne moči, ustrezno besedno in nebesedno komunikacijo in motiviranostjo (Jevšnik, 2014, str. 18).

2.4 PLASTIČNA KIRURGIJA

Plastični in rekonstrukcijski kirurgi imajo v okviru tima nalogo povrniti obliko in funkcijo pri bolnikih, ki imajo zaradi poškodb, tumorjev in drugih bolezenskih stanj obsežne tkivne vrzeli, funkcionalno in estetsko motnjo. Osnovno načelo rekonstrukcijske kirurgije je nadomestiti manjkajoča tkiva z enakim oz. enakovrednim tkivom. Z odvzemom običajno povzročimo dodatne brazgotine na koži, pogosto pa tudi omejeno funkcionalno motnjo, kar je odvisno od količine, sestave tkiv in mesta odvzema. Pri tem je treba upoštevati, da je korist rekonstrukcije večja od morebitne povzročene motnje. Danes še vedno uporabljamo tkiva, ki so del bolnikovega telesa. V prihodnosti lahko pričakujemo uporabo tkiv, vzgojenih v in vitro razmerah. Ta tkiva pa bodo še vedno sestavljena iz bolnikovih celic in še vedno bo potrebna mikrokirurgija za njihovo transplantacijo. Posledica bo dober funkcionalni in estetski rezultat brez posledic za odzemno mesto. Rdeča nit plastične kirurgije torej vseskozi ostaja nespremenjena, saj je zgodovina pokazala, da je to za bolnika najbolje (Smrkolj, 2014, str. 1217).

Za samopodobo žensk je eden najpomembnejših stvari zunanji videz dojk. Mlajše pogosto moti prirojena slaba razvitost dojk, ko je prostornina ene ali obeh dojk premajhna, redkeje nesimetričnost ali nepravilna oblika (tubularne dojke). Po porodu ali v menopavzi pa ženske pogosto motijo povešene dojke (ptoza). Ptozo povzročijo izguba teže, staranje in zmanjšanje tkiva (atrofija). Nenaraven in spremenjen videz dojk pri mnogih ženskah vpliva na izgubo samozavesti, zmanjšuje osebno zadovoljstvo, delovno sposobnost in kreativnost, pomembnost in življenjsko živahnost. Posebna estetska in funkcionalna motnja pa so povečane in povešene dojke, ki lahko v ekstremnih primerih postanejo psihosocialni problem. Ženske se za korekcijo prsi odločijo zaradi različnih razlogov. Najpogosteje zaradi želje po preoblikovanju in povečanju dojk, želje po pomanjšanju dojk, želje po korekciji neskladja med velikostjo in obliko dojk, želje po večji skladnosti celotnega telesa (Ahčan, 2015, str. 234).

2.5 ESTETSKA KIRURGIJA

Tudi starejša populacija je v sodobni družbi bolj zdrava, lepša in razgledana. Če bi se lahko človek odločil, ne da bi upošteval mnenja drugih, in če bi bil popolnoma prepričan v dober končni rezultat brez tveganja in brez plačila, bi zelo redki še vedno nasprotovali popravni nepravilnosti in izboljšanju videza. Po podatkih Ameriškega združenja estetskih/plastičnih kirurgov se je število lepotnih posegov v Združenih državah Amerike od leta 1997 povečalo za

457 %. Leta 2007 so opravili 11,7 milijona kirurških in nekirurških estetskih posegov, za katere so Američani plačali 13,2 milijarde dolarjev. Najpogostejša posega sta bila liposukcija med kirurškimi ter vbrizganje toksina botulina med nekirurškimi posegi (Smrkolj, 2014, str. 1265).

Estetska kirurgija se od rekonstruktivne razlikuje predvsem v tem, da je stvar posameznikove prostovoljne odločitve in ne nuja. Razlogi za lepotno operacijo se povezujejo z dvigovanjem samozavesti, družbenim statusom, kariero itd. (Zivalkovič, 2009, str. 22).

2.5.1 KAKO IZBRATI KIRURGA ZA ESTETSKI POSEG

Ljudje, ki sledijo oglasnim sporočilom, rumenim medijem in ne prepoznajo dobro načrtovanih pristopov trženja ter jih prepričajo svetleči napisi in nizke cene, lahko svoje odločitve obžalujejo vse življenje, kajti rumeni mediji (pre)pogosto objavljajo senzacionalistične novice, za katerimi, žal, stojijo tudi kirurgi, ki so se namesto za etično držo, s katero bi koristili ljudem, odločili za dobičkonosen posel. Nizka moralno-etična načela nekaterih estetskih kirurgov in njihovo pomanjkljivo znanje ogrožajo zdravje ljudi in plastično kirurgijo kot pomembno kirurško panogo, katere osnovni cilji so povrnitev funkcije in oblike telesa ter telesna skladnost, estetika. Pomembna naloga vseh uporabnikov estetskih posegov je, da poiščejo usposobljenega in izkušenega izvajalca (Ahčan, 2015, str. 282).

2.5.2 PREDOPERATIVNI POGOVOR IN PREGLED

Pri estetski kirurgiji so zelo pomembni pazljiva izbira bolnikov, izredno natančno načrtovanje in natančna izvedba tehnično zahtevnih operacij. Če bolnike pazljivo izberemo in so njihova pričakovanja realna, so možnosti za uspešen izid operacije velike. Tehnično še tako uspešna operacija lahko za bolnika pomeni neuspeh, če ta ni bil pravilno izbran in pripravljen. Naloga estetskega kirurga zato ni le pravilno diagnosticirati klinične nepravilnosti, temveč tudi pravilno oceniti bolnikova pričakovanja in motivacijo za poseg. Le upoštevanje omenjenih načel ob visoki ravni strokovnosti in tehnične usposobljenosti vodi v dolgotrajno sožitje med estetskim kirurgom in zadovoljnimi bolniki. Natančen pogovor je predpogoj za uspešen rezultat estetske operacije. Kirurg mora bolnika seznaniti s tem, kako bo operacija potekala, z najverjetnejšim rezultatom, stanjem po posegu in trajnostjo rezultatov (Smrkolj, 2014, str. 1265).

Med pregledom si mora plastični kirurg natančno ogledati del telesa, ki ga namerava operirati - nenaravne položaje tkiv, njihovo kakovost ter funkcijo pred posegom (dihanje skozi nos, prehodnost in pomik pretina). Vsak bolnik je drugačen, zato je treba podrobnosti operacije individualizirati. Na koncu mora kirurg posebej omeniti možne zaplete, povezane s posegom, ter opisati proces okrevanja in njegov časovni okvir (Smrkolj, 2014, str. 1266).

Plastični kirurg mora med pregledom pridobiti informacije o:

- starosti in spolu bolnika,
- barvi in kakovosti kože na mestu operacije,
- natančen opis problema,
- premalo ali preveč tkiva (kje in koliko),
- prizadeti samo videz ali tudi funkcije,
- rekonstrukciji s pomočjo umetnih materialov ali z bolnikovim lastnim tkivom,
- času operacije in
- ali splošno zdravstveno stanje dopušča operacijo (Smrkolj, 2014, str.1266).

*Slika 1: Ambulanta za preglede
(Paradis, 28. 1. 2022)*

Le če je bolnik telesno in duševno zdrav, lahko zmanjšamo tveganje za zaplete. Če je operacija tvegana zaradi bolnikovega zdravstvenega stanja, napravimo še dodatne preiskave (npr. EKG, rentgensko slikanje pljuč, spirometrijo ipd.). Bolnika napotimo tudi k specialistu anesteziologu, ki poda svoje mnenje o primernosti operacije. Zavedati se moramo, da je estetska kirurgija za splošno človekovo zdravje drugotnega pomena in zato kot taka bolnika ne sme izpostaviti nepotrebnemu tveganju. Dober in izkušen plastični kirurg bo bolnika vedno seznanil s predvidenimi tveganji in se za poseg ne bo odločil, če so tveganja za bolnika prevelika (Smrkolj, 2014, str. 1266).

2.5.3 VRSTE ESTETSKIH POSEGOV

Poznamo več vrst estetskih posegov.

2.5.3.1 NEKIRURŠKI POSTOPKI POMLAJEVANJA OBRAZA

Na voljo imamo veliko tehnik pomlajevanja, s katerimi lahko obnovimo površino kože, ohromimo obrazno mišičje ali nadomestimo mehka tkiva. Mednje sodijo zdravljenje z laserjem ter mehanski in kemični piling (Ahčan, 2015, str. 211).

2.5.3.2 OHROMITEV OBRAZNEGA MIŠIČJA

Kontrakcija mimičnih mišic obraza povzroča dinamične gube, ki po koncu giba sicer izginejo, a z leti, zaradi ponavljajočih se gibov, vodijo v trajne, statične gube, ki jih z obrazno mimiko ne moremo izravnati (Ahčan, 2015, str. 212).

2.5.3.3 AVTOLOGNA MAŠČOBA

Lastno maščobno tkivo se kot polnilo lahko uporablja za povečanje prostornine podkožnega tkiva obraza in drugih delov telesa (dojka, hrbtišče rok). Običajna mesta injiciranja na obrazu so spodnji očesni rob, ličnice, spodnja čeljust, sprednja ali zadnja čeljustna linija, brada, nazolabialne gube, senca (Ahčan, 2015, str. 214).

2.5.3.4 FACELIFT

Izraz facelift zajema celo vrsto različnih posegov, ki imajo skupen cilj: izboljšati videz obraza, dvigniti in prerazporediti povešena mehka tkiva, odstraniti presežek raztegnjene kože, izravnati gube in brazde ter znova poudariti mladostne linije obraza in vratu (Ahčan, 2015, str. 218).

2.5.3.5 KOREKCIJA VEK (BLEFAROPLASTIKA)

S staranjem postane koža obraza ohlapna in pojavijo se gube. Te spremembe zakrivajo oko in zaradi njih delujejo oči manjše. Pri izrazitem presežku koža na zgornji vekci lahko povzroča tudi motnje vida. Na spodnji vekci opazimo tako imenovane podočnjake, ki nastanejo zaradi izbočenja maščevja. Povesijo se mehka tkiva lica, zaradi česar spodnja vekca deluje daljša, kar daje žalosten, utrujen in postaran videz (Ahčan, 2015, str. 222).

2.5.3.6 ESTETSKA KOREKCIJA NOSU (RINOPLASTIKA)

Nos ima na obrazu osrednji položaj in pomembno vpliva na njegovo privlačnost. Včasih je problematično samo eno področje nosu, na primer nosni vršek ali poudarjena grba. Večje nepravilne oblike nosu, kot sta zvita ali prelomljena os nosu in nepravilna oblika nosnega pretina, so po gosto posledica predhodne poškodbe (Ahčan, 2015, str. 226).

2.5.3.7 KOREKCIJA UHLJEV (OTOPLASTIKA)

Za otoplastiko se odločimo pri različnih prirojenih nepravilnostih hrustančnega dela uhlja, kot so: razširjene ušesne školjke, povečan kot med školjko in lobanjskimi kostmi, povečane ali razširjene ušesne mečice ali kombinacije vseh naštetih nepravilnosti (Ahčan, 2015, str. 230).

2.5.3.8 ESTETSKA KOREKCIJA TREBUŠNE STENE (ABDOMINOPLASTIKA)

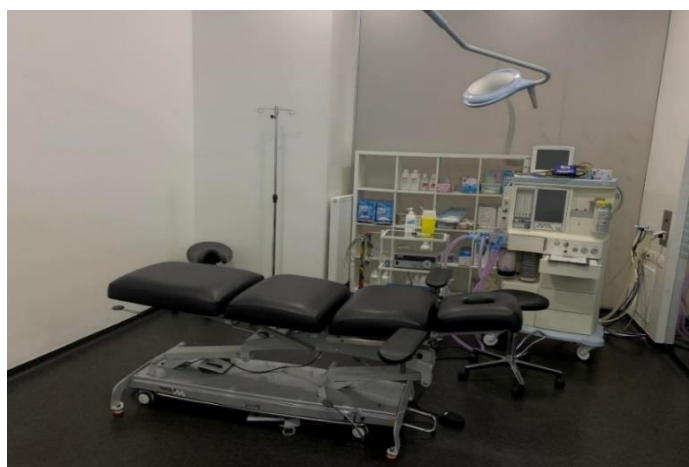
Izraz estetska korekcija trebušne stene zajema celo vrsto kirurških posegov, katerih namen je popraviti nepravilnosti in videz trebušne stene. Te nepravilnosti so lahko posledica odvečne kože, maščobnega tkiva in/ali ohlapnosti mišične stene trebuha. Da bi dosegli čim boljši rezultat in s tem zadovoljstvo pacienta, pogosto kombiniramo različne posege (Ahčan, 2015, str. 212).

2.5.3.9 LIPOSUKCIJA

Liposukcija sodi med najpogostejše posege v estetski kirurgiji. Cilj posega je preoblikovanje telesa in ne izguba telesne teže. Primerna je za paciente z lokaliziranim nakopičenjem maščobe, ki je ni mogoče odstraniti z dieto in telesno aktivnostjo (Ahčan, 2015, str. 256).

2.5.3.10 POMLAJEVANJE NADLAKTI (BRAHIOPLASTIKA)

Pri pomlajevanju nadlakti sta ključnega pomena natančna ocena vzroka težav in primerna izbira tehnike. Pri pacientih z lokalno nakopičeno maščobo in dobro prožnostjo kože priporočamo liposukcijo (Ahčan, 2015, str. 260).

Slika 2: Operacijski blok
(Paradis, 28. 1. 2022)

2.5.4 OKREVANJE PO ESTETSKEM POSEGU

Pred estetskim posegom je zelo pomembno, da se s pacientom natančno pogovorimo o poteku zdravljenja in okrevanju. Navadno marketing estetske posege predstavlja kot neboleče in popolnoma varne postopke, ki ne potrebujejo okrevanja in počitka. Pogosto so predstavljeni kot posegi med malico, ki si jih lahko privoščimo namesto sladice. Posamezni postopki, ki sodijo na področje kozmetike, se takim obljubam lahko približajo, nikakor pa to ne moremo govoriti za večje estetske kirurške posege, ki so po svoji kompleksnosti povsem primerljivi z operacijami v drugih kirurških panogah. Po teh posegih je okrevanje sila pomembno, zato moramo poseg dobro načrtovati in okrevanje vključiti kot pomemben del za doseg končnega cilja. Okrevanje po estetskem posegu je individualno in odvisno od kompleksnosti kirurškega posega, vrste anestezije, predela telesa in številnih drugih dejavnikov, zlasti psiho-fizičnega in zdravstvenega stanja operirane osebe, pooperativnega zdravljenja, morebitnih zapletov, pa tudi čustvenega stanja po posegu in pomoči svojcev. Ob odpustu mora vsak pacient od kirurga, ki je poseg opravil, dobiti natančna pisna in ustna navodila glede protibolečinskih zdravil, morebitnih antibiotikov in drugih zdravil, ki jih mora jemati doma, glede nege rane in tega, kako prepoznati zaplete. Normalno je, da je koža okrog rane nekoliko otekla, rahlo pordela ter bolj občutljiva in boleča tudi zaradi obližev. Znaki za alarm po večjih estetskih posegih so tudi oteklina, rdečina in bolečina v mečih ali stegnih in/ali težko dihanje. Ti lahko kažejo na strdke v žilah in posledično na izjemno redko, toda nevarno pljučno embolijo, ki zahteva takojšnjo zdravniško pomoč. Pacienti lahko po operaciji opazijo tudi spremenjeno občutljivost operiranega predela, tiščanje, omrtvičenost, pekoč občutek, zbadanje in mravljinčenje. Ti občutki so posledica razmikanja, vlečenja in pritiskanja na tkiva med operacijo (zlasti kožnih živcev), (Ahčan, 2015, str. 290).

*Slika 3: Soba za okrevanje po posegu
(Paradis, 28. 1. 2022)*

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC RAZISKAVE

Raziskave običajno ne moremo izpeljati z neposrednim opazovanjem posameznika v populaciji, ki jo proučujemo. Namesto tega izberemo podatke iz določene podskupine posameznikov, to je iz dela populacije, ki jo imenujemo vzorec (Ambrož in Colarič-Jakše, 2015, str. 117).

V raziskavo o poznavanju plastičnih in estetskih posegov med dijaki in odraslimi je bilo zajetih 346 anketirancev, od tega:

- 276 (31 moških, 245 žensk) dijakov Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje (v nadaljevanju tudi dijaki) in
- 70 anketirancev splošne populacije (5 moških, 65 žensk), (v nadaljevanju tudi odrasli).

V anketni vprašalnik je glede programa zdravstvena nega odgovorilo 146 dijakov, in sicer:

- 87 iz programa kozmetični tehnik,
- 31 iz PTI (3+2) ter
- 29 iz programa bolničar-negovalec.

Razdelitev anketirancev po odstotkih glede na starost:

- 42 % je starih od 45 do 54 let,
- 27 % je starih od 35 do 44 let,
- 17 % je starih od 55 do 64 let,
- 6 % je starih od 19 do 24 let,
- 4 % starih od 25 do 34 let,
- 4 % anketirancev je starejših od 64 let.

Opravljen je bil tudi intervju z dr. Maticem Fabjanom v Medical Group Fabjan.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Izvedeno je bilo spletno anektiranje, ki je potekalo od 11. 1. 2022 do 23. 1. 2022, anketni vprašalnik pa smo začeli sestavljati že novembra. 28. 1. 2022 smo opravile intervju v Medical Group Fabjan z dr. Maticem Fabjanom.

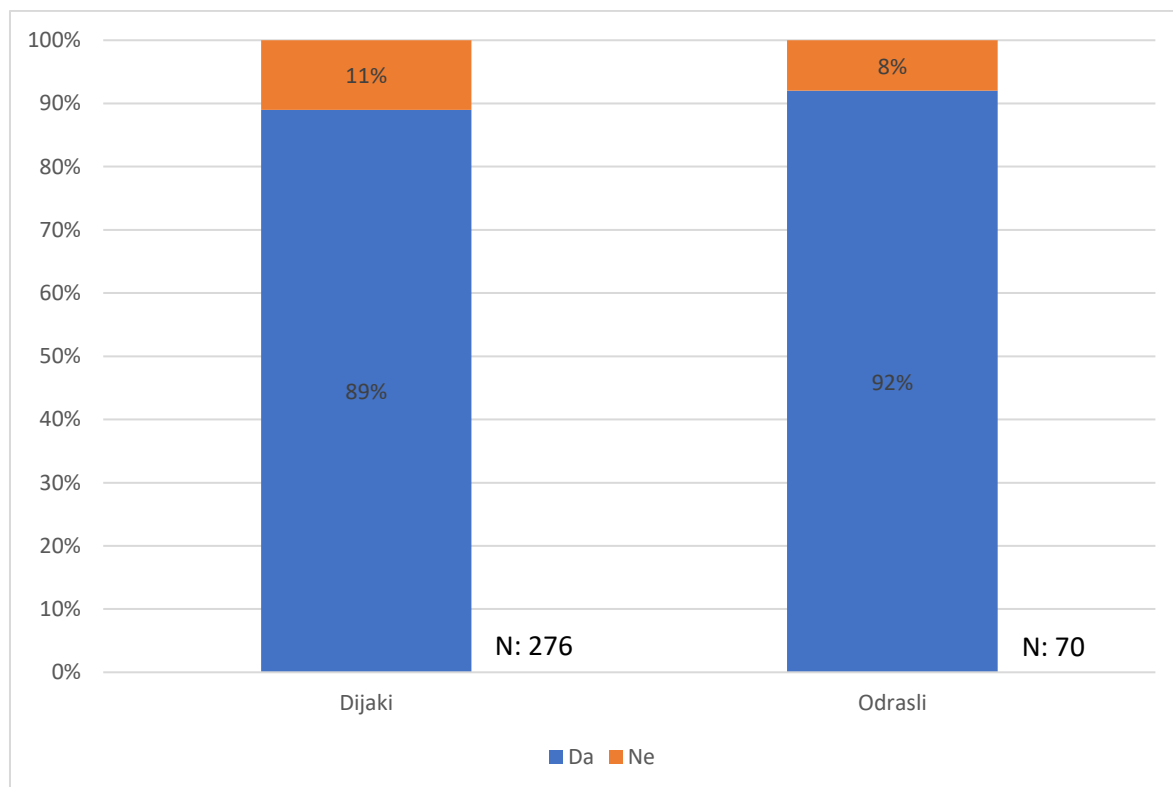
3.3 OBDELAVA PODATKOV

Po končanem anketiranju smo dobljene podatke zbrale, razčlenile in analizirale. Podatke smo predstavile v odstotkih ter jih prikazale v grafih. Uporabile smo program Google Drive, Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel in Microsoft Teams.

3.4 ANALIZA DOBLJENIH EMPIRIČNIH PODATKOV OD DIJAKOV SREDNJE ZDRAVSTVENE IN KOZMETIČNE ŠOLE CELJE IN ODRASLIH

V nadaljevanju sledi predstavitev podatkov z grafi in komentarji.

3.4.1 Ali veste, kaj so plastične operacije?

Graf 1: Ali veste, kaj so plastične operacije?

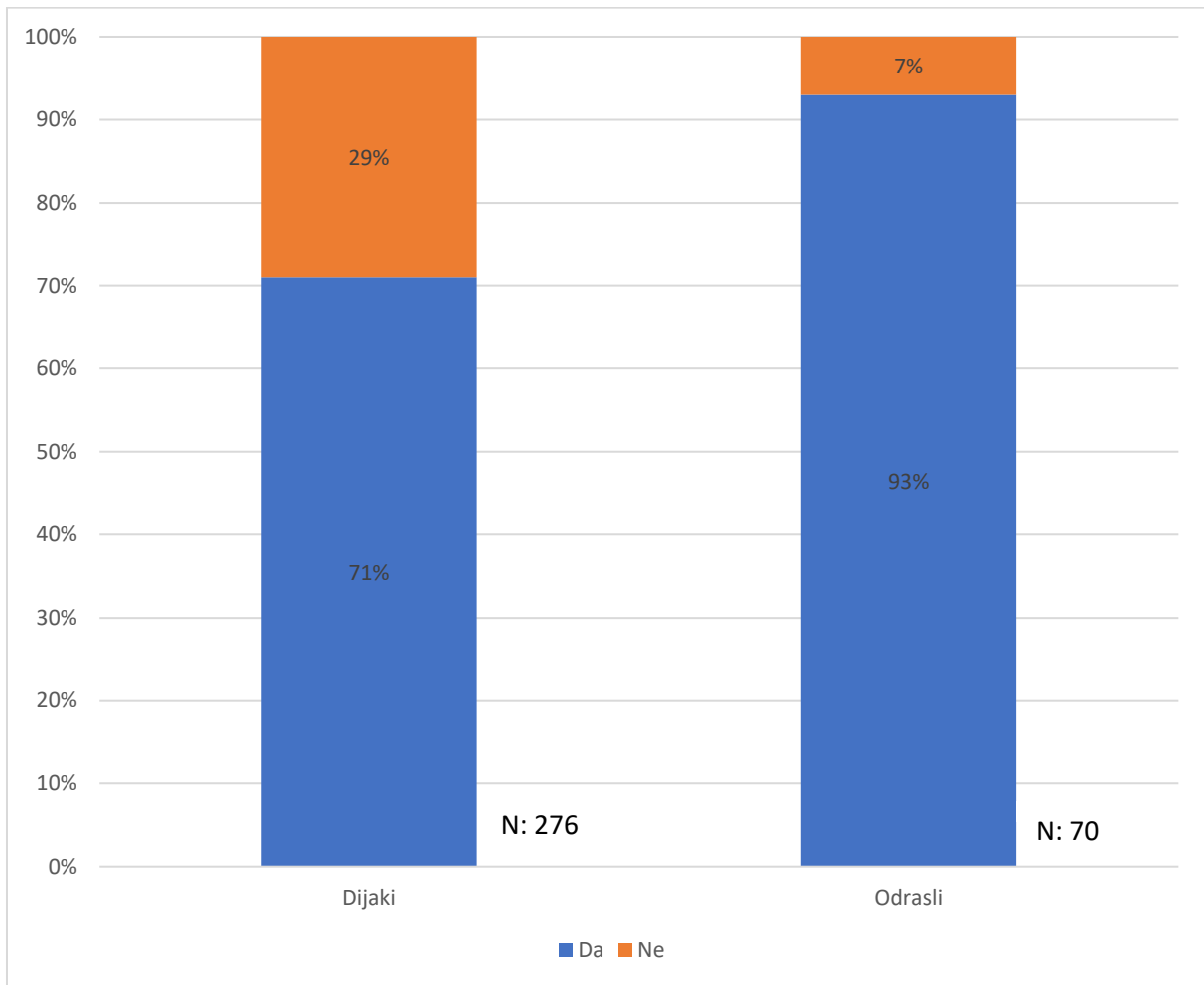
89 % anketiranih dijakov oz. več kot polovica ve, kaj so plastične operacije, 11 % anketiranih dijakov pa tega ne ve. Večina odraslih je odgovorila z »da«, kar znaša 92 % od celote. S tem so potrdili, da vedo, kaj so plastične operacije.

To smo pa preverili z naslednjim vprašanjem, kjer smo dijakom in odraslim dali možnost, da sami napišejo primere za plastične posege.

Dijaki so v večjem številu kot primer za plastično operacijo navedli korekcijo zadnjice, liposukcijo, korekcijo prsi, povečavo ustnic in korekcijo nosu. V manjšem številu pa so navedli pomlajevanje obraza (facelift), korekcijo vek (blefaroplastika), korekcijo uhljev (otoplastika), korekcijo brade (mentoplastika), povečanje lic, korekcijo zadnjice in poškodbe ter rekonstrukcijo telesa.

Odrasli pa so v večjem številu kot primer za plastično operacijo navedli korekcijo prsi, poškodbe/rekonstrukcijo telesa in korekcijo nosu (rinoplastiko). V manjšem številu pa pomlajevanje obraza (facelift), povečavo ustnic s polnilom in povečavo zadnjice.

3.4.2 Ali veste, kaj so estetski posegi?

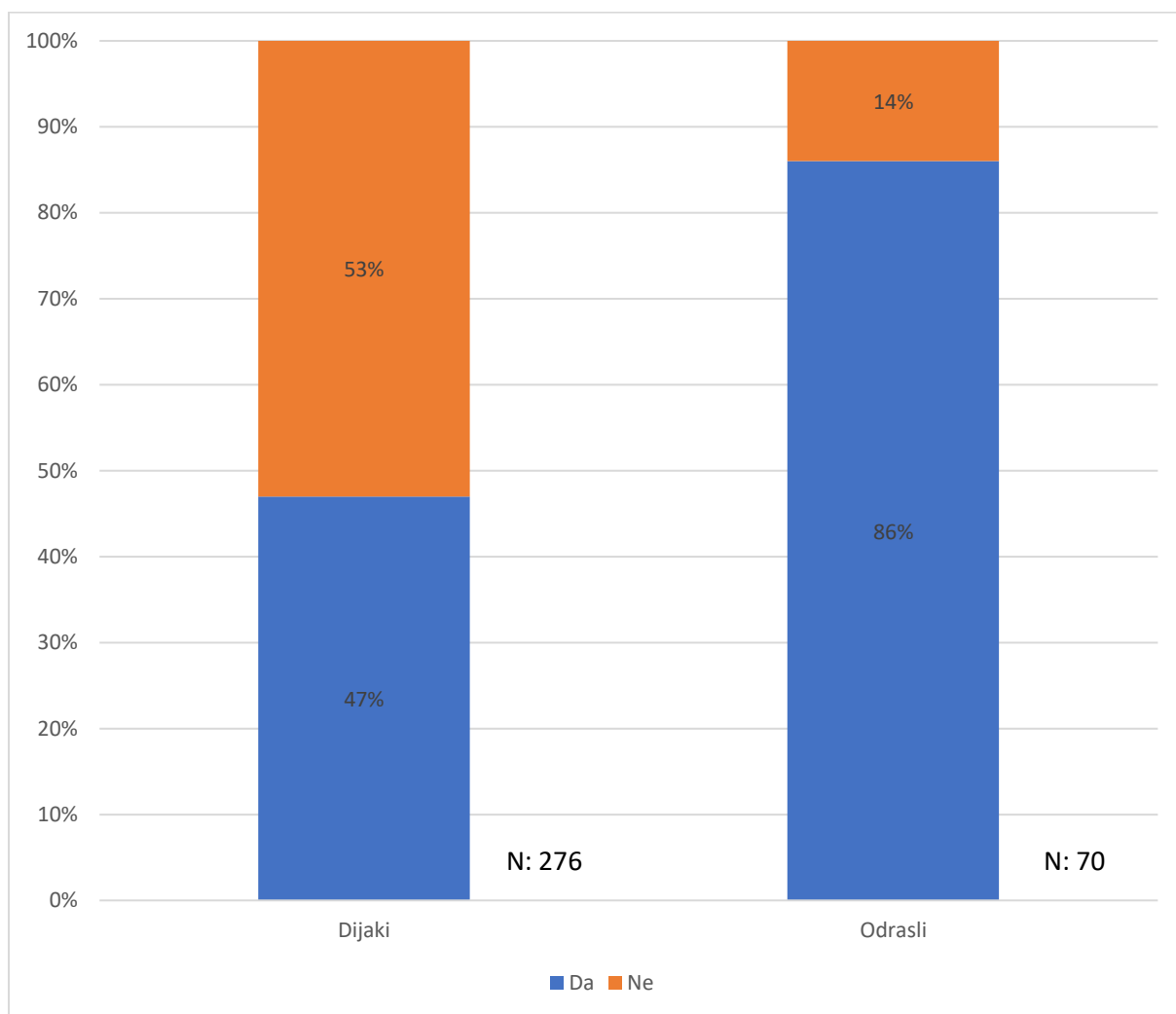
Graf 2: Ali veste, kaj so estetski posegi?

71 % anketiranih dijakov in 93 % anketiranih odraslih ve, kaj so estetski posegi.

Dijaki so v večjem številu kot primer za estetsko operacijo navedli korekcijo nosu (rinoplastiko), povečavo ustnic s polnilom, pomlajevanje obraza (facelift), v manjšem številu pa dvig obrvnih lokov (browlift), korekcijo uhljev (otoplastika), liposukcijo in korekcijo trebuha (abdomino plastiko).

Odrasli so v večjem številu kot primer za estetsko operacijo navedli korekcijo prsi, poškodbe/rekonstrukcijo telesa in korekcijo nosu (rinoplastiko), v manjšem številu pa pomlajevanje obraza (facelift), povečavo ustnic s polnilom in povečavo zadnjice.

3.4.3 Ali ste zadovoljni s svojim telesom?

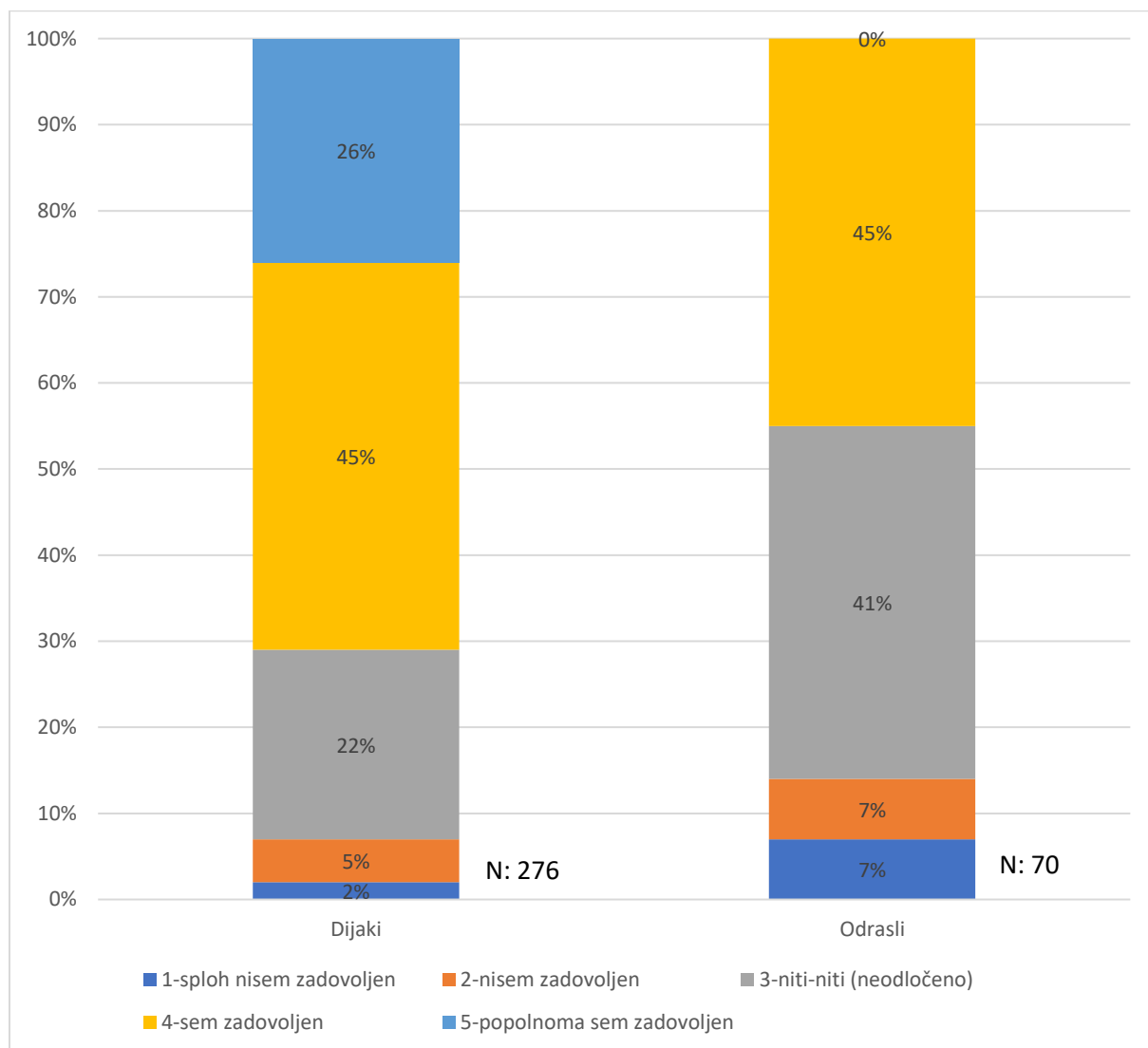
Graf 3: Ali ste zadovoljni s svojim telesom?

Pri anketiranih dijakih opazimo, da je manj kot polovica zadovoljnih s svojim telesom (47 %), pri anketiranih odraslih pa je odstotek zadovoljnih bistveno višji in znaša 86 %.

3.4.4 Kako ste zadovoljni s posameznim delom telesa. 1 pomeni, da sploh nisem zadovoljen, 2 - nisem zadovoljen, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - sem zadovoljen, 5 - popolnoma sem zadovoljen.

Pri vprašanju smo hotele izvedeti, s katerim delom telesa so ljudje najbolj in s katerim najmanj zadovoljni.

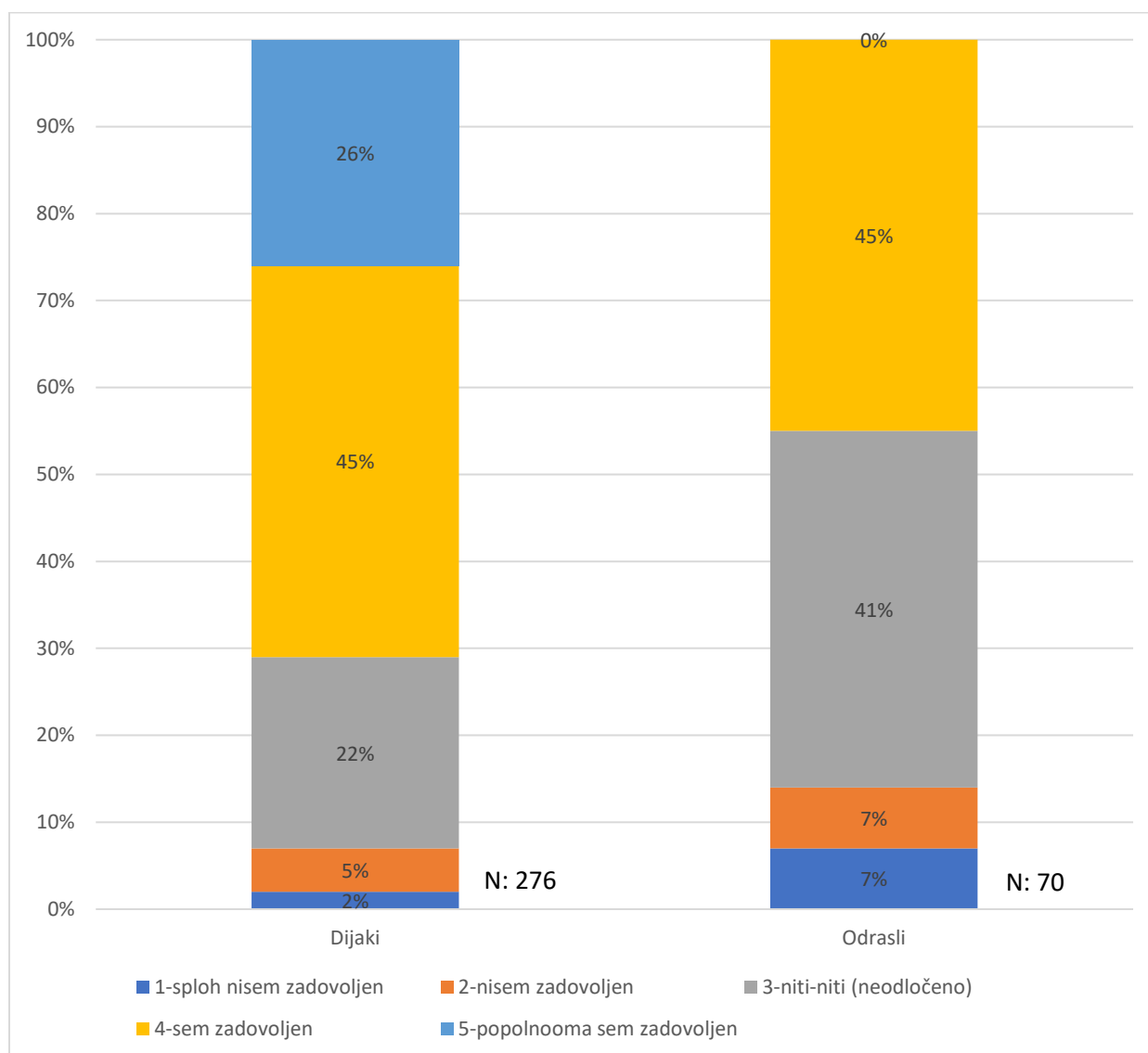
3.4.4.1 Kako ste zadovoljni z lasmi?

Graf 4: Zadovoljstvo z lasmi

S svojimi lasmi je zadovoljnih 71 % anketiranih dijakov ter 45 % anketiranih odraslih.

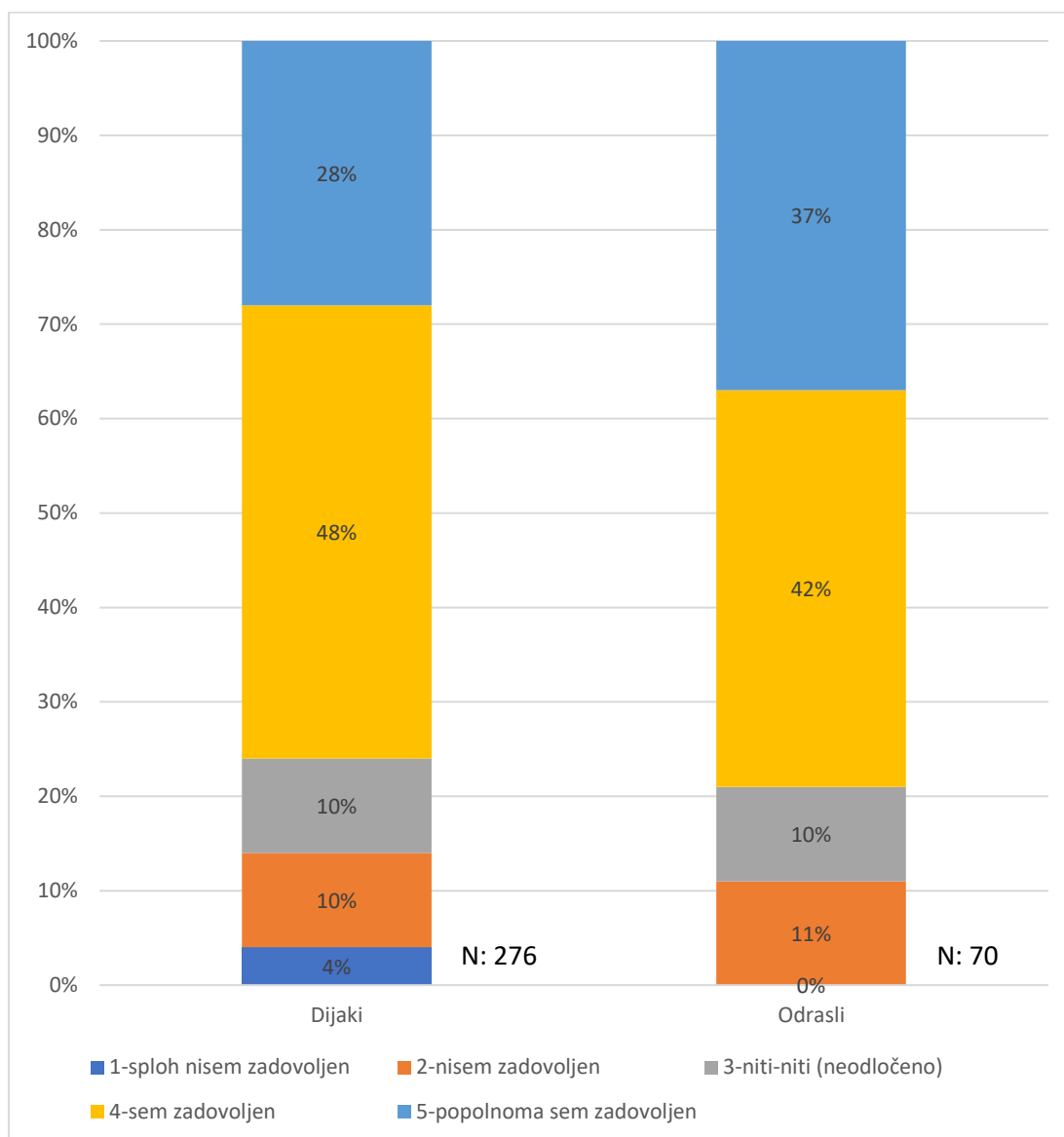
3.4.4.2 Kako ste zadovoljni z obraznimi gubami?

Graf 5: Zadovoljstvo z obraznimi gubami

S svojimi obraznimi gubami je zadovoljnih 86 % anketiranih dijakov ter 45 % anketiranih odraslih.

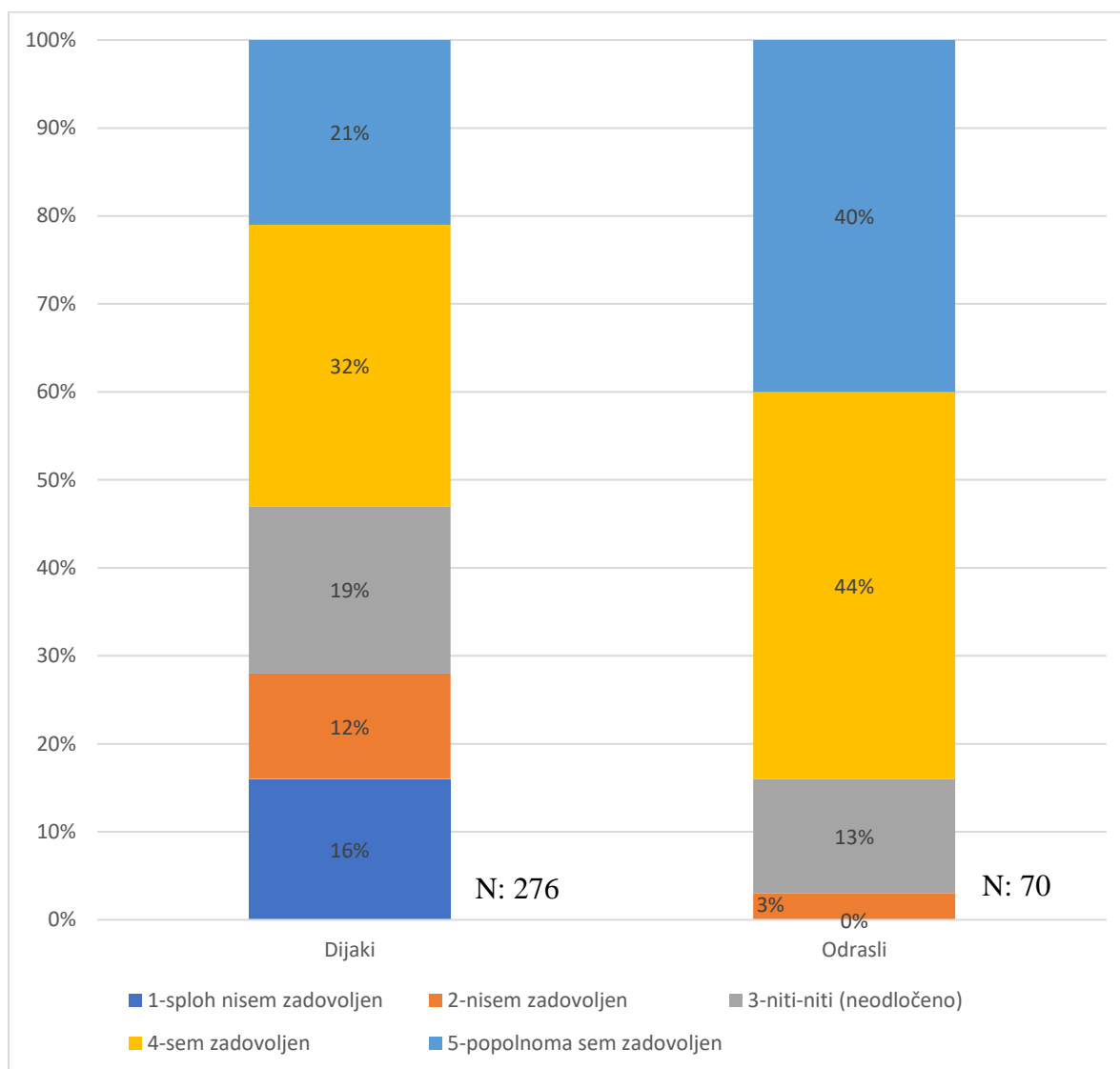
3.4.4.3 Kako ste zadovoljni z obrvmi?

Graf 6: Zadovoljstvo z obrvmi

S svojimi obrvmi je zadovoljnih 76 % anketiranih dijakov ter 79 % anketiranih odraslih

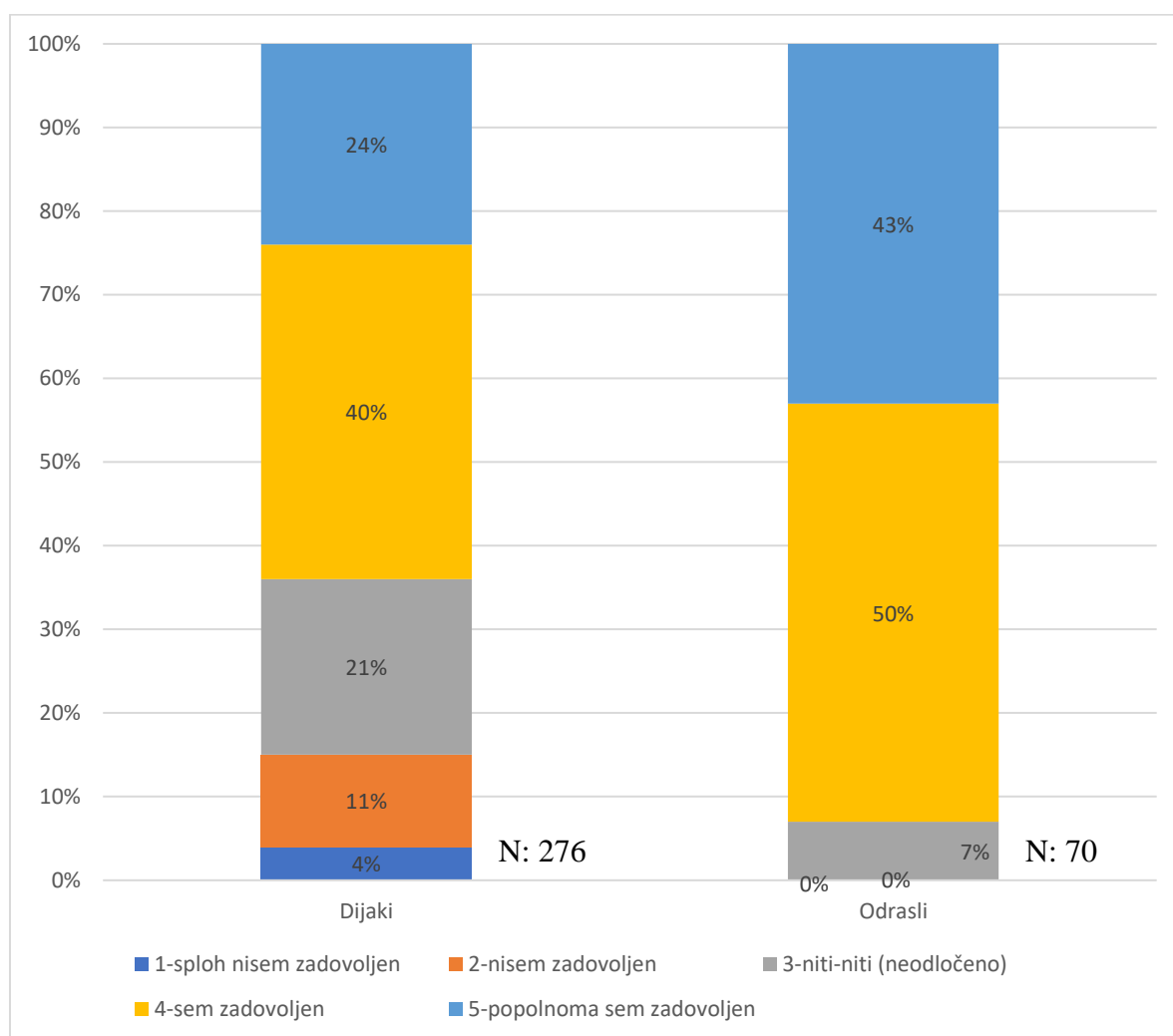
3.4.4.4 Kako ste zadovoljni z nosom?

Graf 7: Zadovoljstvo z nosom

S svojim nosom je zadovoljnih 53 % anketiranih dijakov ter 84 % anketiranih odraslih.

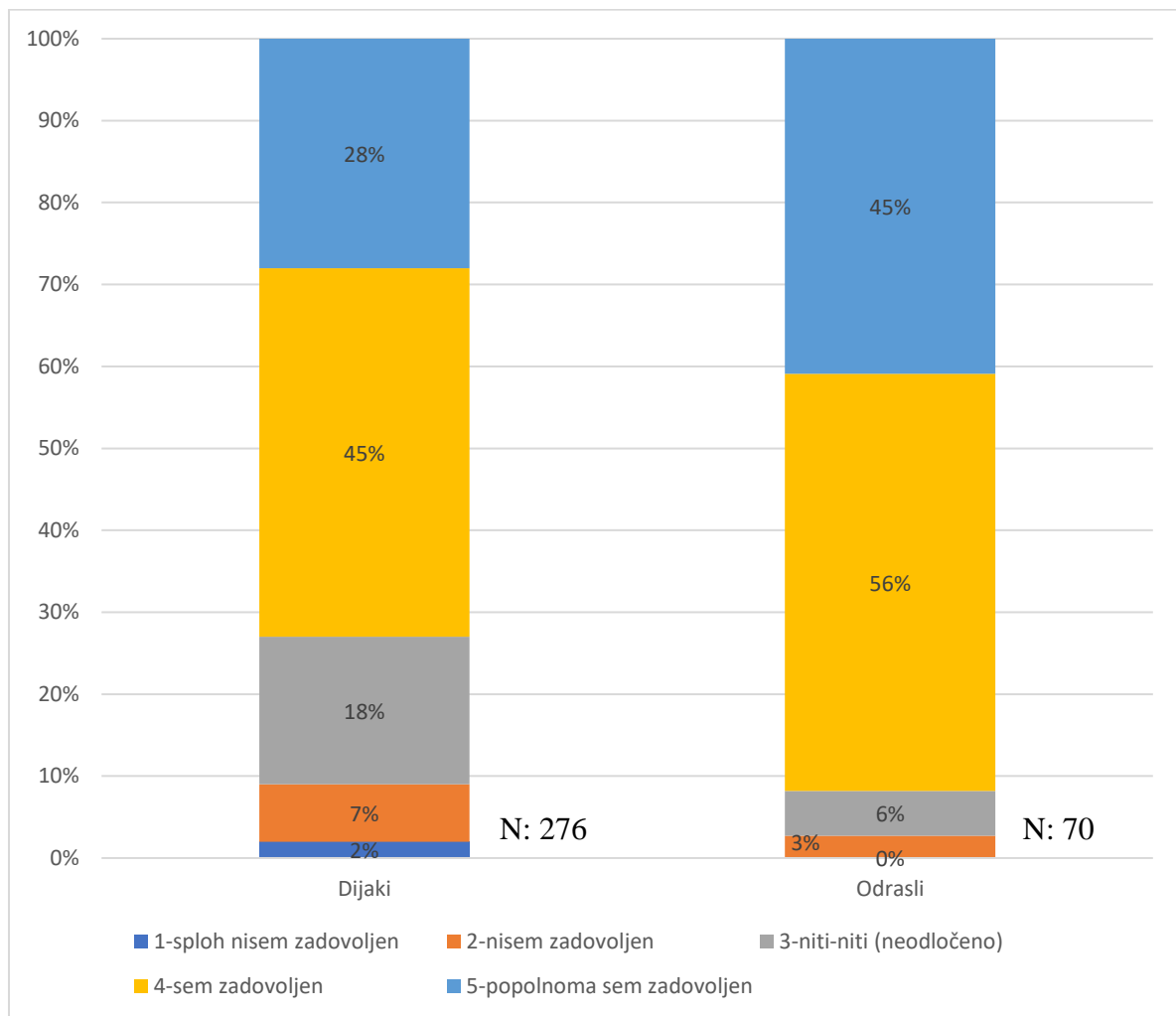
3.4.4.5 Kako ste zadovoljni z usti?

Graf 8: Zadovoljstvo z usti

S svojimi usti je zadovoljnih 64 % anketiranih dijakov ter 93 % anketiranih odraslih.

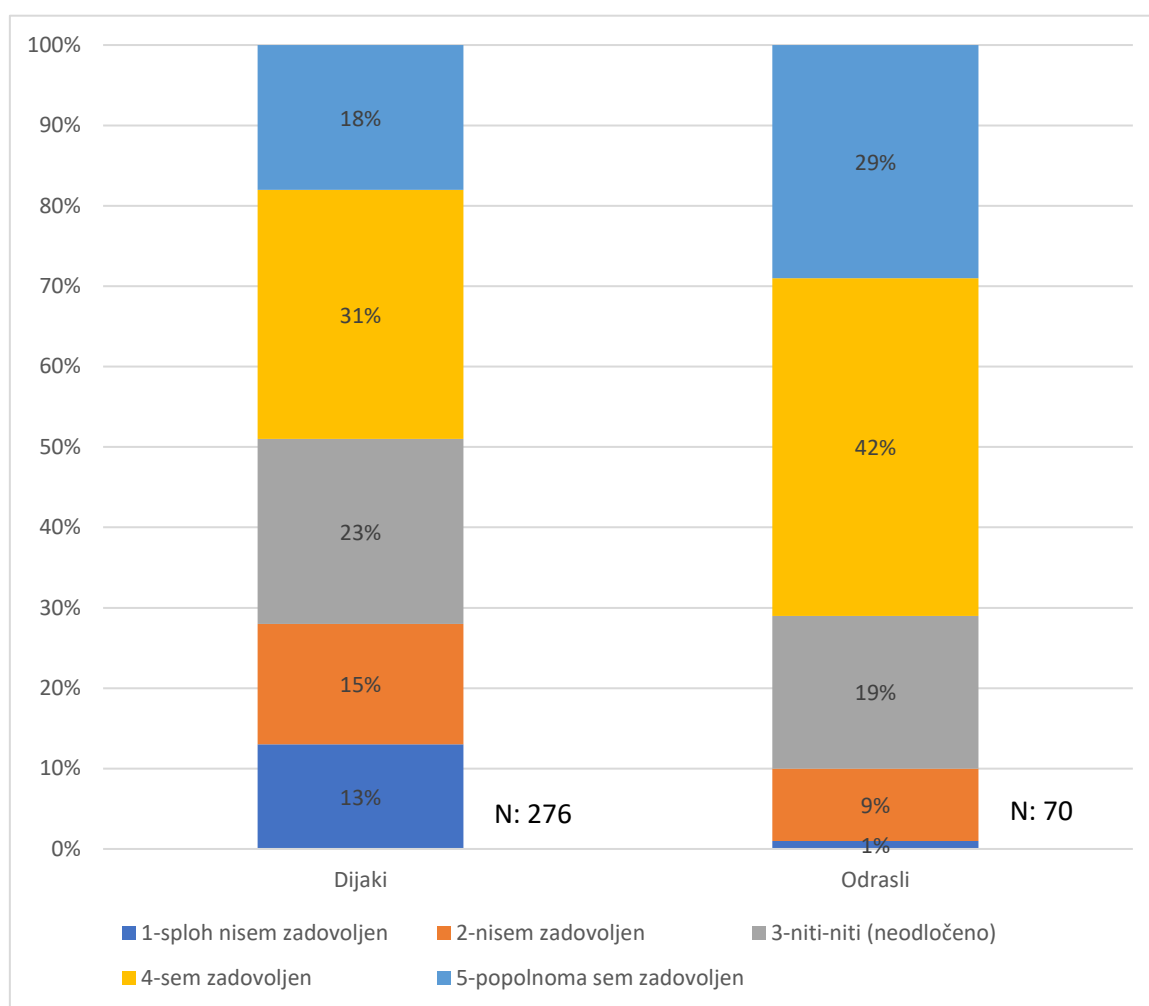
3.4.4.6 Kako ste zadovoljni z ličnicami?

Graf 9: Zadovoljstvo z ličnicami

S svojimi ličnicami je zadovoljnih 73 % anketiranih dijakov ter 91 % anketiranih odraslih.

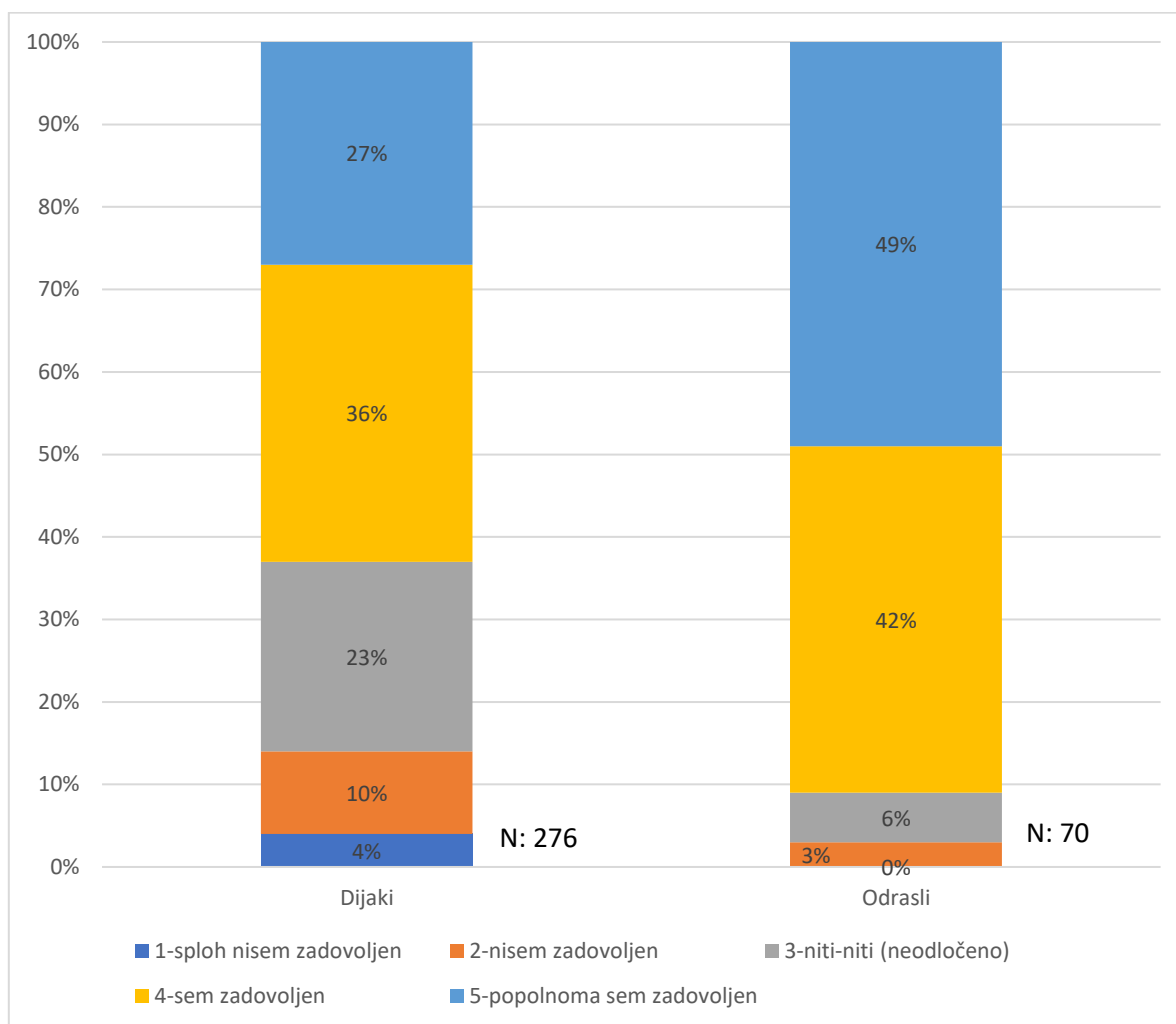
3.4.4.7 Kako ste zadovoljni z zobmi?

Graf 10: Zadovoljstvo z zobmi

S svojimi zobmi je zadovoljnih 49 % anketiranih dijakov ter 71 % anketiranih odraslih.

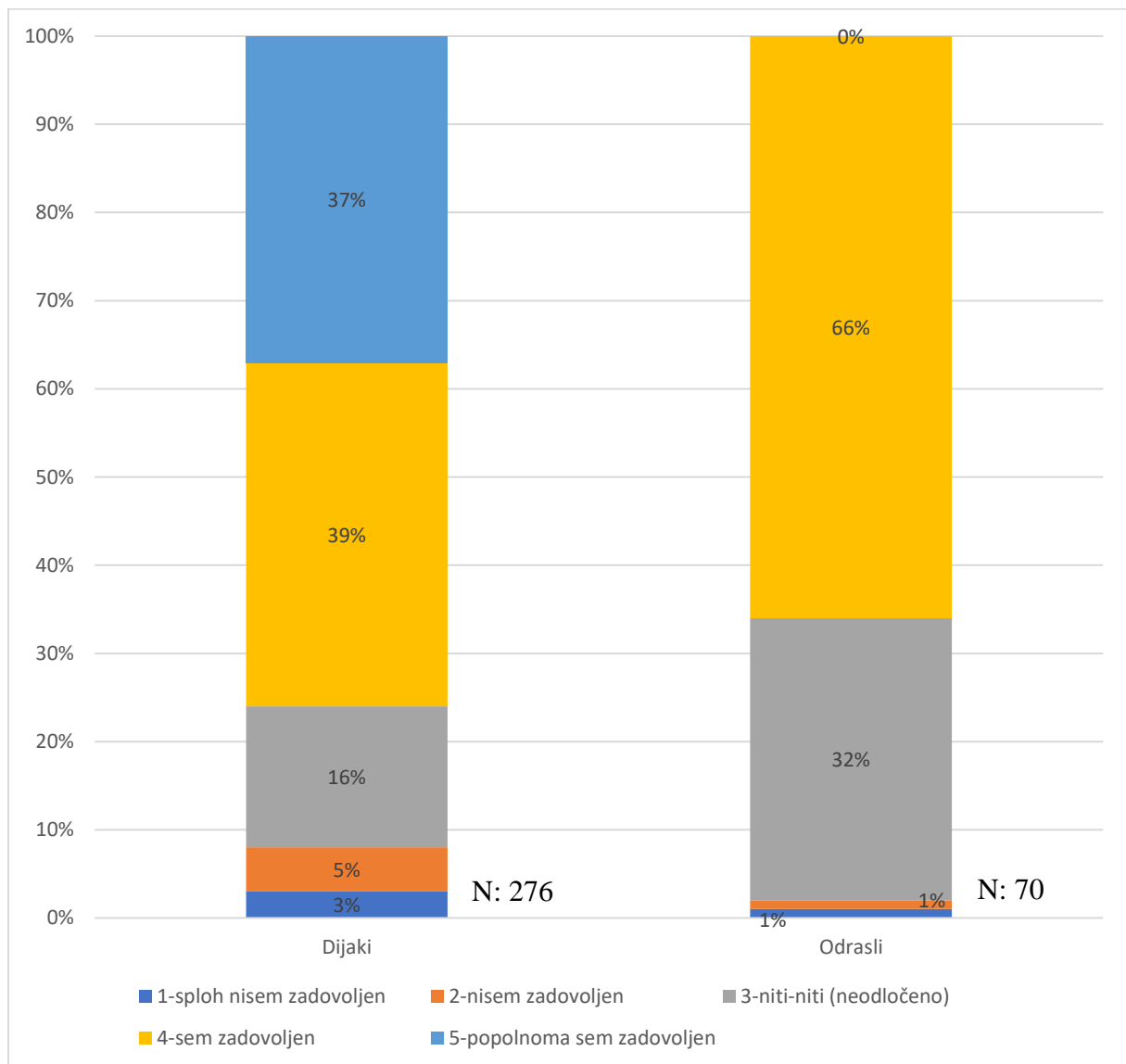
3.4.4.8 Kako ste zadovoljni s čeljustno kostjo?

Graf 11: Zadovoljstvo s čeljustno kostjo

S svojo čeljustno kostjo je zadovoljnih 63 % anketiranih dijakov ter 91 % anketiranih odraslih.

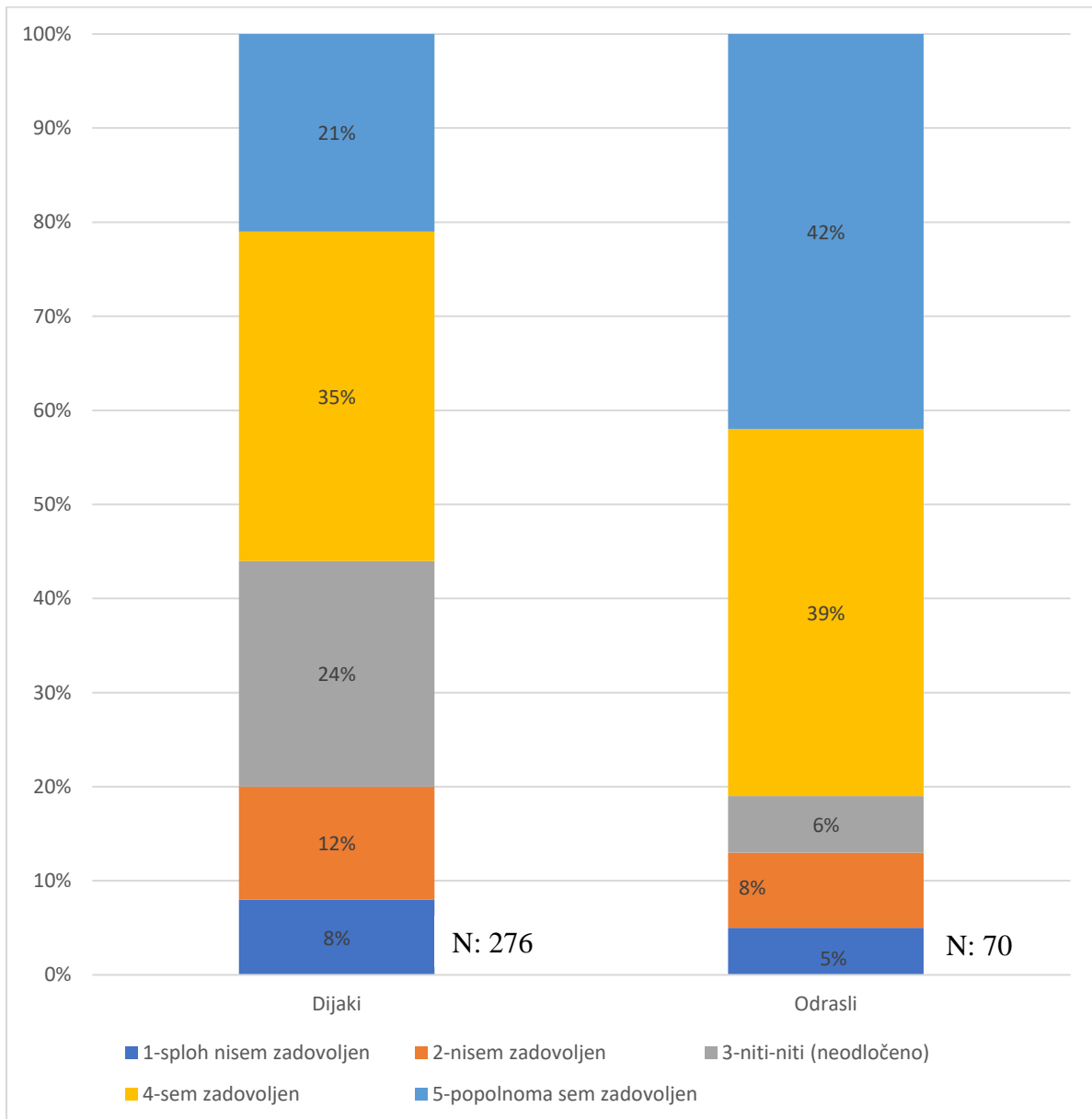
3.4.4.9 Kako ste zadovoljni z ušesi?

Graf 12: Zadovoljstvo z ušesi

S svojimi ušesi je zadovoljnih 76 % anketiranih dijakov ter 66 % anketiranih odraslih.

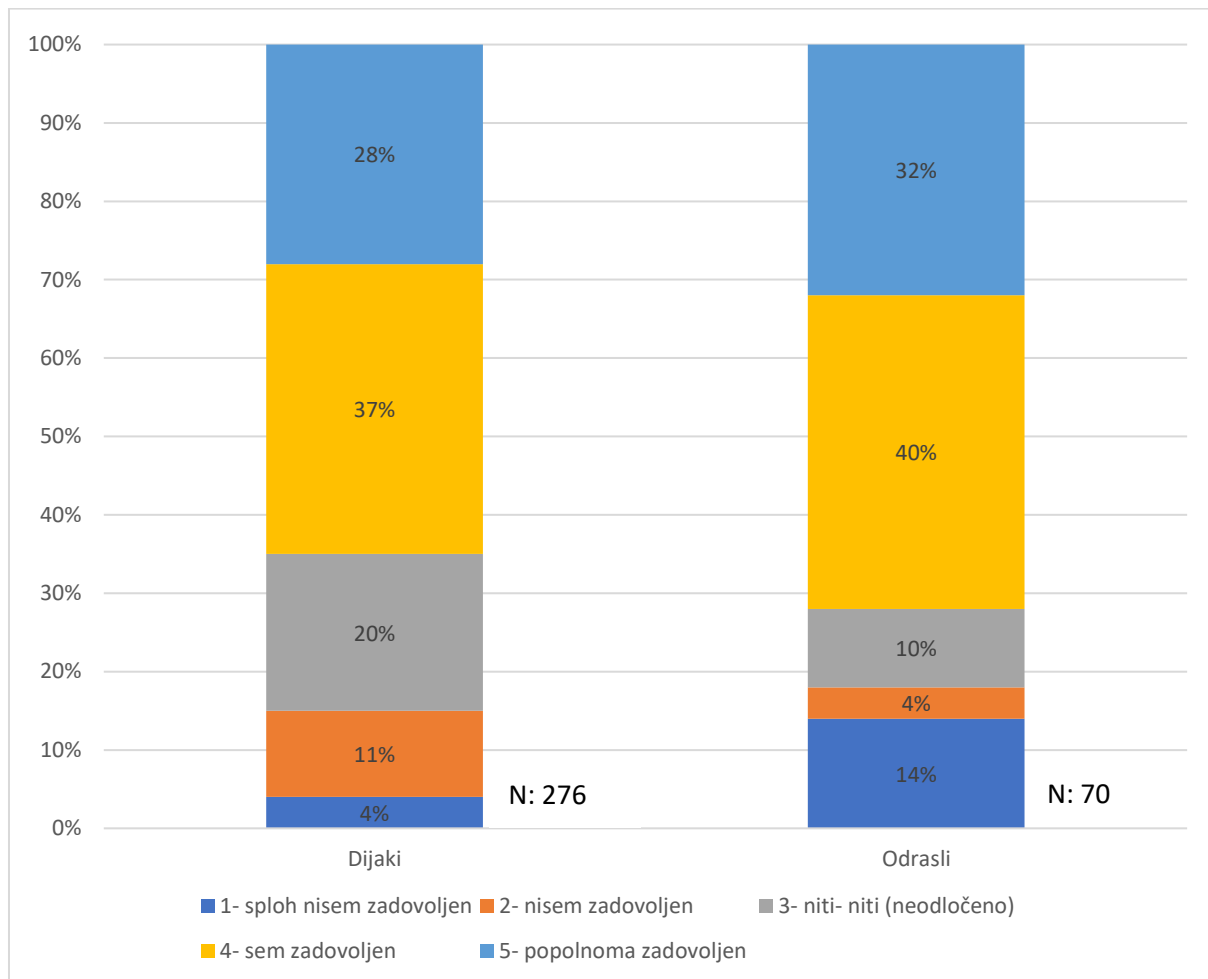
3.4.4.10 Kako ste zadovoljni z oprsjem?

Graf 13: Zadovoljstvo z oprsjem

S svojim oprsjem je zadovoljnih 56 % anketiranih dijakov ter 81 % anketiranih odraslih.

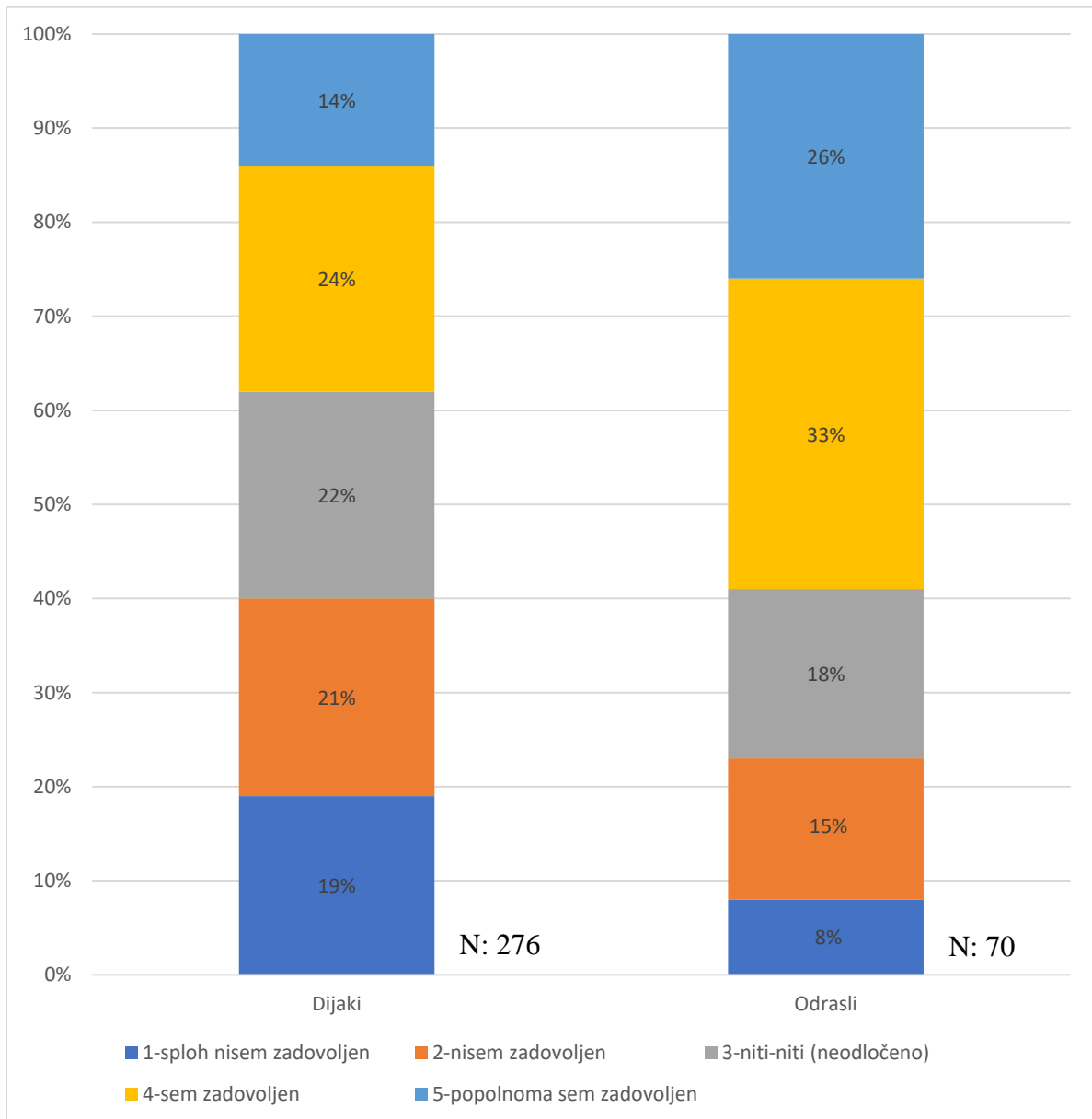
3.4.4.11 Kako ste zadovoljni z rokami?

Graf 14: Zadovoljstvo z rokami

S svojimi rokami je zadovoljnih 65 % anketiranih dijakov ter 72 % anketiranih odraslih.

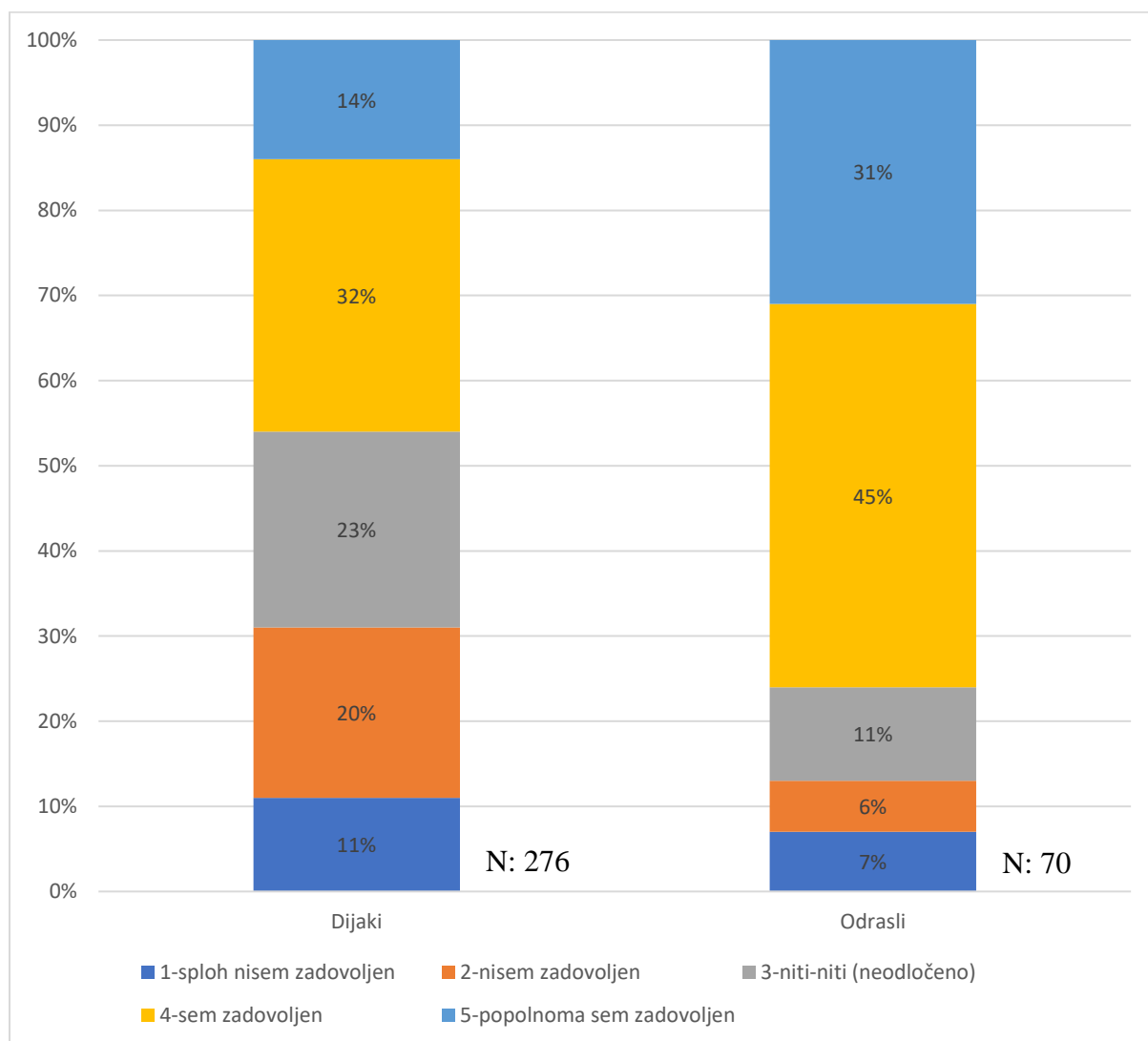
3.4.4.12 Kako ste zadovoljni s trebuhom?

Graf 15: Zadovoljstvo s trebuhom

S svojim trebuhom je zadovoljnih 38 % anketiranih dijakov ter 59 % anketiranih odraslih.

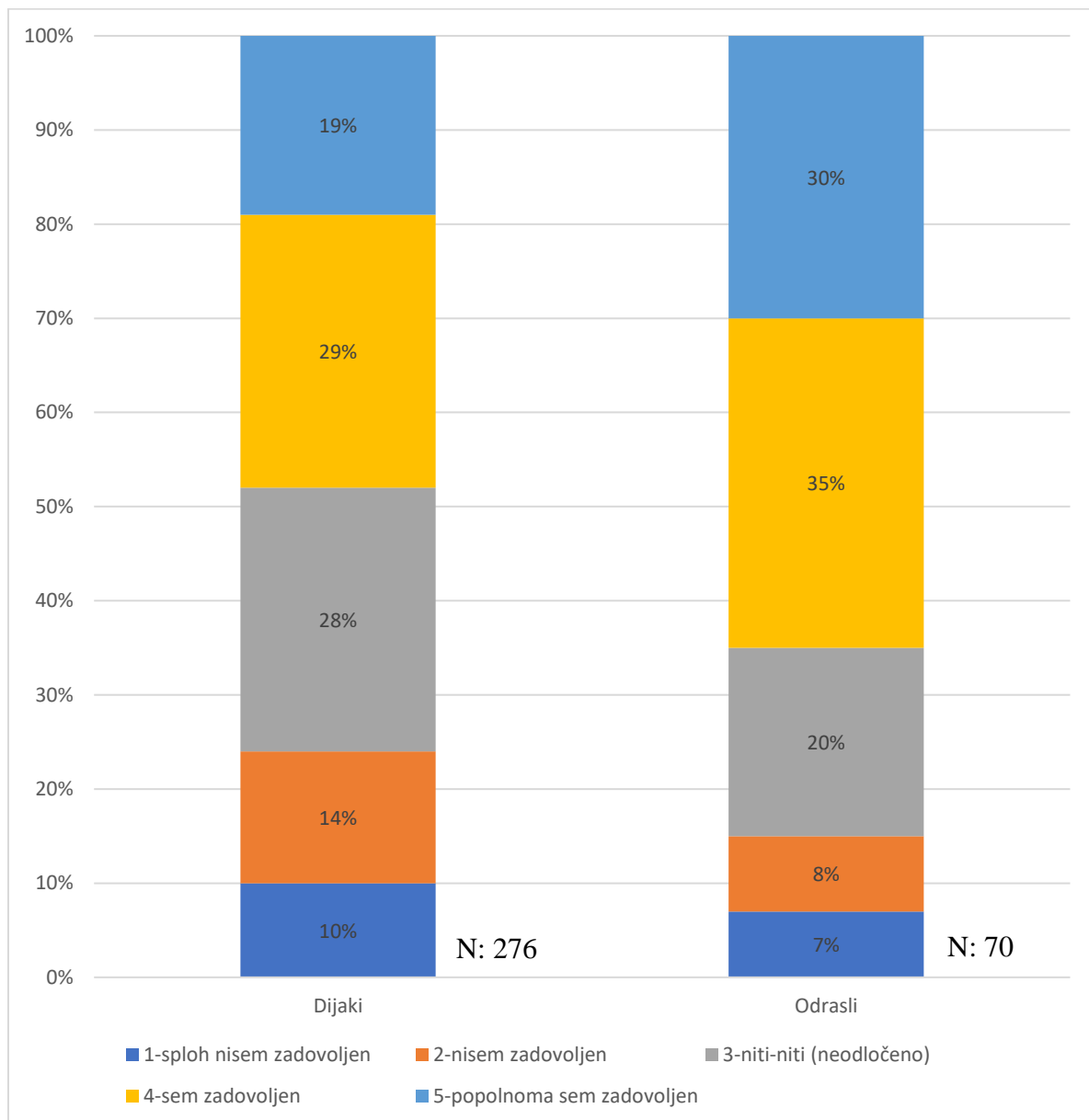
3.4.4.13 Kako ste zadovoljni z boki?

Graf 16: Zadovoljstvo z boki

S svojimi boki je zadovoljnih 46 % anketiranih dijakov ter 76 % anketiranih odraslih.

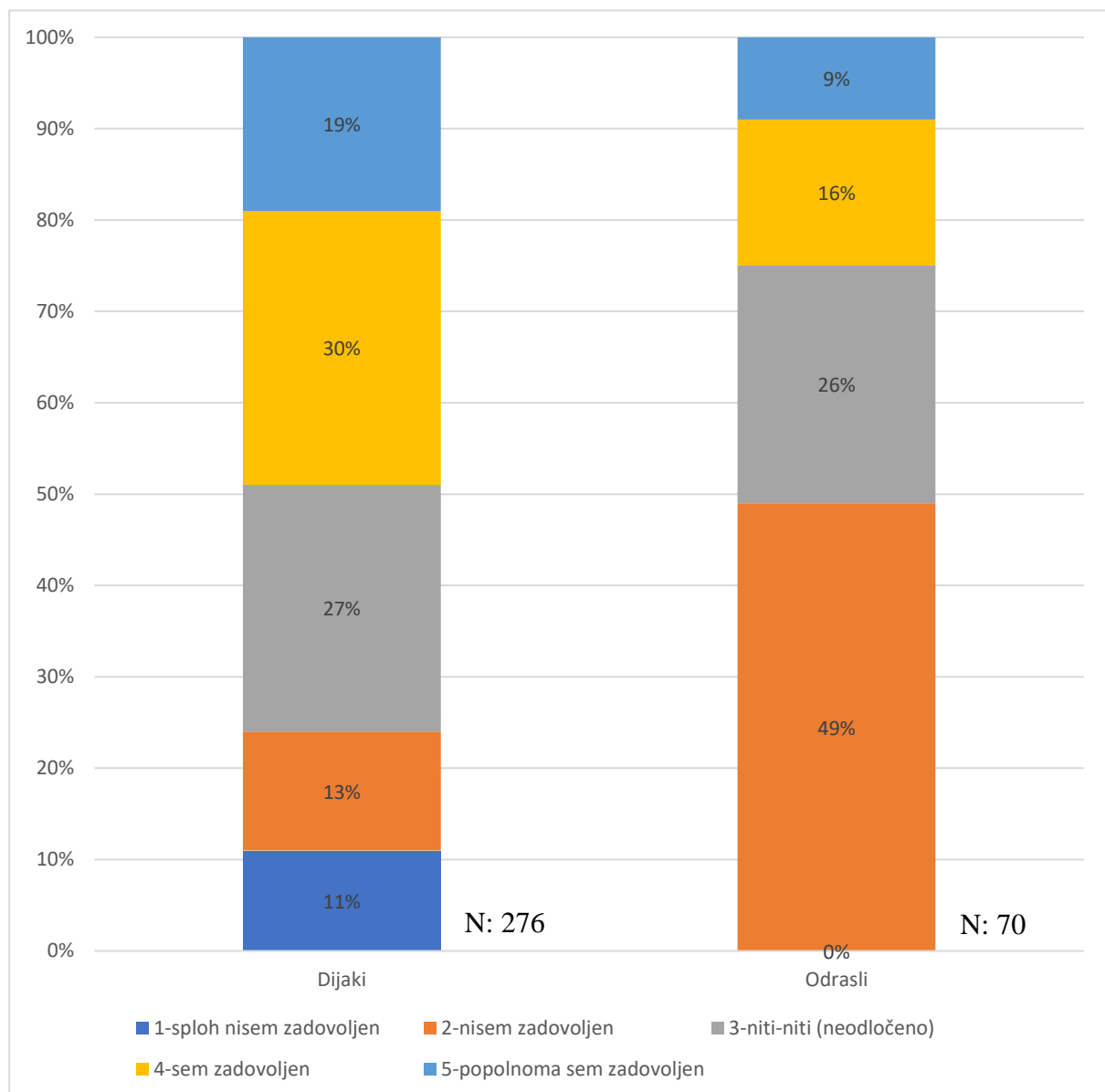
3.4.4.14 Kako ste zadovoljni z zadnjico?

Graf 17: Zadovoljstvo z zadnjico

S svojo zadnjico je zadovoljnih 48 % anketiranih dijakov ter 65 % anketiranih odraslih.

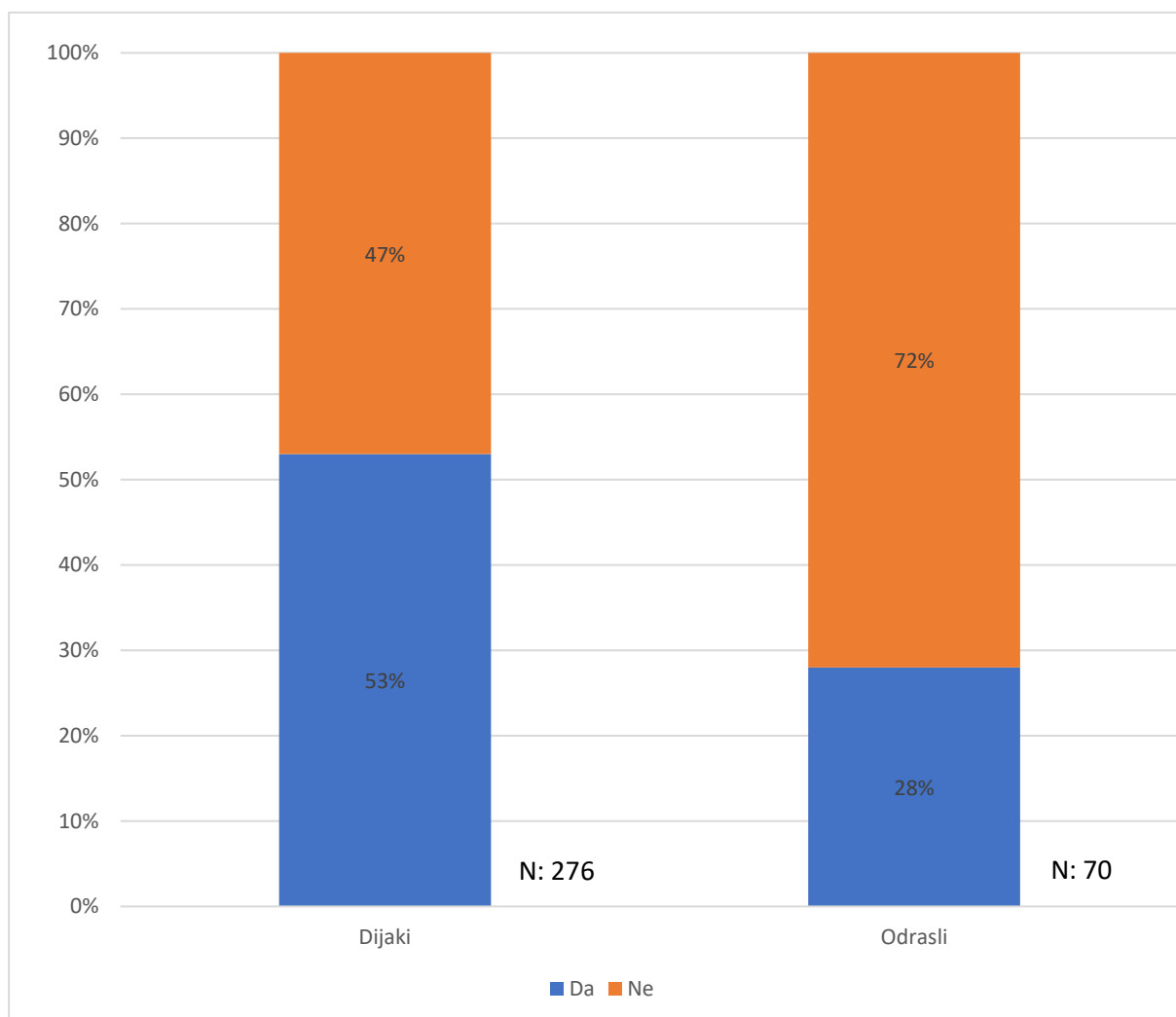
3.4.4.15 Kako ste zadovoljni z nogami?

Graf 18: Zadovoljstvo z nogami

S svojimi nogami je zadovoljnih 49 % anketiranih dijakov ter 25 % anketiranih odraslih.

3.4.5 Ali ste kdaj razmišljali o estetskem posegu?

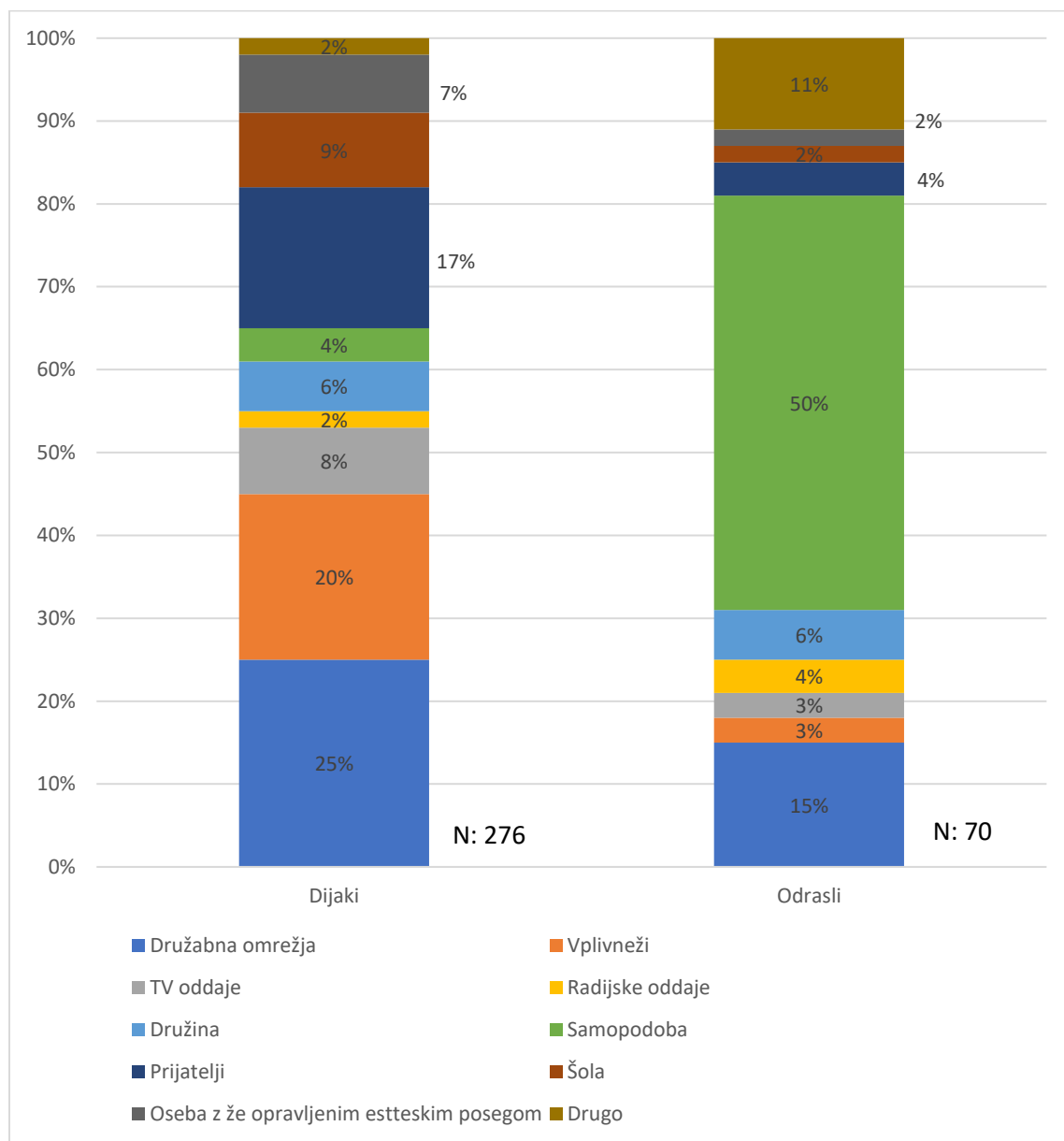
Graf 19: Ste že razmišljali o estetskih posegih?

53 % anketiranih dijakov in 28 % anketiranih odraslih je že razmišljalo o estetskem posegu.

Na podvprašanje, zakaj so razmišljali o estetskem posegu, so anketirani dijaki odgovorili, da zaradi osebne želje in zaradi slabe samopodobe.

Odrasli pa so razmišljali o estetskem posegu zaradi zdravstvenih razlogov ter zaradi slabe samopodobe.

3.4.6 Če ste že kdaj razmišljali o estetskem posegu, kdo/kaj od navedenega vas je spodbudilo k takšnemu razmišljanju? (možnih več odgovorov)

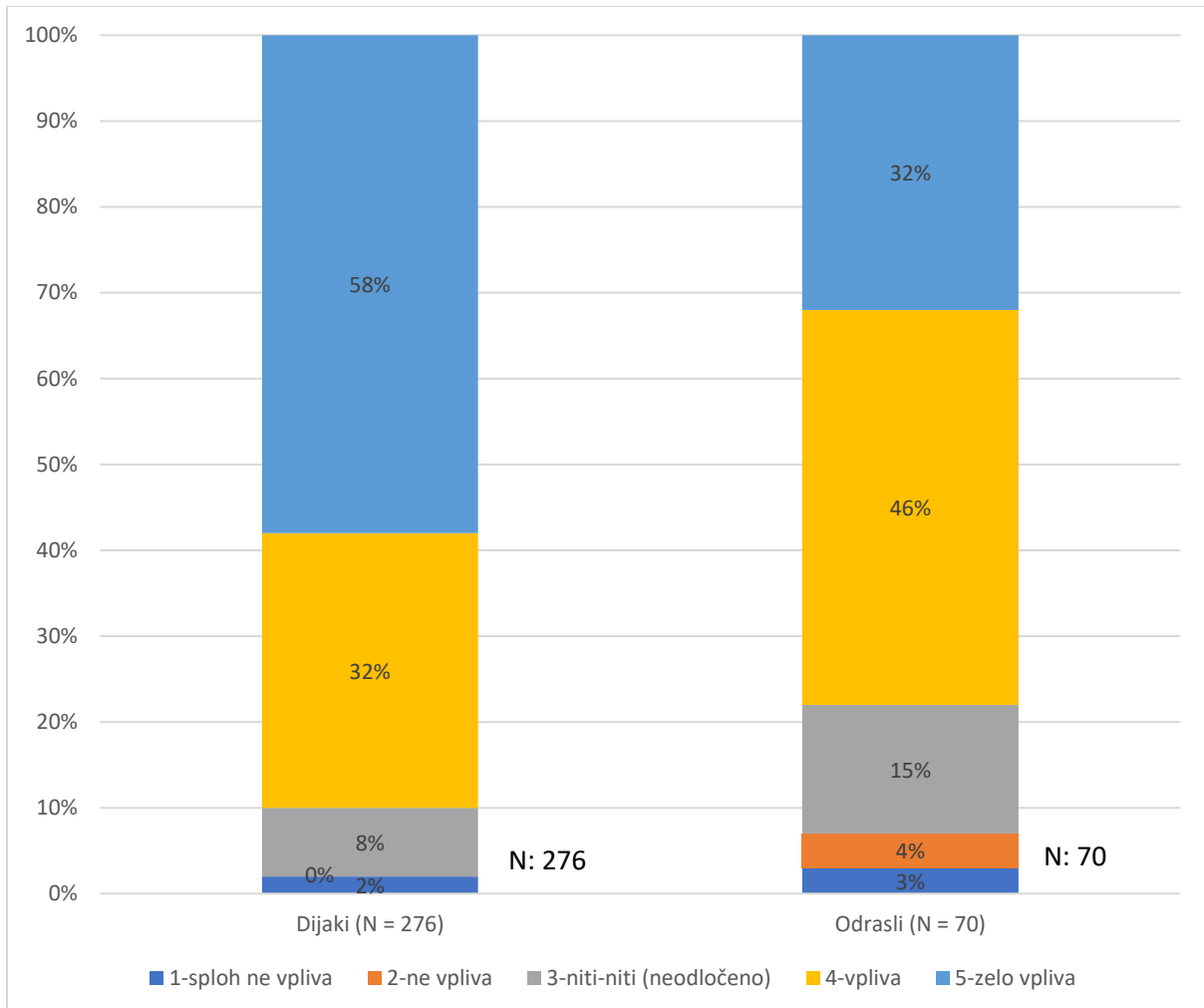
Graf 20: Kdo/kaj od navedenega vas je spodbudilo k takšnemu razmišljanju o estetskem posegu?

Največ anketiranih dijakov je razmišljalo o estetskem posegu zaradi spodbud družbenih omrežji (25 %), sledijo vplivneži (20 %) in prijatelji (17 %).

Polovica anketiranih odraslih pa je razmišljala o estetskem posegu zaradi slabe samopodobe, sledi vpliv družbenih omrežji (15 %). Pod drugo pa so v 11 % navedli, da so se sami spodbudili takšnemu razmišljanju in da niso razmišljali o tem.

3.4.7 Koliko po vašem mnenju napisana možnost vpliva na razmišljanje o estetskih posegih na ljudeh, kjer 1 pomeni, da sploh ne vpliva, 2 - ne vpliva, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - vpliva, 5 - zelo vpliva

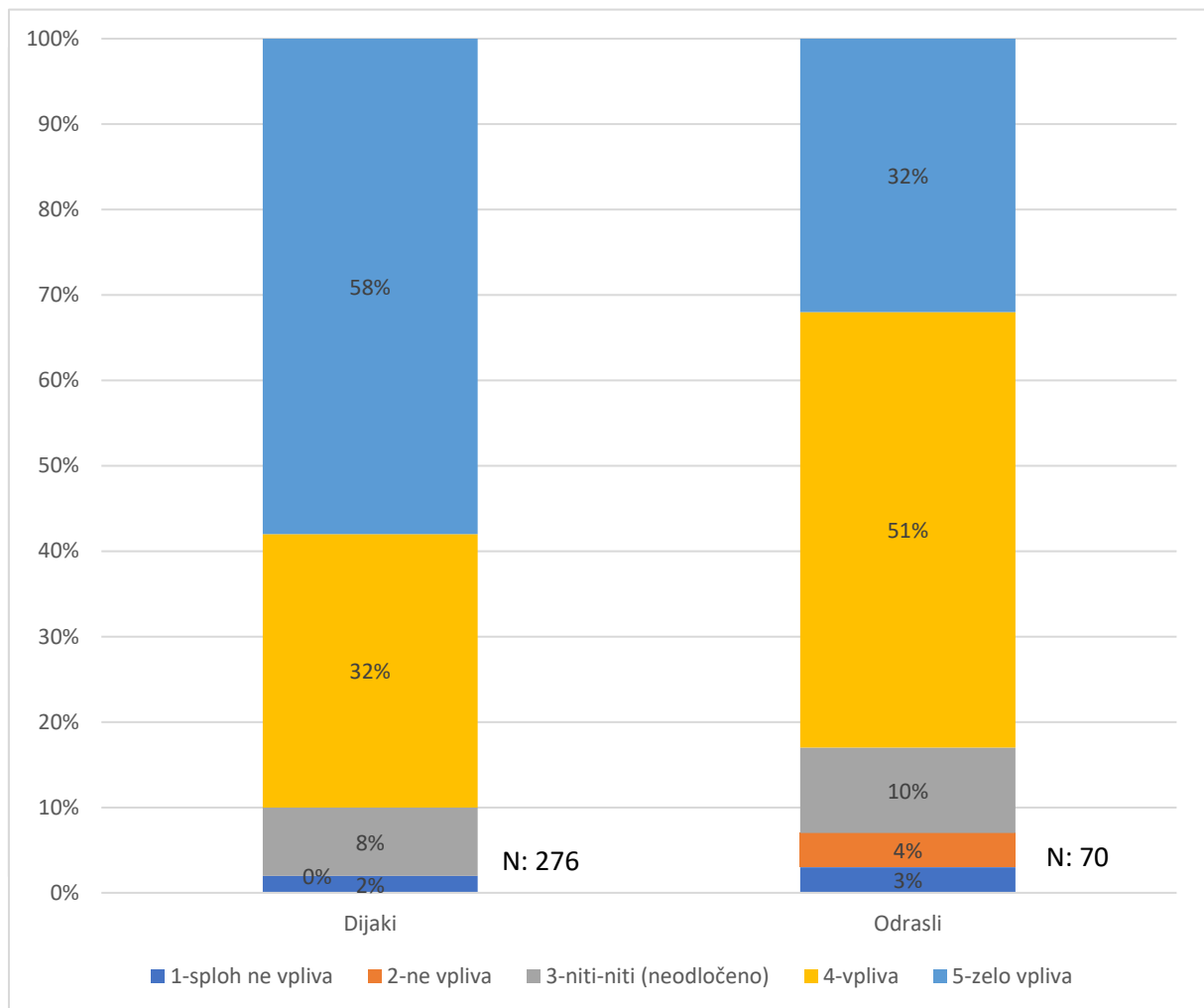
3.4.7.1 Vpliv družabnih omrežji na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 21: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu družabna omrežja?

Po mnenju anketiranih dijakov imajo vpliv na razmišljanje o estetskih operacijah družabna omrežja v 90 %, pri anketiranih odraslih pa v 78 %.

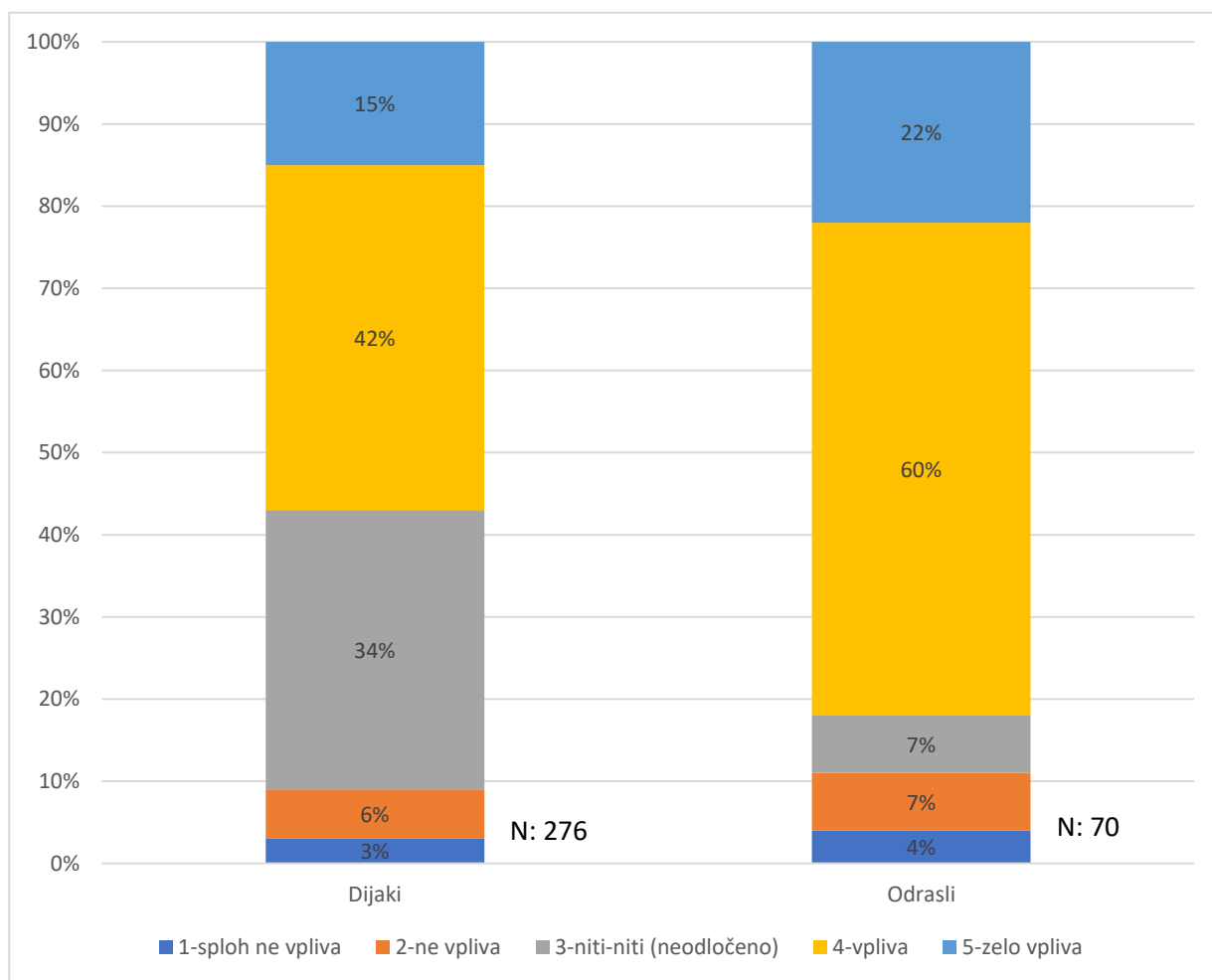
3.4.7.2 Vpliv vplivnežev na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 22: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu vplivneži?

Da na razmišljanje o estetskih posegih vplivajo vplivneži, meni 90 % anketiranih dijakov ter 83 % anketiranih odraslih.

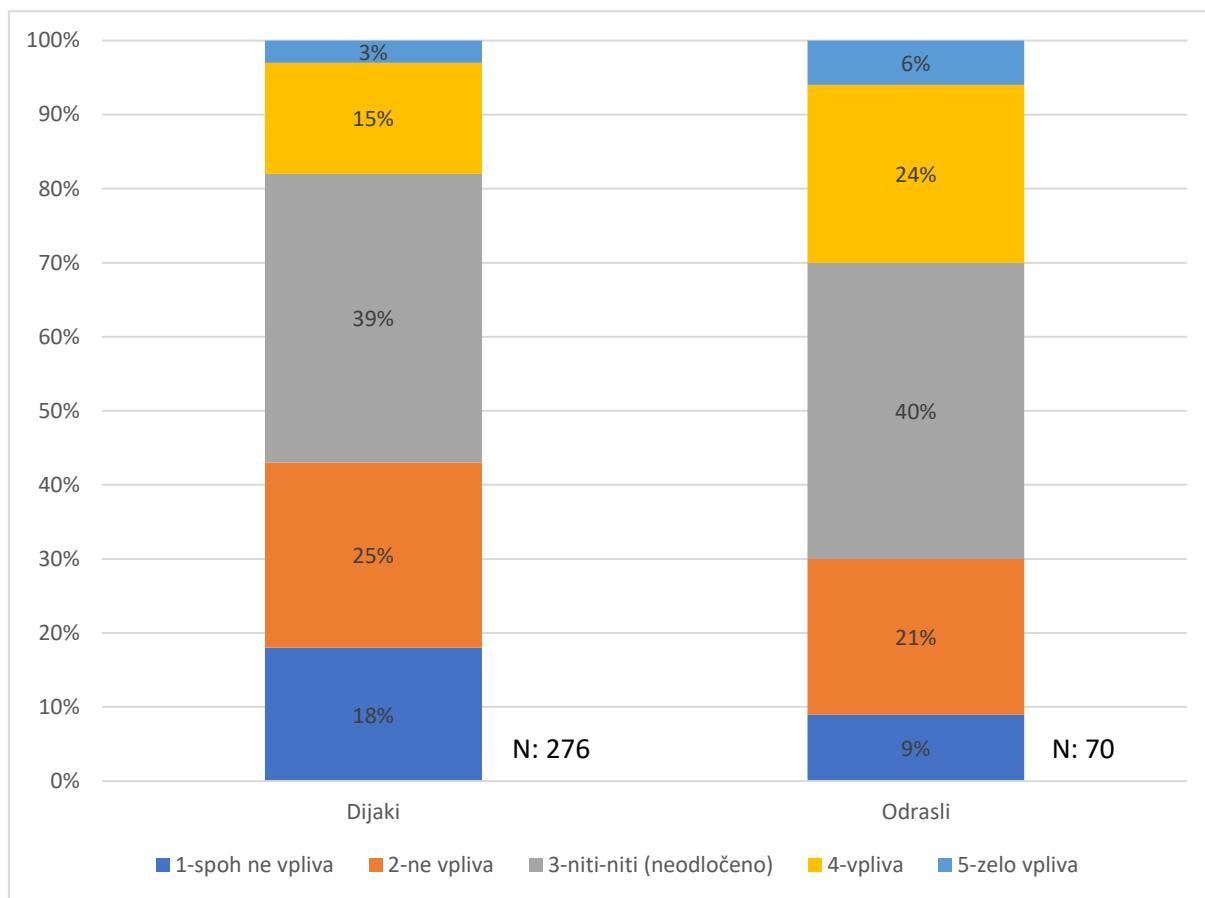
3.4.7.3 Vpliv TV oddaje na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 23: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu TV oddaje?

57 % anketiranih dijakov ter 82 % anketiranih odraslih meni, meni da TV oddaje vplivajo na razmišljanje o estetskih posegih.

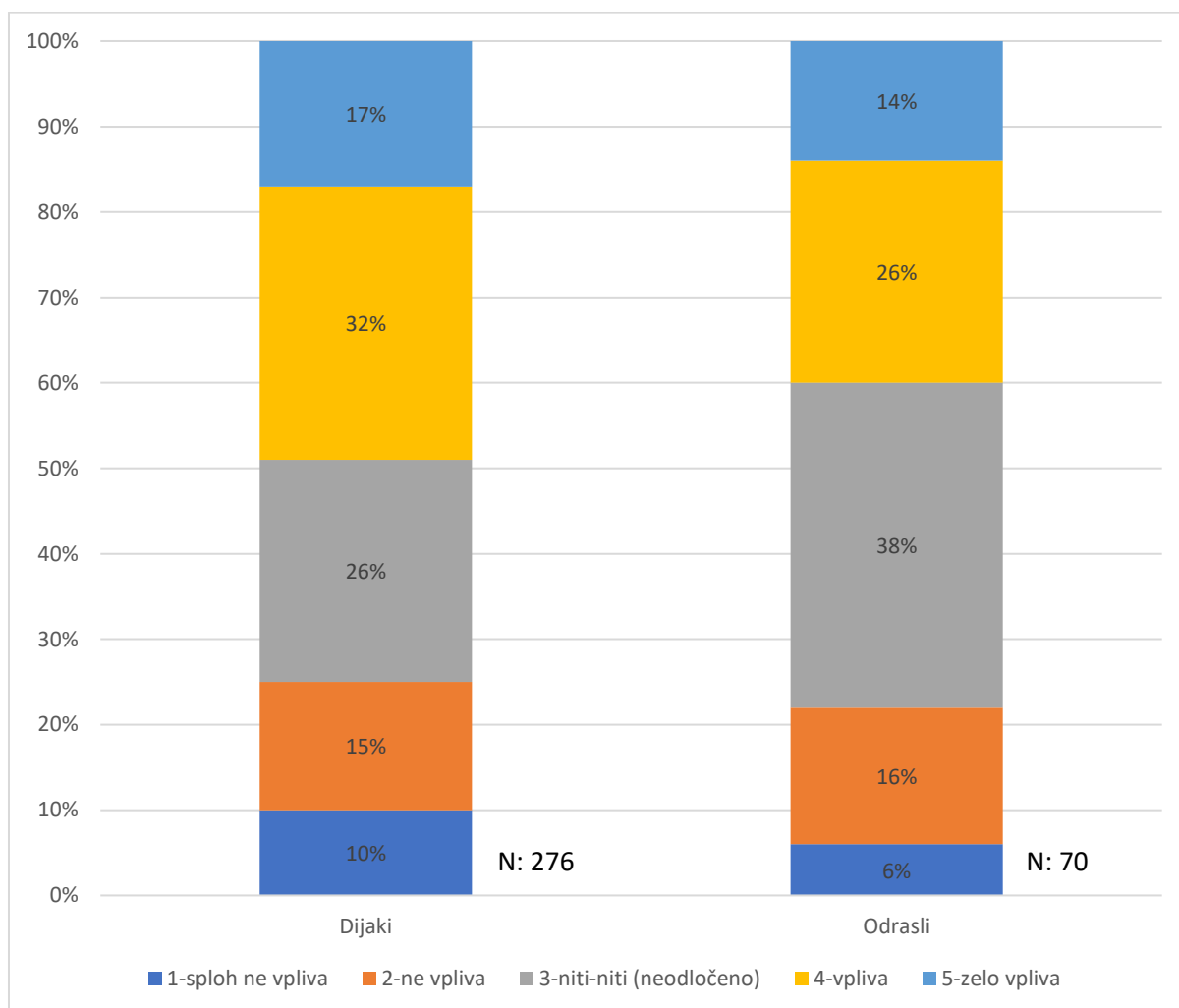
3.4.7.4 Vpliv radijskih oddaj na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 24: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu radijske oddaje?

Da na razmišljanje o estetskih posegih vplivajo radijske oddaje, meni samo 18 % anketiranih dijakov ter 30 % anketiranih odraslih. Največ anketiranih dijakov in odraslih je pri tem neodločenih.

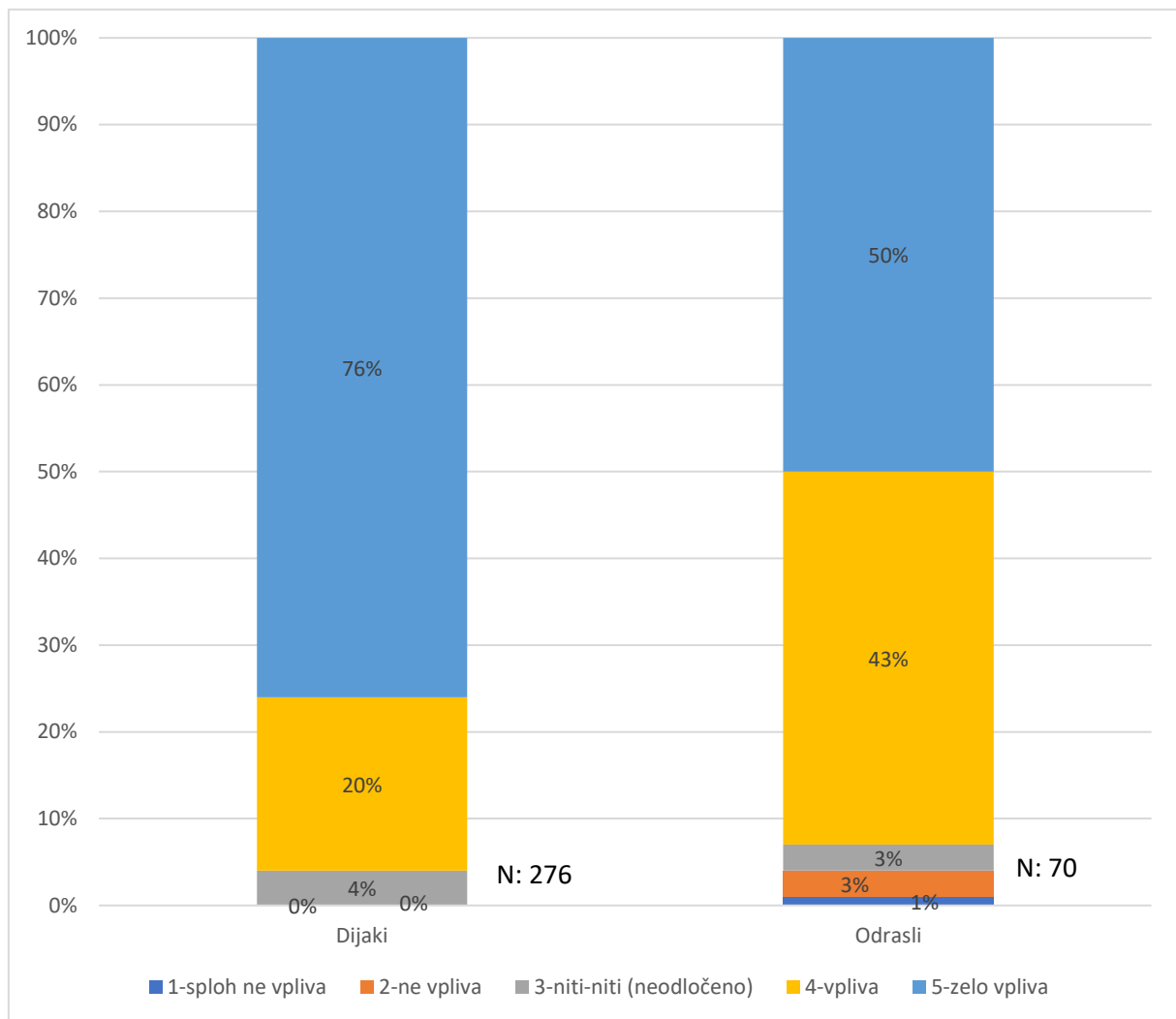
3.4.7.5 Vpliv družine na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 25: Koliko vpliva na razmišljanje o estetskem posegu družina?

Da na razmišljanje o estetskih posegih vpliva družina, meni samo 49 % anketiranih dijakov ter 40 % anketiranih odraslih. Velik odstotek dijakov in odraslih je glede tega neodločen.

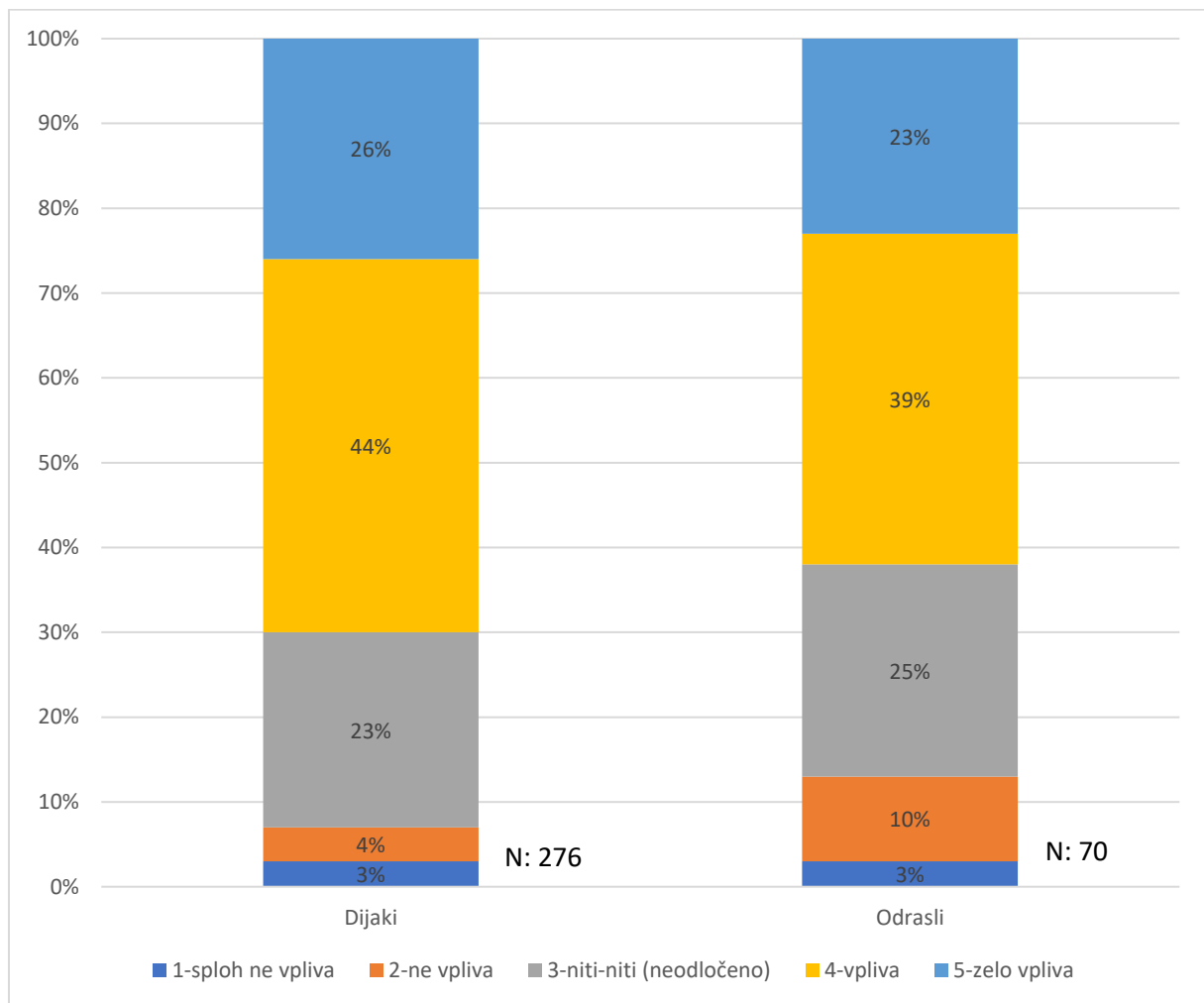
3.4.7.6 Vpliv samopodobe na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 26: Koliko vpliva na razmišljanju o estetskem posegu samopodoba?

Da na razmišljanje o estetskih posegih vpliva samopodoba, meni 96 % anketiranih dijakov ter 93 % anketiranih odraslih.

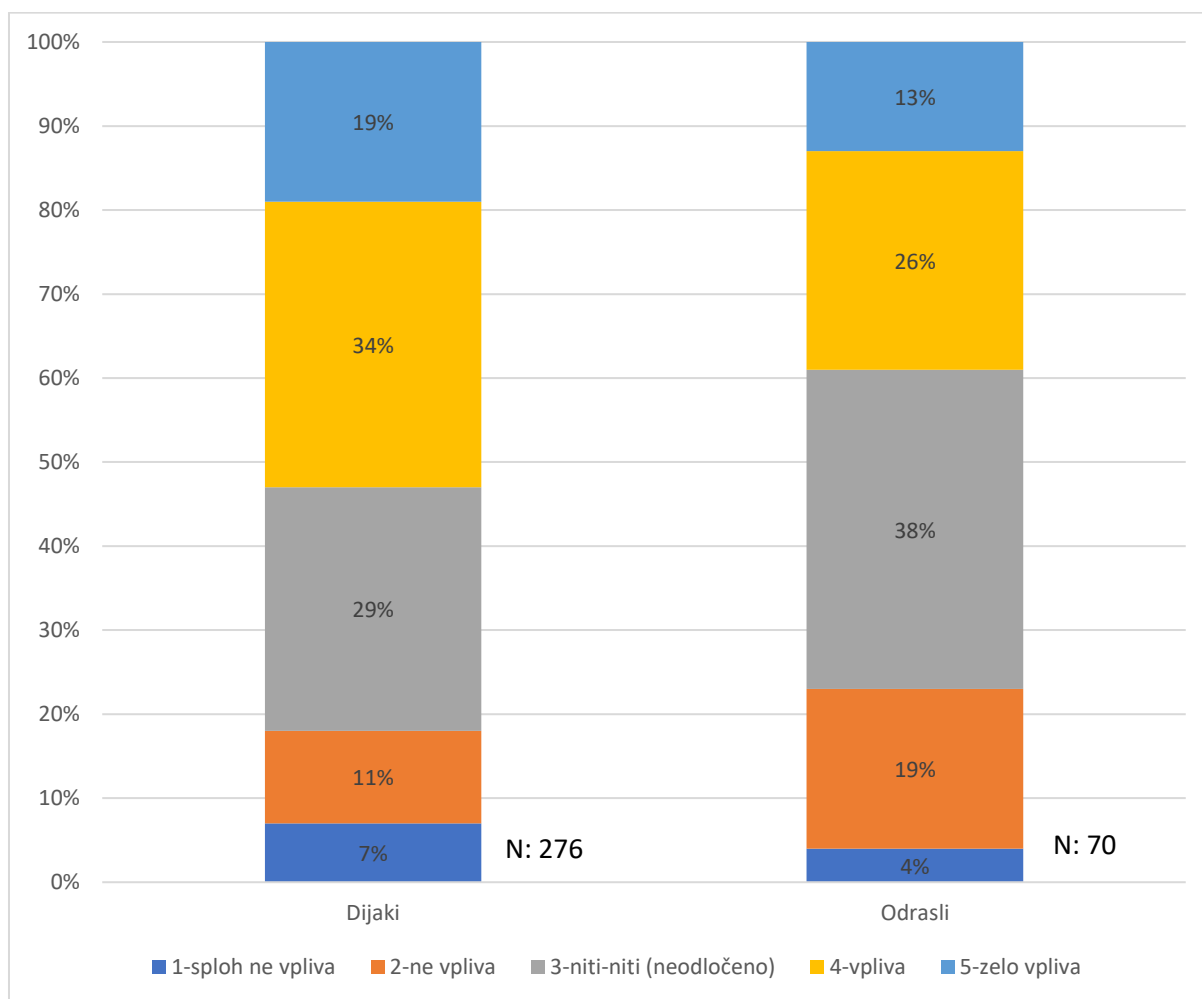
3.4.7.7 Vpliv prijateljev na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 27: Koliko vplivajo na razmišljanje o estetskem posegu prijatelji?

Da na razmišljanje o estetskih posegih vplivajo prijatelji, meni 70 % anketiranih dijakov ter 62 % anketiranih odraslih.

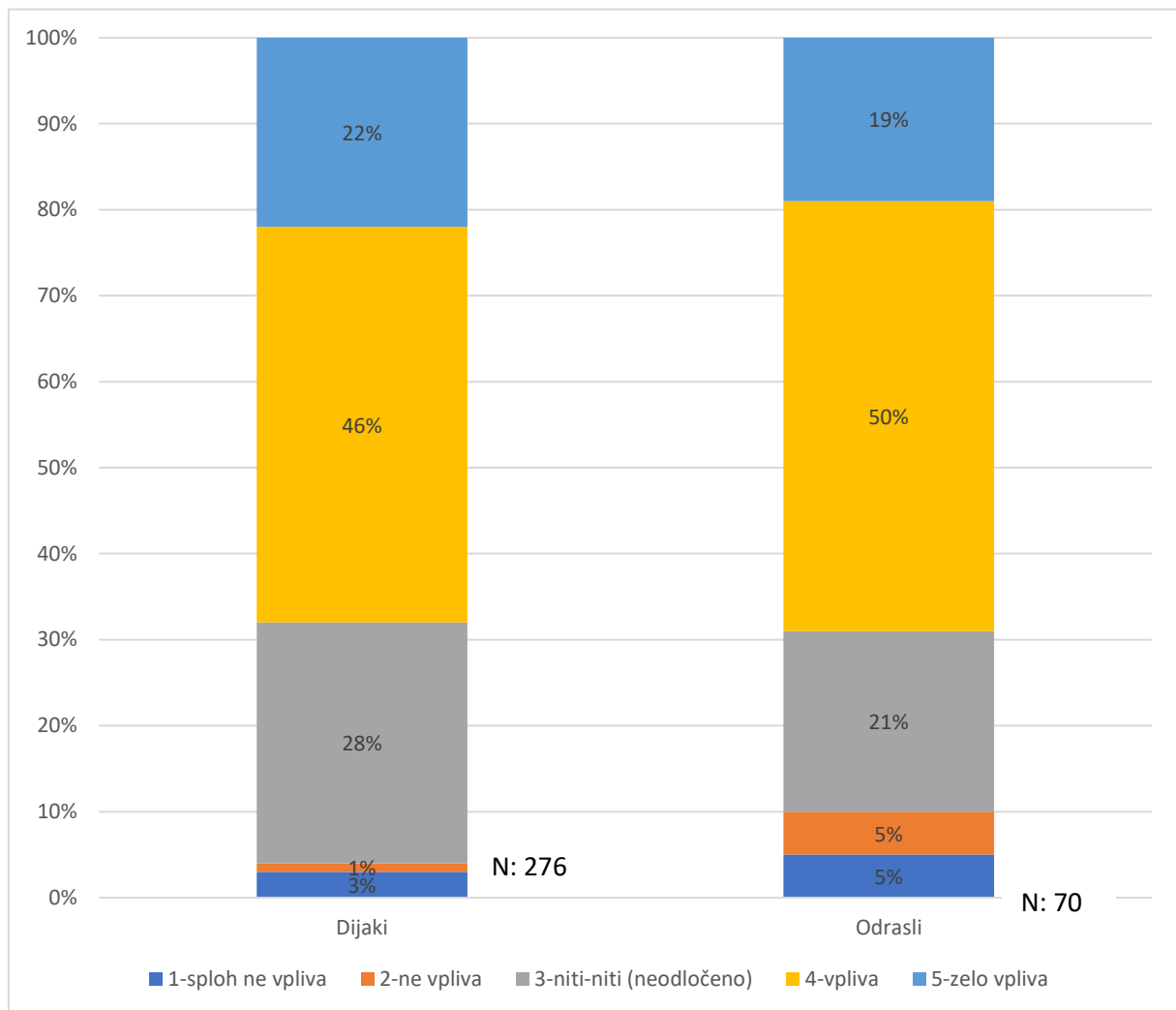
3.4.7.8 Vpliv šole na razmišljanje o estetskih posegih?

Graf 28: Koliko vpliva na razmišljanje o estetskem posegu šola?

Da na razmišljanje o estetskih posegih vpliva šola, meni 53 % anketiranih dijakov ter 39 % anketiranih odraslih. Največji odstotek (38 %) pri anketiranih odraslih je med neodločenimi.

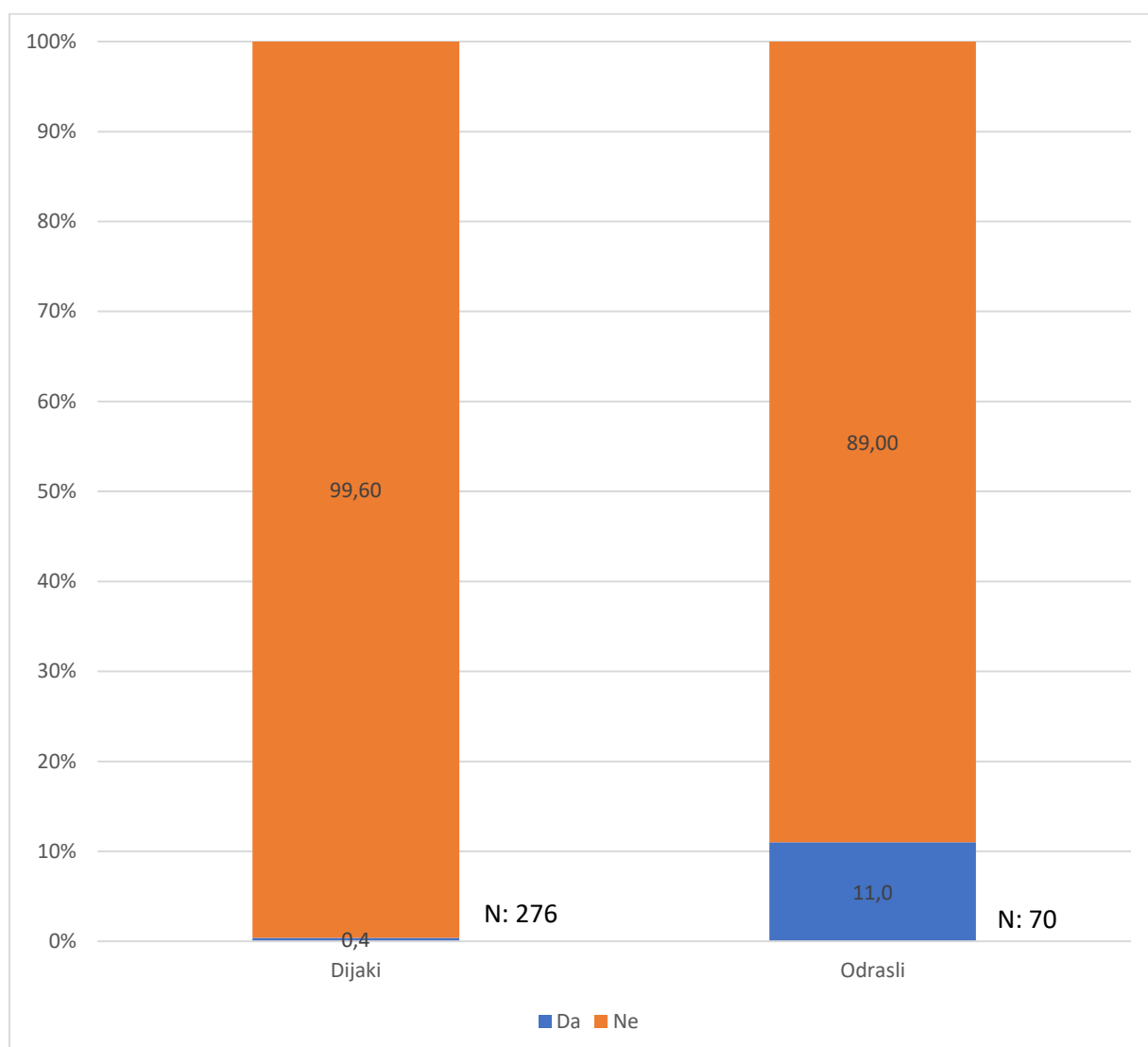
3.4.7.9 Vpliv osebe z že opravljenim estetskim posegom na razmišljanje o estetskih posegih.

Graf 29: Koliko vpliva na razmišljanje o estetskem posegu oseba z že opravljenim estetskim posegom?

Da na razmišljanje o estetskih posegih vpliva oseba z že opravljenim estetskim posegom, meni 68 % anketiranih dijakov ter 69 % anketiranih odraslih.

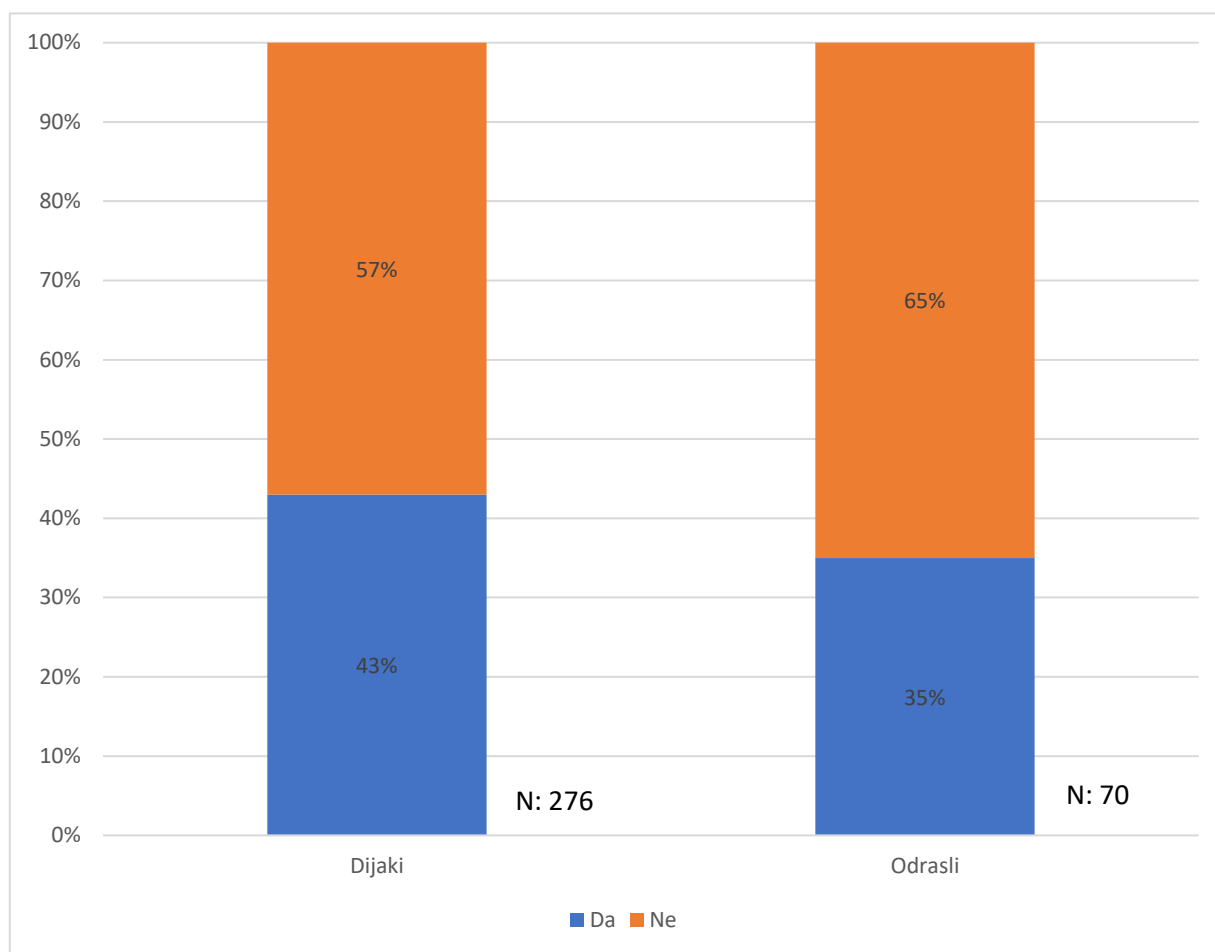
3.4.8 Ali ste že imeli kakšno plastično/estetsko operacijo na sebi?

Graf 30: Ali ste že imeli kakšno plastično/estetsko operacijo na sebi?

Med anketiranimi dijaki je imel samo en plastični/estetski poseg, in sicer korekcijo nosu zaradi nezadovoljstva oz. slabe samopodobe, pri anketiranih odraslih pa je takih 11 %. Operacijo so opravili zaradi zdravstvenih razlogov (odstranitev znamenja in slabe samopodobe so odrasli navedli odstranitev znamenja, nos, ušesa, oči in prsi).

3.4.9 Poznate kakšno kliniko za lepotne operacije?

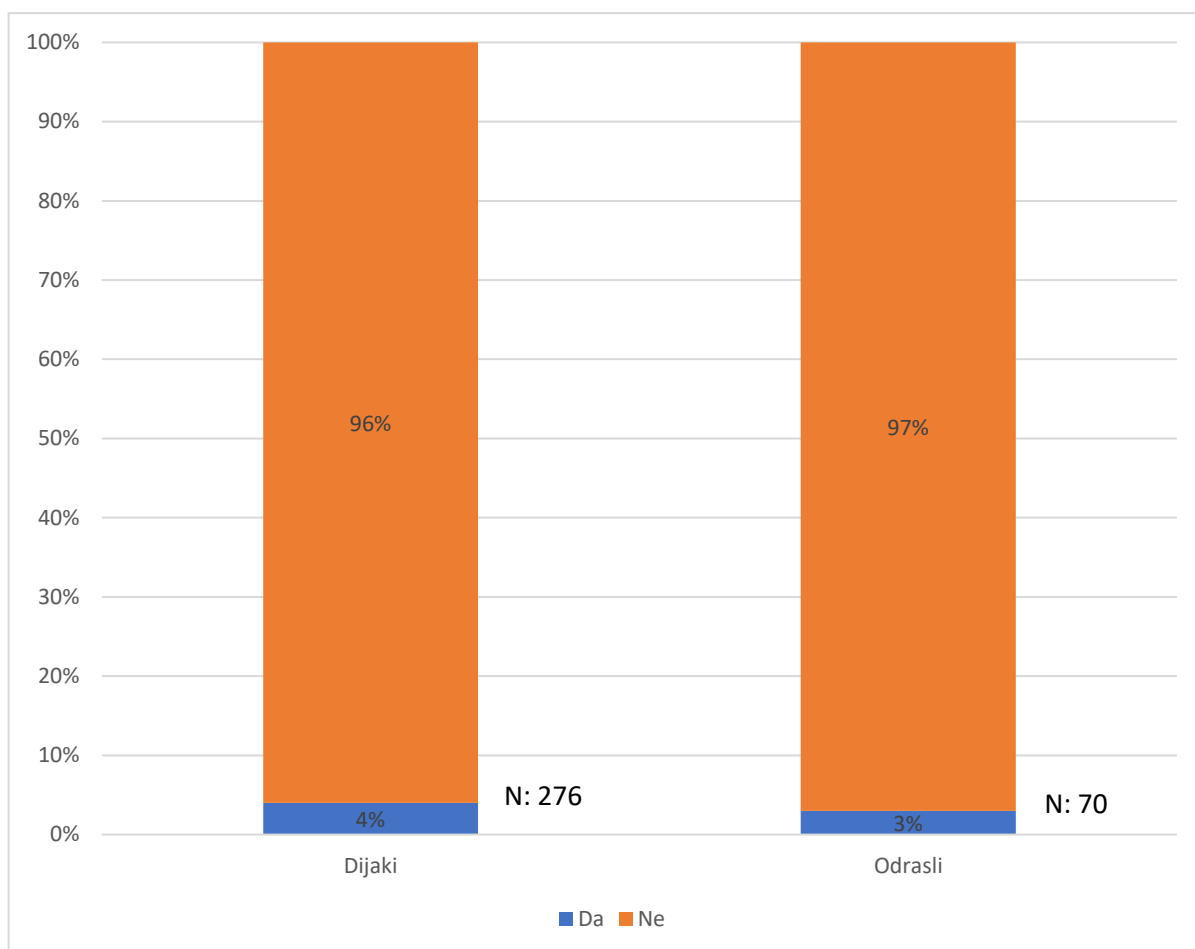
Graf 31: Poznate kakšno kliniko za lepotne operacije?

43 % anketiranih dijakov in 35 % anketiranih odraslih pozna kliniko za lepotne operacije.

Dijaki so navedli: Estetika Medart, Estetika Omnia, Estetika Nobilis - lepote, Estetika Aristotel, Estetika Testen, Medical Group Glumičič, Estetika Fink, Medical Group Fabjan.

Odrasli so navedli: Kirurški sanatorij Rožna dolina, Medved Višnjar estetska klinika, Klinika Božičkov, Estetika Medart, Estetika Omnia, Estetika Nobilis- lepote, Medical Group Fabjan.

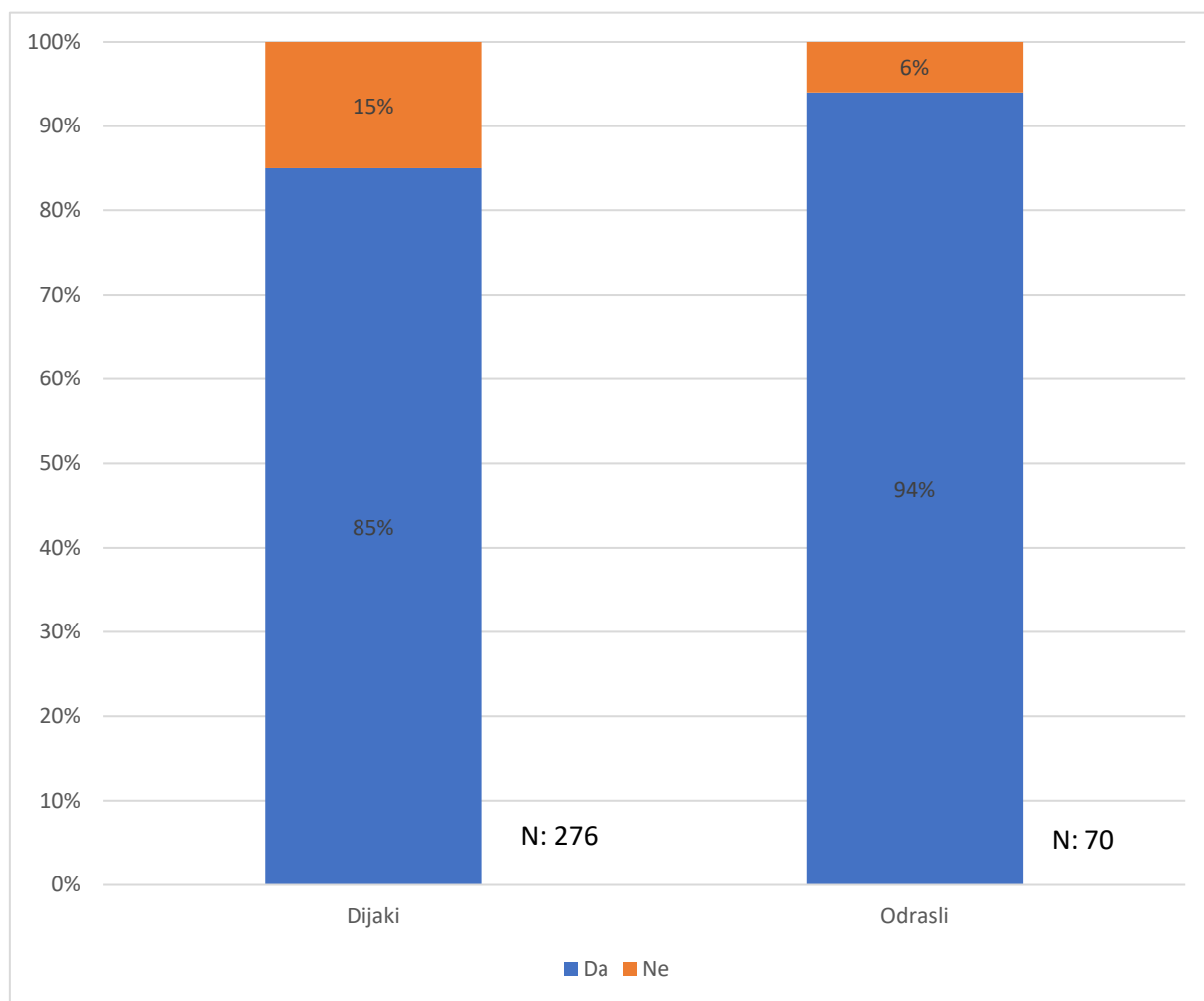
3.4.10 Ali ste že obiskali kakšno kliniko za lepotne operacije?

Graf 32: Ali ste že obiskali kakšno kliniko za lepotne operacije?

Kliniko za lepotne operacije je obiskalo že 4 % (11 oseb) anketiranih dijakov ter 3 % (2 osebi) anketiranih odraslih.

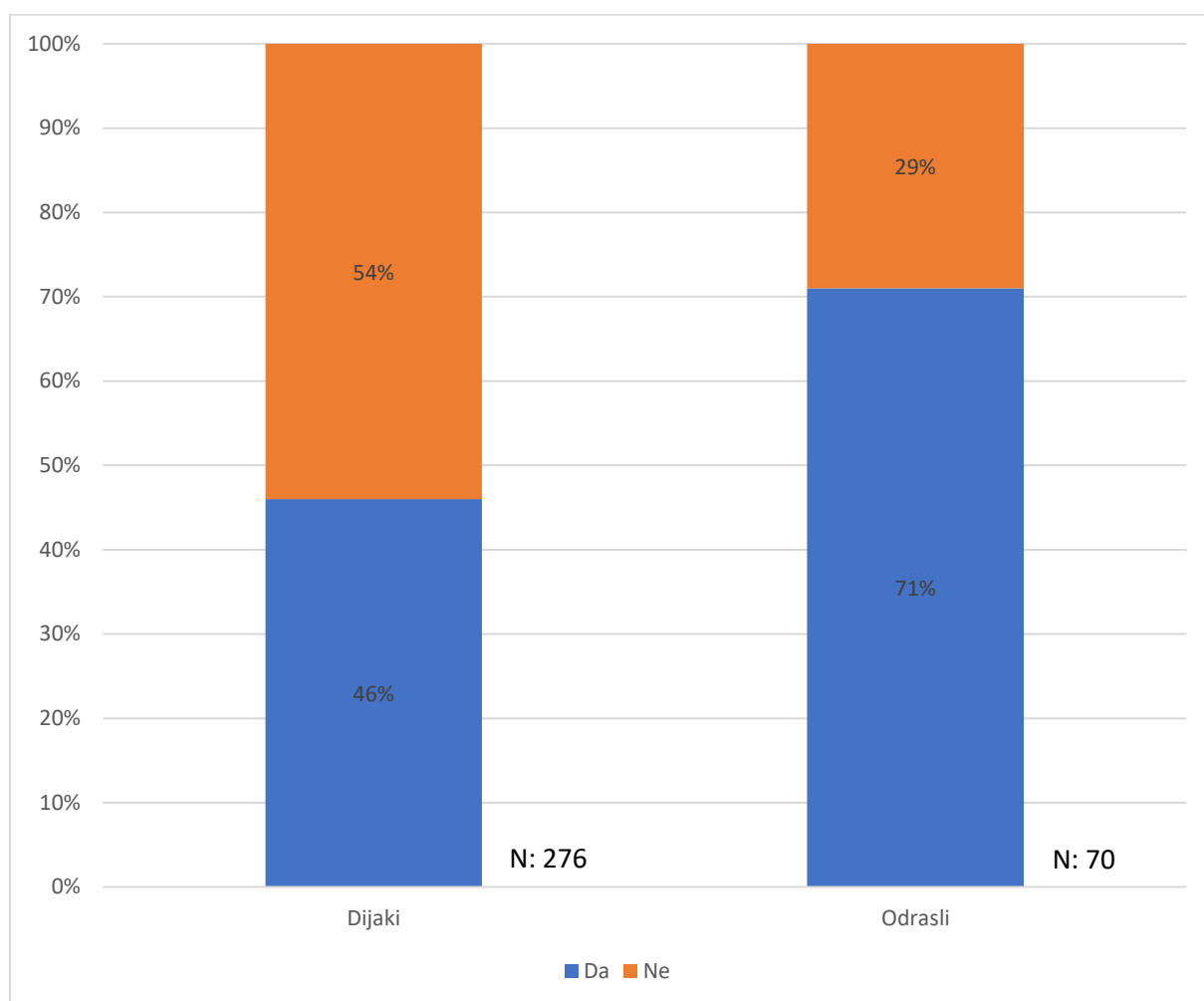
3.4.11 Ali menite, da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest?

Graf 33: Ali menite, da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest?

Da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest, meni 85 % anketiranih dijakov ter 94 % anketiranih odraslih.

3.4.12 Menite, da so plastične/estetske operacije še vedno tabu tema?

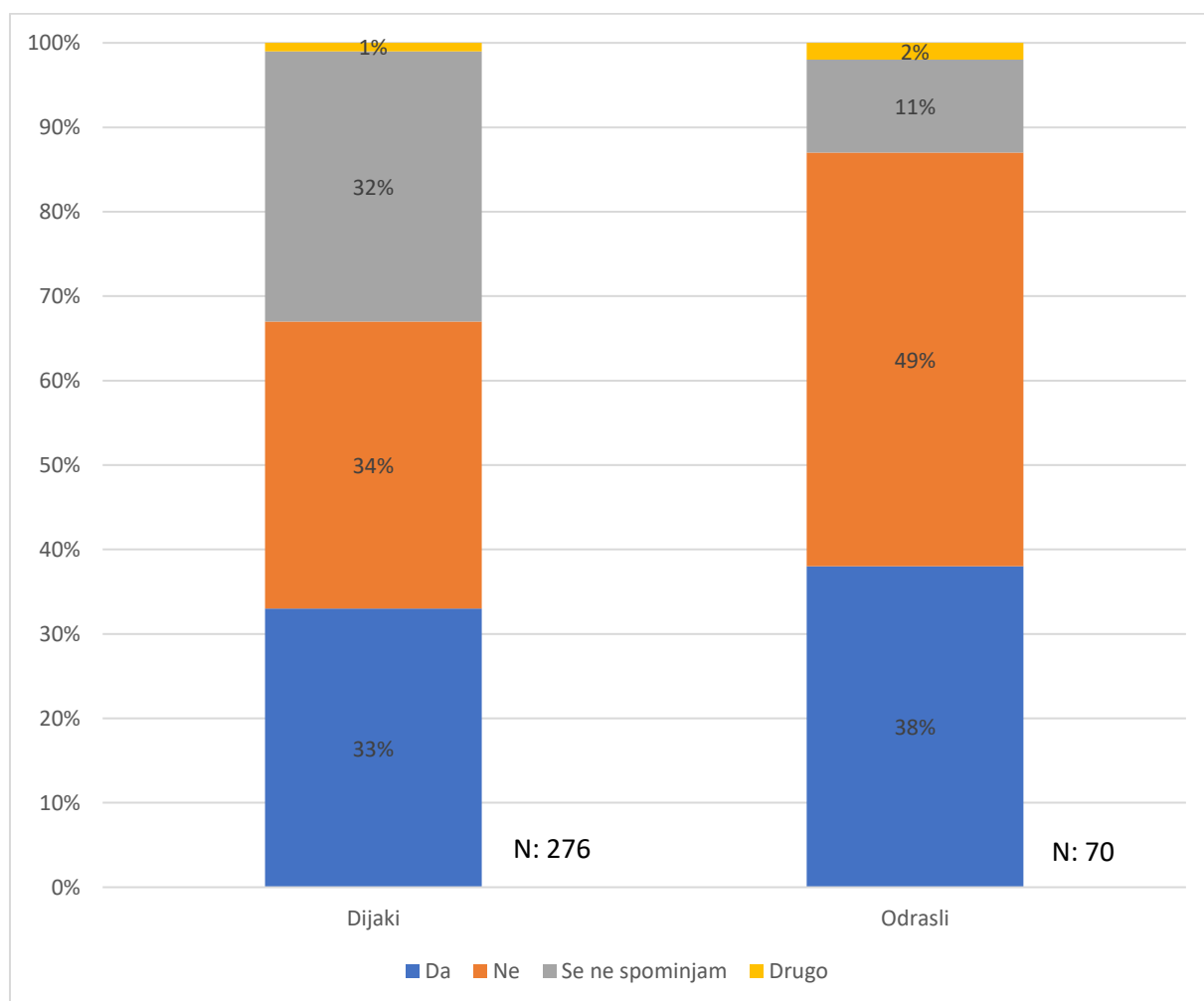

Graf 34: Menite, da so plastične/estetske operacije še vedno tabu tema?

Da so plastične/estetke operacije še vedno tabu tema, meni 46 % anketiranih dijakov in kar 71 % anketiranih odraslih.

Tako dijaki kot odrasli menijo, da so plastične/estetske operacije tabu tema zaradi predsodkov, ker je o tem premalo govora.

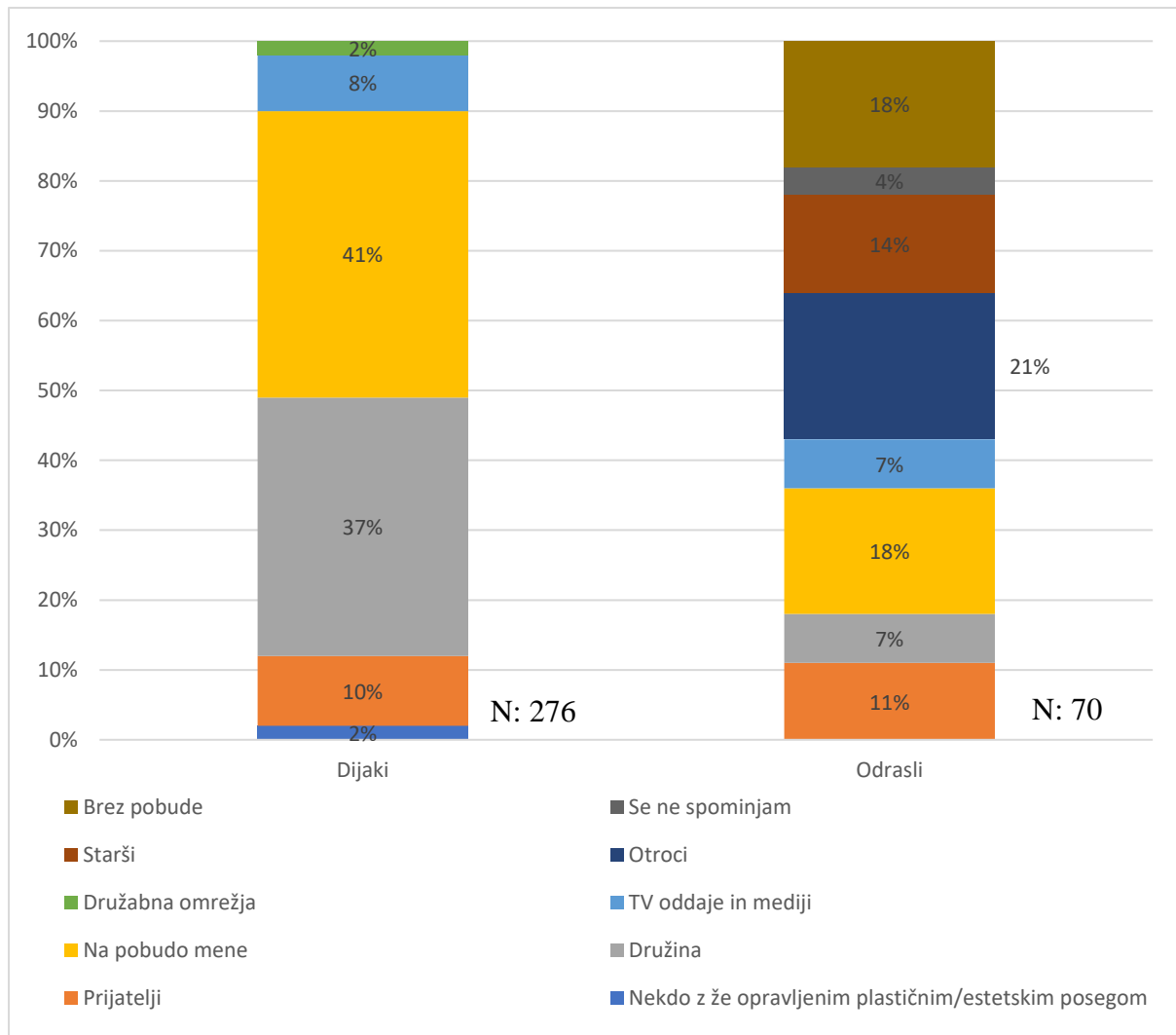
3.4.13 Ali ste se kdaj znotraj družine pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

Graf 35: Ali ste se kdaj znotraj družine pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

Znotraj družine se je o lepotnih/estetskih posegih že pogovarjalo 33 % anketiranih dijakov in 38 % anketiranih odraslih.

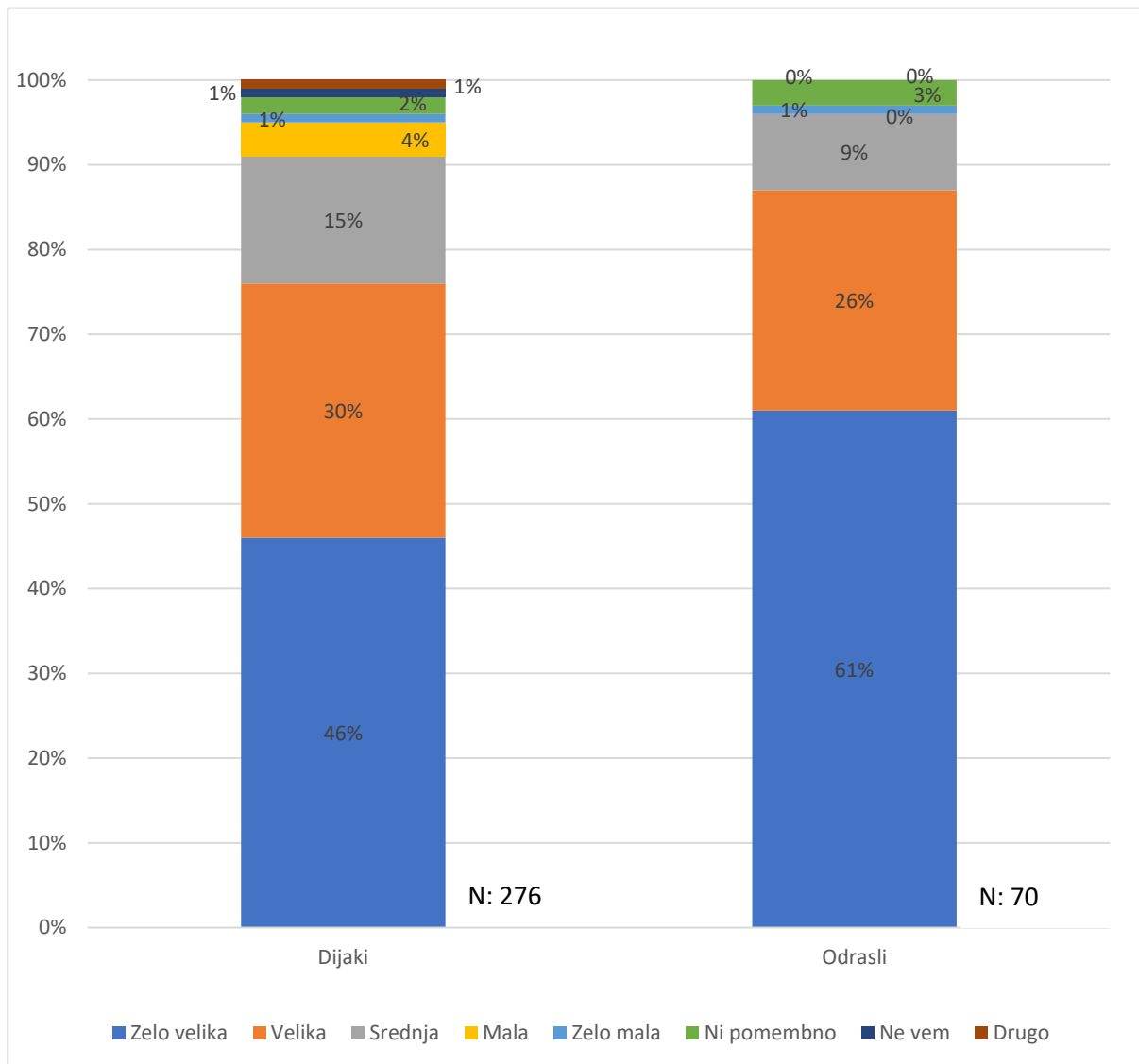
3.4.13.1 Na pobudo koga ste se pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

Graf 36: Na pobudo koga ste se pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

Največ (41 %) anketiranih dijakov se je o lepotnih/estetskih posegih pogovarjalo na pobudo njih samih, v 37 % pa na pobudo družine. Največ (21 %) anketiranih odraslih pa se je o plastičnih/estetskih posegih pogovarjalo na pobudo otrok, v 18 % pa na pobudo njih samih.

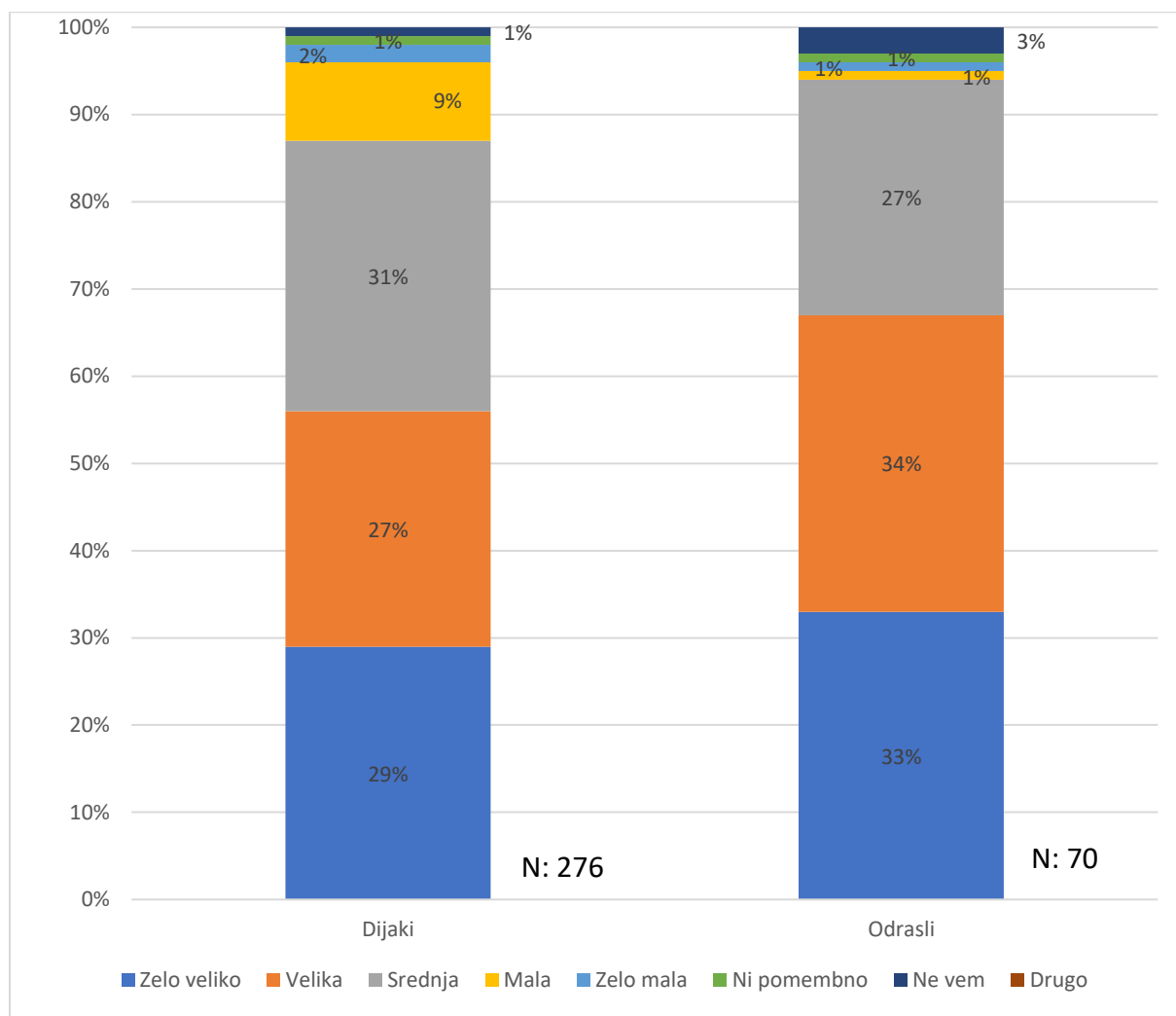
3.4.14 Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev, partnerja) pri oblikovanju pozitivne samopodobe?

Graf 37: Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev, partnerja) pri oblikovanju pozitivne samopodobe ?

Vloga družine pri oblikovanju pozitivne samopodobe je po mnenju anketiranih dijakov zelo velika oz. velika, kar jih je odgovorilo v 76 %, po mnenju anketiranih odraslih pa jih je tako odgovorilo v 87 %.

3.4.15 Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev) pri odločitvi za spremembo telesnega videza?

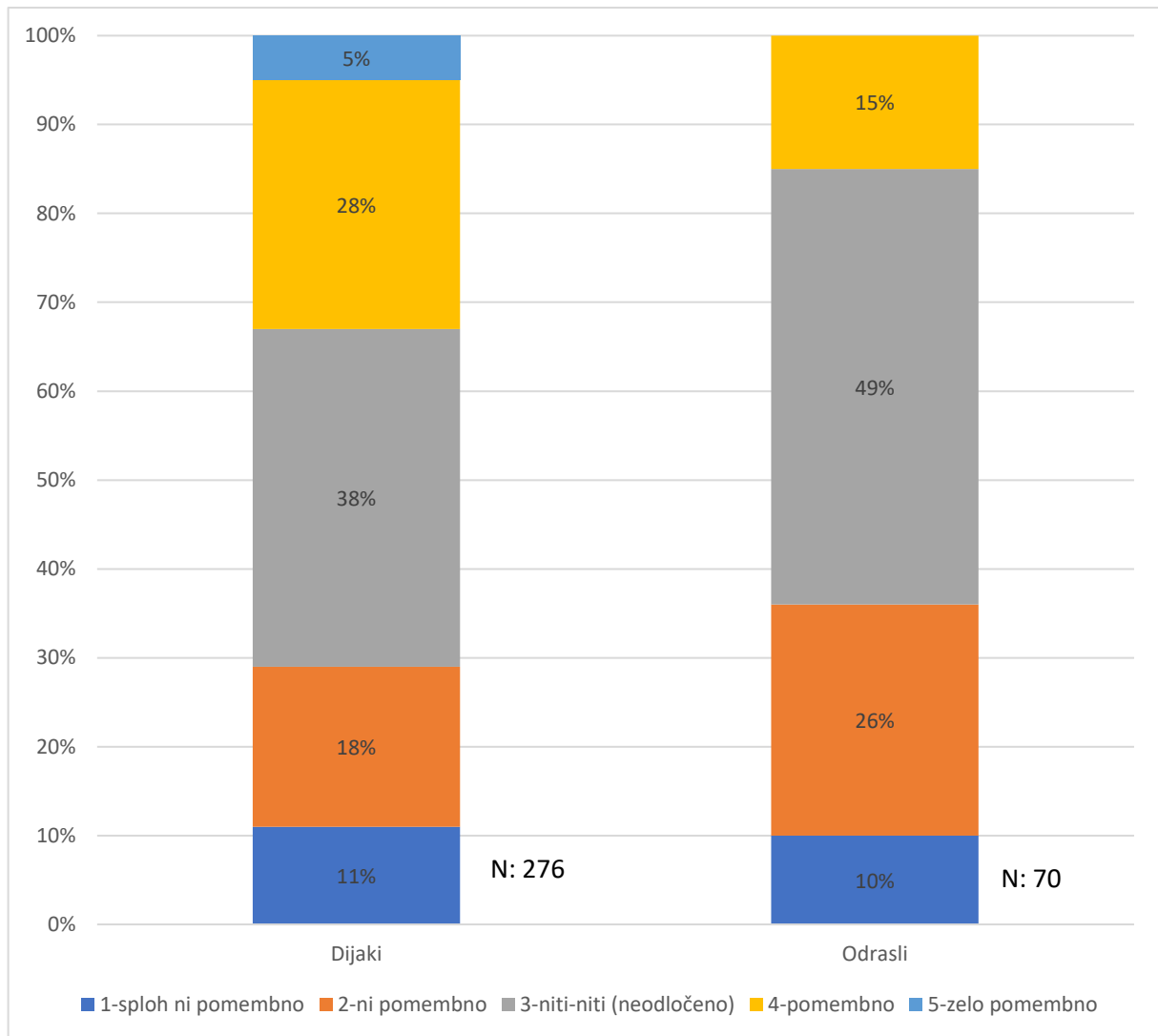

Graf 38: Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev) pri odločitvi za spremembo telesnega videza?

Vloga družine pri odločitvi za spremembo telesnega videza je po mnenju anketiranih dijakov zelo velika oz. velika, kar jih je odgovorilo v 56 %, po mnenju anketiranih odraslih pa jih je tako odgovorilo v 67 %.

3.4.16 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za spodaj navedene dejavnosti. 1 pomeni, da sploh ni pomembno, 2 - ni pomembno, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - pomembno, 5 - zelo pomembno.

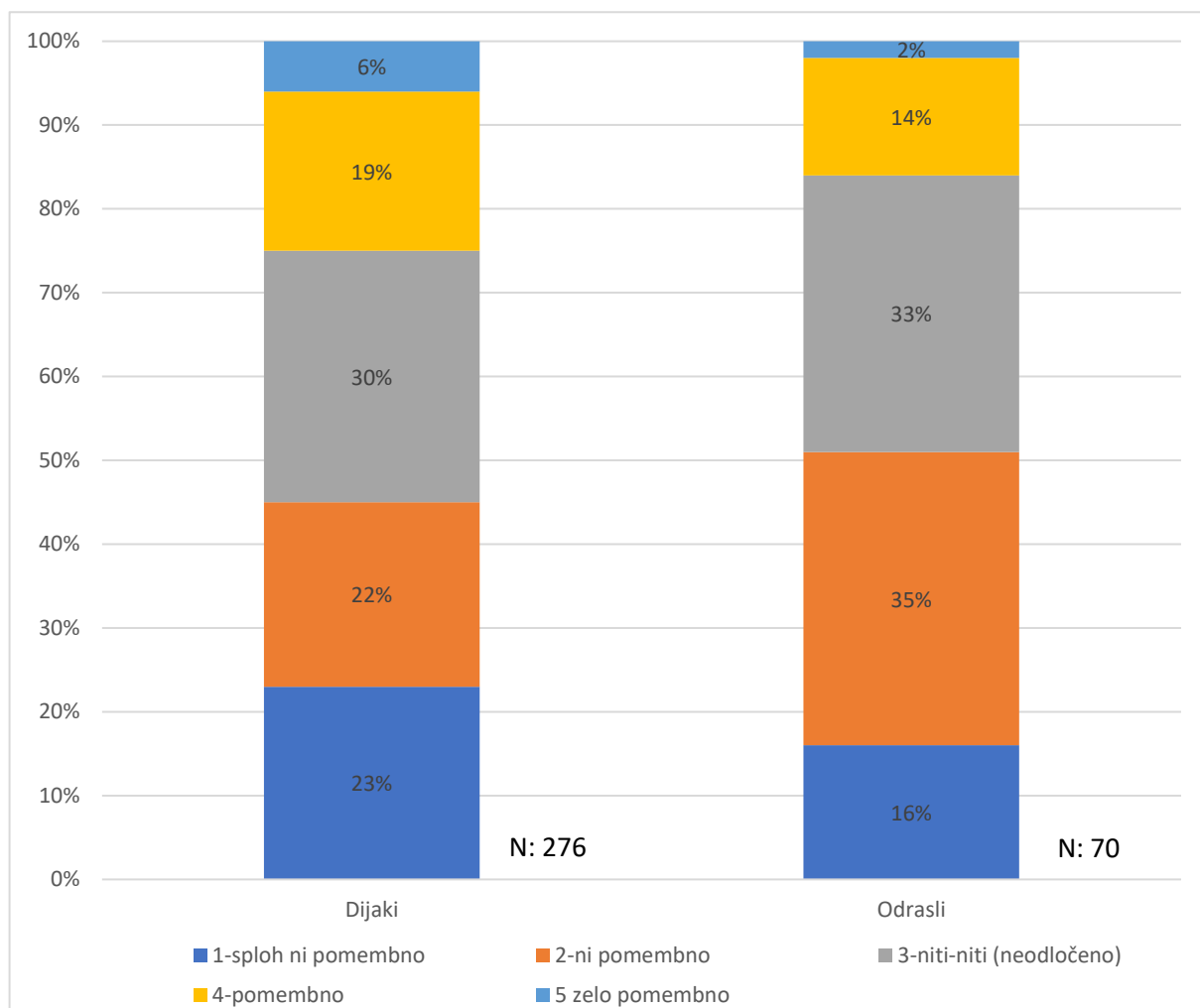
3.4.16.1 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za kariero?

Graf 39: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za kariero?

Plastične/estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za kariero kar 33 % anketiranim dijakom ter 15 % anketiranim odraslim. Največji odstotek tako pri dijakih kot odraslih je neodločenih.

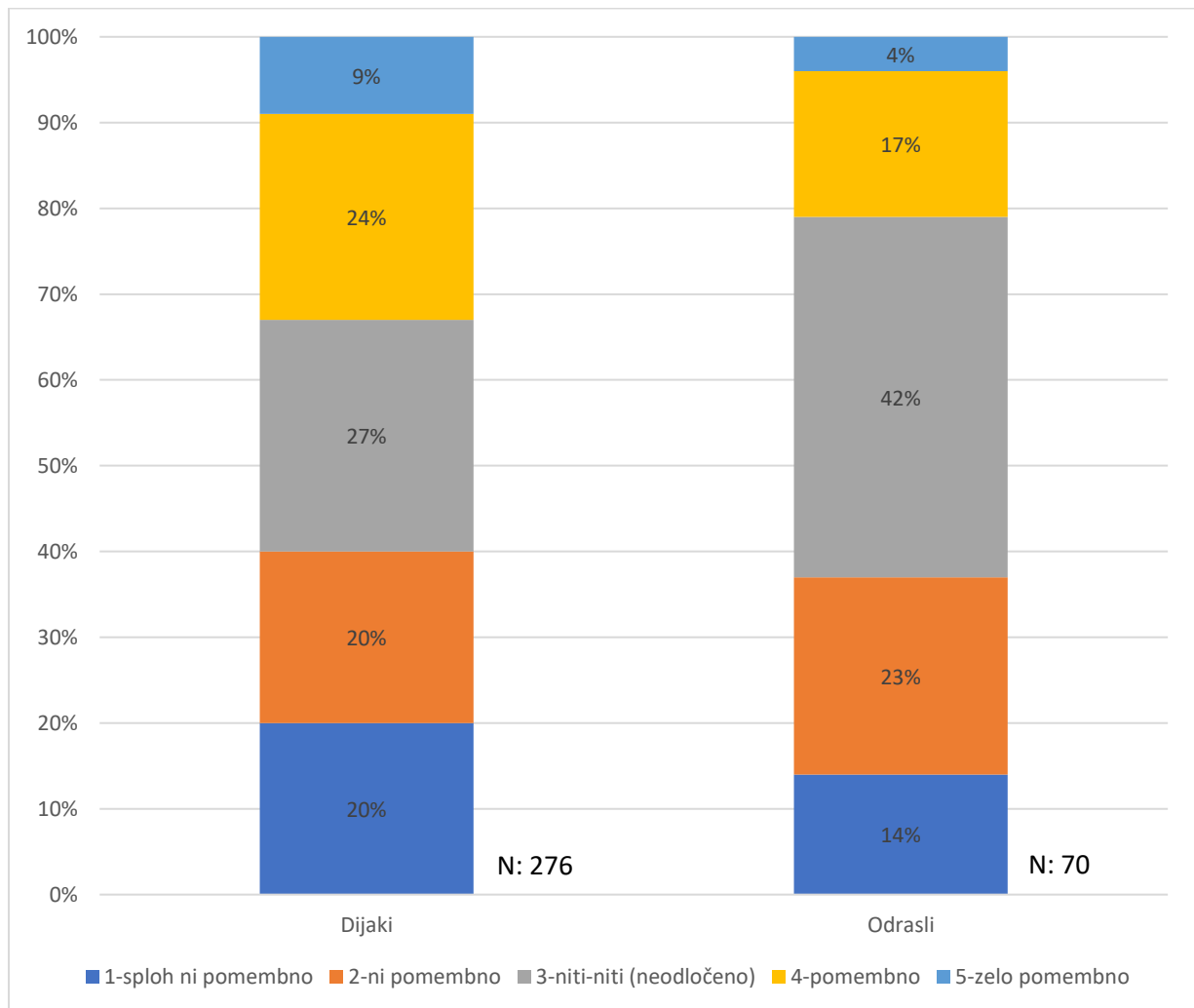
3.4.16.2 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za partnerski odnos?

Graf 40: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za partnerski odnos?

Plastične/estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za partnerski odnos 25 % anketiranim dijakom ter 16 % anketiranim odraslim. Največji odstotek tako pri dijakih kot odraslih je neodločenih. Večji odstotek predstavljajo tudi tisti anketirani dijaki in odrasli, ki se s tem ne strinjajo.

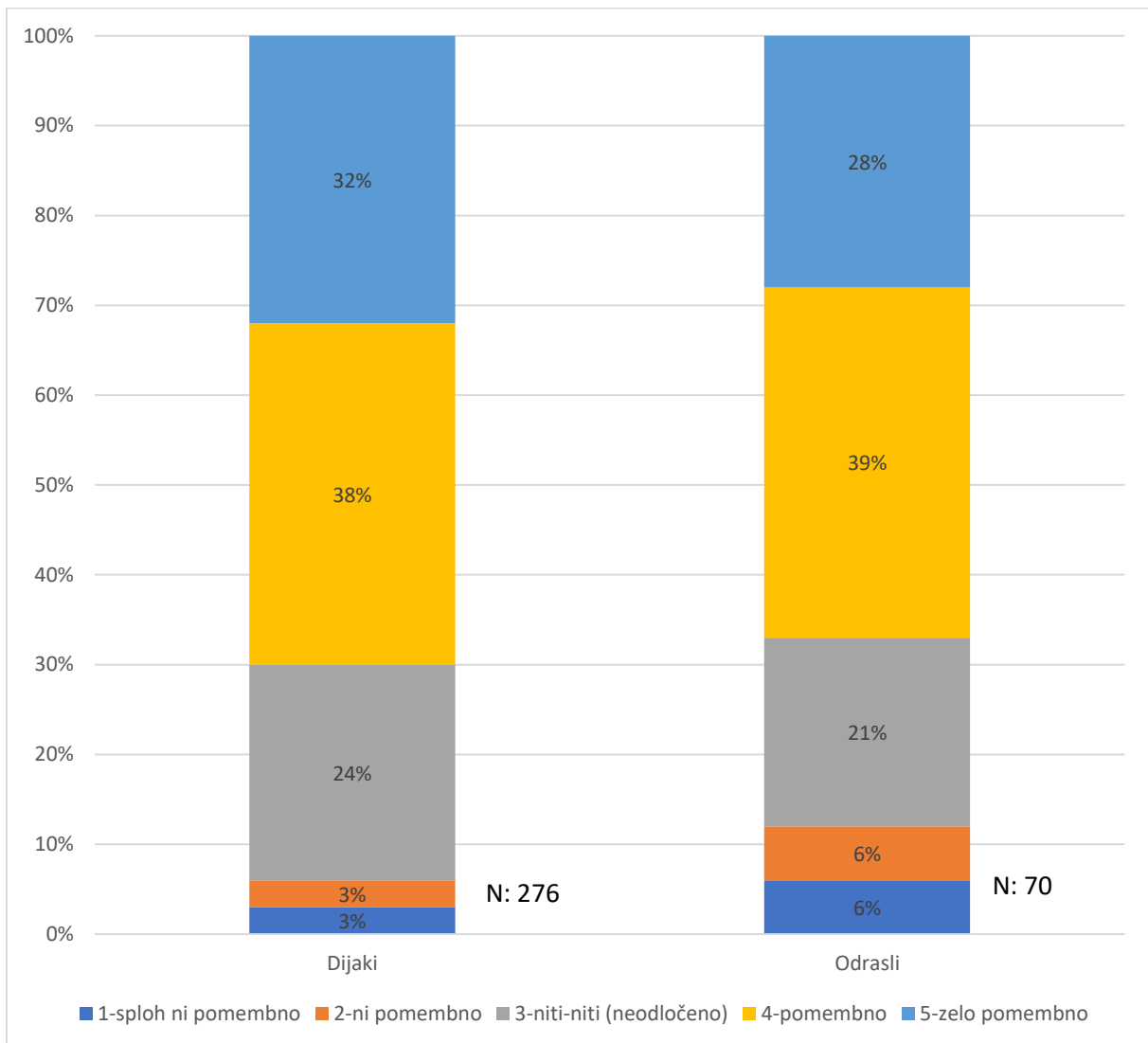
3.4.16.3 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za sprejetje v službo?

Graf 41: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za sprejetje v službo?

Plastične/estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za sprejetje v službo 33 % anketiranim dijakom ter 21 % anketiranim odraslim. Največji odstotek tako pri dijakih kot odraslih je neodločenih. Večji odstotek predstavljajo tudi tisti anketirani dijaki in odrasli, ki se s tem ne strinjajo.

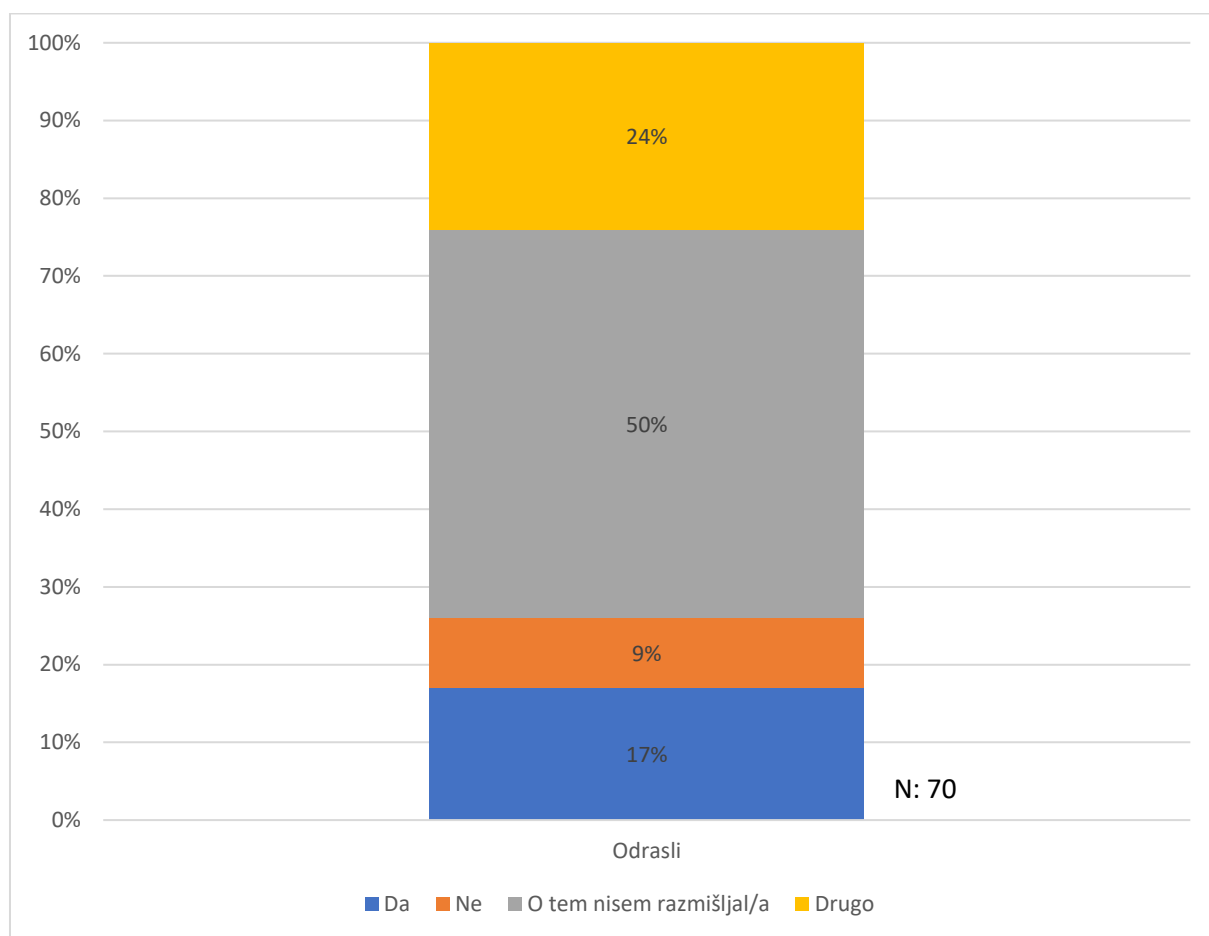
3.4.16.4 V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za izključno boljše počutje?

Graf 42: V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za izključno boljše počutje?

Plastične/estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za izključno dobro počutje 70 % anketiranim dijakom ter 67 % anketiranim odraslim.

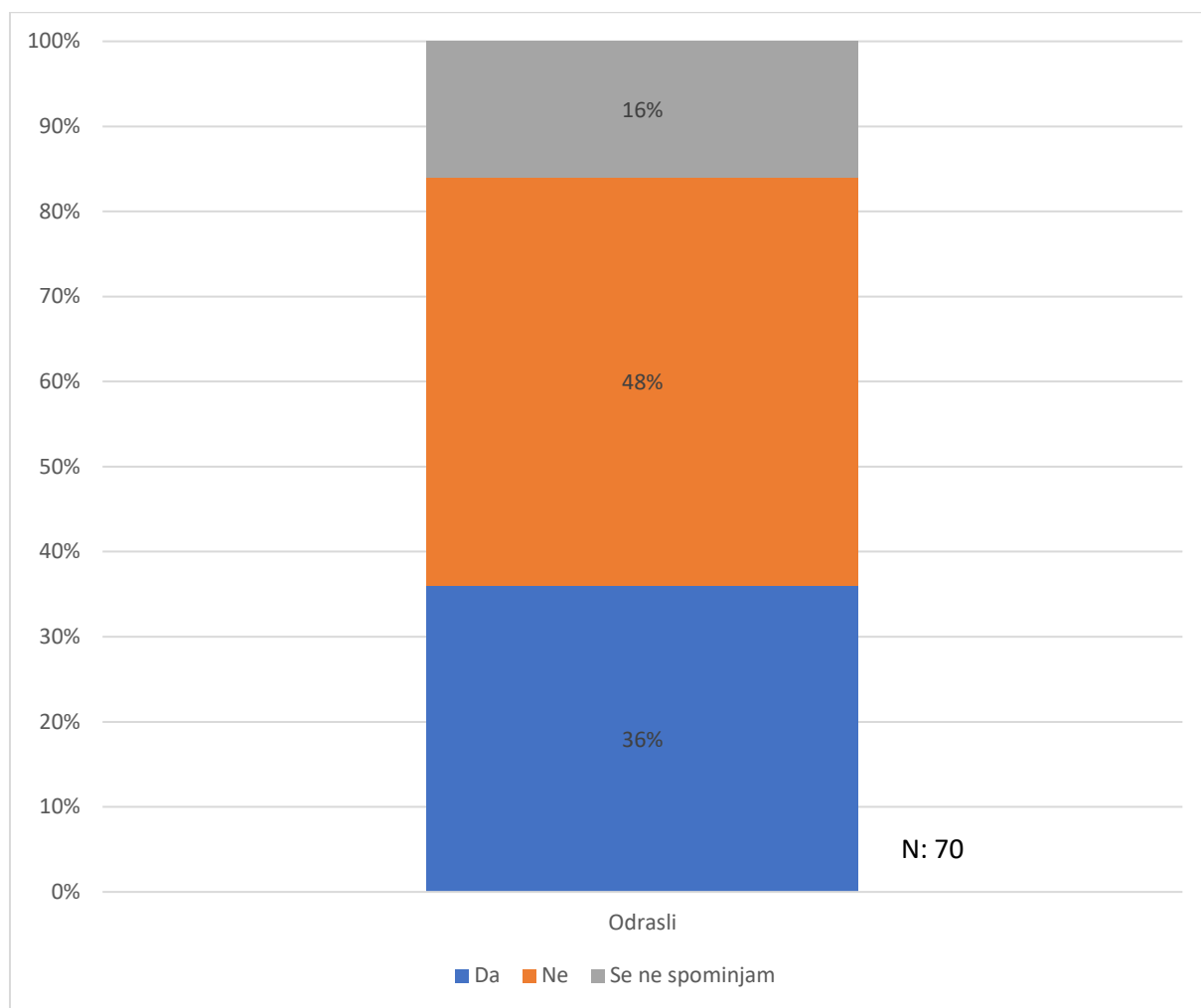
3.4.17 Ali bi se strinjali s plastičnim/estetskim posegom, če bi si vaš otrok to želel?

Graf 43: Ali bi se strinjali s plastičnim/estetskim posegom, če bi si vaš otrok to želel?

Če bi otrok šel na plastični/estetski poseg, bi se strinjalo samo 17 % anketiranih odraslih, polovica glede tega še ni razmišljala, ne bi pa se jih strinjalo 9 %. Pod drugo (24 %) so napisali, da je to odvisno od starosti otroka, stvar dogovora, odvisno od argumenta in če bi bilo slabo zdravstveno stanje.

3.4.18 Ali se je vaše stališče glede plastičnih/estetskih posegov v primerjavi z obdobjem, ko ste odraščali, kaj spremenilo?

Graf 44: Ali se je vaše stališče glede plastičnih/estetskih posegov v primerjavi z obdobjem, ko ste odraščali, kaj spremenilo?

Stališče odraslih v povezavi s plastičnimi/estetskimi posegi se pri anketiranih odraslih z odraščanjem v 48 % ni spremenilo, pri 36 % pa se je spremenilo.

3.5 TERENSKO DELO

28. 1. 2022 smo se skupaj z mentorjem prof. Petrom Čepinom Tovornikom odpravili v Medical Group Fabjan v Celju.

V Medical Group Fabjan smo se najprej najavili in v sprejemnici počakali na dr. Matica Fabjana, ki nas je tudi sprejel. Povabil nas je v eno izmed sprejemnih ordinacij, kjer smo se predstavili in izvedli intervju. S sabo smo imeli izpisana vprašanja in z dovoljenjem dr. Matica Fabjana smo celoten intervju lahko glasovno posneli. Po končanem intervjuju smo se lahko sprehodili po kliniki in si jo ogledali od bližje. Kot smo že omenile, smo si ogledale sprejemno ambulanto, kjer je potekal intervju, ambulanto za preglede, operacijski sobi, RTG za čeljustno kirurgijo in sobo za okrevanje po operativnem posegu.

Zanimanje in povpraševanje za plastične in estetske posege je večje pri ženskah kot pri moških, čeprav se okoli 20 % moških letno zanima za tovrstne posege. Pravi, da pri moških največ težav povzroča prevelik nos in prevelike prsi.

Vsakega kandidata najprej spozna, že ob prvem obisku vidi, ali je primeren za poseg ali ne. Pri kandidatih preveri, ali so zdravi, brez pridruženih bolezni, urediti morajo svoje krvne preiskave, tlak, krvni sladkor in če je potrebno, še opraviti kakšno dodatno preiskavo.

Največ pacientov, ki so se in se bodo odločili obiskati kliniko, pridejo iskat boljšo samopodobo. 90 % njegovih pacientov je s posegom zadovoljnih, nekaj pa jih z njimi pretirava.

*Slika 4: Medical Group Fabjan
(Paradis, 28. 1. 2022)*

3.6 INTERVJU Z DR. MATICEM FABJANOM

Intervju z dr. Maticem Fabjanom je potekal 28. 1. 2022 v Medical Group Fabjan v Celju.

Pozdravljeni dr. Matic Fabjan, najlepša hvala, ker ste se odzvali na našo prošnjo za intervju in nam boste pomagali pri raziskovalni nalogi z vašimi odgovori. Intervju bo objavljen v raziskovalni nalogi.

Dr. Matic Fabjan, ali se nam lahko najprej na kratko predstavite ?

Sem Matic Fabjan, specialist plastične kirurgije že 12 let. S tem poklicem pa se ukvarjam že približno 20 let. Vsakodnevno se ukvarjam z ženskami, ko govorimo o estetski kirurgiji. Obišče nas tudi moška populacija. 20 % je moških in 80 % ženskih. Prihaja tudi veliko pacientov z drugih območji po Sloveniji, ne samo iz Celja.

Zanima nas, zakaj ste se odločili prav za ta poklic in ali ste že od otroštva vedeli, da bo prav ta poklic vaše vsakdanje delo?

To je malo iz zgodovine, starši so zdravniki in potem sem se tudi jaz usmeril v ta poklic. Tudi sin Mark pravi, da bo odšel na študij medicine. Ko odraščáš v nekem okolju, se tudi lažje odločiš, mora pa te veseliti.

Ali nam lahko malo več poveste o vaših operacijah, ki jih opravljate.

Po statistiki je pri ženskah največ operacij dojk. Lahko jih zvečamo ali zmanjšamo ali samo dvignemo. Izvajamo korekcije dojk, korekcije nosu, ušes, korekcijo vek, odstranjujemo tudi odvečno kožo, pri ženskah tudi kožne gubice. Zelo popularno je tudi pri mamicah, da opravljamo odstranitev odvečne kože na trebuhu. To so najbolj pogoste operacije. Pri mlajših pa laserski tretmaji, povečave ustnic, kjer ne gre za večje posege.

Nam lahko na kratko predstavite, kako poteka vaš dan v Medical group Fabjan?

V dopoldanskem času imam včasih večje operacije, ko so pacienti pod splošno anestezijo, kar pomeni, da operacija traja več kot eno uro. Med 13. in 14. uro tečem ali grem na kolo, ko se vrnem pa imam ambulanto do večera. Praktično sem v kliniki od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Smo aktivni, le ob petkih končamo ob 12. uri.

Ali je zanimanje/vaša statistika za lepotne operacije v vaši ordinaciji kaj upadlo od začetka vašega dela do danes?

Ne ni nič upadlo, temveč narašča. Tudi v času korone se je število posegov povečalo za 30 %. Ker so bili ljudje doma, so imeli čas za okrevanje, mogoče tudi za to, ker niso zapravljali denarja po trgovinah. Vsako leto se nekako za 5 odstotkov dviga število posegov pri nas. Imamo pa tudi veliko ljudi, ki prihajajo k nam z zdravstvenim zavarovanjem, ki krijejo stroške odstranjevanja kožnih melanomov, tudi s tem je veliko dela. Nimamo dela samo z estetskimi popravki, ampak se tudi ukvarjamo z zdravstvenimi vzroki.

Ali nam lahko poveste, če velikokrat pacientom odsvetujete operacije in kaj je največkrat razlog za to?

Se zgodi tudi to. Največkrat je razlog ta, da pacient, ki pride k meni, po moji oceni, ne bo s plastično operacijo nič pridobil. Misli, da bo s tem posegom rešil neko drugo težavo, ki jo ima. To je ena stvar, druga stvar pa je liposukcija, da bi ljudje imeli manj maščobe, vendar to ne gre. Pacient mora najprej sam priti do tega, mora vztrajati, biti v dobri kondiciji, najprej shujšati, potem pa mu lahko jaz odstranim odvečno kožo.

Koliko moških vas povprečno na leto obiše?

20 % vseh operacij je moških. Je pa zanimivo to, da je največ operaciji pri moških korekcija nosu. Gledano po številu, naredim isto število korekcije nosu pri moških kot pri ženskah, ali pa kakšno korekcijo ušes in ginekomastije.

Koliko časa je trajala vaša najdaljša operacija?

Okoli 3 ure. To je takrat,, ko delam več stvari naenkrat, na primer pri ženskah, ki so bile nosečnice in imajo povešene dojke, odvečno kožo.

Kaj je največkrat razlog, da vas pacienti obišejo in se odločijo za operacijo?

Iščejo svojo samopodobo, samozavest jim peša. 90 % je ljudi, ki pridejo in ko opravimo poseg, so zadovoljni. Nekaj pa jih je tudi takih, ki pretiravajo.

Kakšni so pogoji, da lahko pacienti pri vas opravijo lepotno operacijo?

Najprej spoznam, da je zato primeren kandidat, da je zdrav, da nima pridruženih bolezni. Preverimo, da ima dobre krvne preiskave, krvni tlak, krvni sladkor in če je potrebna kaka dodatna preiskava.

Kako je z okrevanjem in bolečinami po operacij?

Povprečno je okrevanje od 14 dni do 3 tedne. Ranice se zacelijo, sprti je treba spremljati rano, da ne pride do težav, vendar so po 3 tednih vse že suhe.

Najlepša hvala za vaše odgovore. Zelo nam boste pomagali pri izdelavi raziskovalne naloge. Pridobile smo veliko novih podatkov, tako bo naša raziskovalna naloga le še bogatejša z odličnimi odgovori in podatki iz prve roke.

Slika 5: Skupinska fotografija (z leve proti desni), dr. Matic Fabjan, raziskovalki Nika Paradis in Pika Šunta
(Čepin Tovornik, 28. 1. 2022)

4 RAZPRAVA

Dejstvo je, da takšne in drugačne lepotne posege narekuje današnja družba. Vse več je pritiskov na ženske (pa tudi moške), da morajo biti lepe, mlade in popolne. Sodobno kulturo zaznamujejo kult telesa in tiranija popolnega videza ter mladosti. Ljudje so postali obsedeni s prizadevanjem, da bi dosegli ideale lepote (Kurtiš, 2011, str. 47-48 v Pirnar, 2008, str. 113).

Anketni vprašalnik za dijake Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje je izpolnilo 276 dijakov, od tega 245 žensk in 31 moških. Anketni vprašalnik za starejšo populacijo pa je izpolnilo 70 odraslih, od tega 65 žensk in 5 moških.

Tako dijaki kot odrasli večinsko (več kot 80 %) vedo, kaj so plastične operacije. Na prvo vprašanje je vezana **1. hipoteza**, ki se glasi: **Več kot polovica anketiranih dijakov ve, kaj so plastični in estetski posegi**. Rezultati so pokazali, da 89 % anketiranih dijakov ve, kaj so plastične operacije in 71 %, kaj so estetski posegi, zato je **prva hipoteza potrjena**. Za plastične operacije so navedli različne primere, kot so korekcija zadnjice, korekcija trebuha, operacija nadlahti, liposukcija, zmanjšanje moških prsi, korekcija prsi, uhljev, poškodbe in rekonstrukcije telesa, pomlajevanje obraza, korekcija nosu, brade, vek, presaditev las, povečava ustnic. Za estetske posege pa so navedli korekcijo zadnjice, korekcijo prsi, povečava ustnic s polnilom, kirurško pomlajevanje obraza, korekcija nosu, povečava lic, dvig obrvnih lokov. Takšen rezultat smo pričakovale, saj smo bile prepričane, da je tema med mladimi zanimiva.

Na drugo vprašanje o zadovoljstvu s svojim telesom, se nanaša **2. hipoteza**, ki se glasi: **Vsaj polovica anketiranih dijakov ni zadovoljnih s svojim telesom**. Rezultati so pokazali, da 53 % anketiranih dijakov ni zadovoljnih s svojim telesom, zato je **druga hipoteza potrjena**. Podrobneje smo to raziskali z naslednjim vprašanjem, kako so anketiranci zadovoljni s posameznimi deli svojega telesa. Pri tem je bila uporabljena 5-stopenjska lestvica. Rezultati so pokazali, da so anketirani dijaki najbolj zadovoljni z obrvmi (76 %), sledi zadovoljstvo z ušesi (76 %) in obraznimi gubami (71%) ter ličnico (73 %), najmanj pa so zadovoljni s trebuhom (38 %) in boki (46 %).

O estetskem posegu je že razmišljalo 53 % anketiranih dijakov in 28 % anketiranih odraslih zaradi različnih vzrokov, in sicer zaradi slabe samopodobe, vpliva šole, prijateljev, družine, osebe z že opravljenim estetskim posegom, TV oddaje. Na vprašanje, ali ste že imeli kakšno plastično/estetsko operacijo na sebi, se nanaša **3. hipoteza**, ki se glasi: **Vsaj 5 % anketiranih odraslih je že šlo na plastično/estetsko operacijo**. Rezultati so pokazali, da se je 11 % odraslih že odločilo za plastični/estetski poseg, zato je **tretja hipoteza potrjena**. Največ odraslih se je odločilo za korekcijo na ušesih, prsih, odstranitev znamenja ipd., in sicer zaradi zdravstvenih razlogov, kot je rak.

Kliniko za lepotne operacije pozna več anketiranih dijakov (43 %) kot anketiranih odraslih (35 %). Kliniko za lepotne operacije je že obiskalo 11 anketiranih dijakov (4 %) in 2 anketirana odrasla (3 %). Na poznavanje klinike za lepotne operacije se navezuje **4. hipoteza**, ki se glasi: **Več kot polovica anketiranih odraslih, ki so že obiskali kliniko za lepotne operacije, pozna Medical Group Fabjan**. Rezultati so pokazali, da 97 % odraslih še ni obiskalo nobene kliniko za lepotne operacije, obiskalo pa jo je 3 % (dva anketiranca) in od tega je eden obiskal Medical Group Fabjan, drugi pa UKC Ljubljana, zato **četrt hipoteza ni potrjena**.

Ljudje se za plastične/estetske operacije odločijo tudi zaradi dviga svoje samozavesti. Na vprašanje, ali menite, da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest, se navezuje **5. hipoteza**, ki se glasi: **Več kot polovica anketiranih dijakov in odraslih meni, da s plastičnimi/estetskimi posegi izboljšamo svojo samozavest.** Rezultati so pokazali, da 85 % anketiranih dijakov in 94 % anketiranih odraslih meni, da s plastičnimi/estetskimi posegi izboljšamo svojo samozavest, zato je **peta hipoteza potrjena.**

Opazimo, da imajo dijaki iz Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje znanje o plastičnih in estetskih posegih ter da dobro poznamo svoje sovrstnike, saj smo sklepale, da jih več kot polovica ni zadovoljnih s svojim telesom. Še vedno smo mnenja, da plastične/estetske operacije niso nujno potrebne za dvig samozavesti in s tem bi želele tudi ozavestiti ljudi.

Vloga družine je pri oblikovanju pozitivne samopodobe po mnenju anketiranih dijakov zelo velika (76 %) in po mnenju anketiranih odraslih 87 %. Vloga družine za spremembo telesnega videza je po mnenju anketiranih dijakov 56 %, po mnenju anketiranih odraslih pa 67 %. Raziskava (Jevšnik, 2014, str. 38) je pokazala, da so dijaki 1. in 4. letnika Srednje zdravstvene šole Celje odgovorili, da na zdravo samopodobo vpliva družina (20 %), prijatelji (21,2 %), sorodniki (10,4 %), učitelji (4,2 %), družba (20,8 %), okolica (15,4 %) in mediji (8 %).

Plastične in estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za kariero, tako meni 33 % anketiranih dijakov ter 15 % anketiranih odraslih, največji odstotek tako pri dijakih kot pri odraslih je neodločenih.

Plastične in estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za partnerski odnos 25 % anketiranim dijakom ter 16 % anketiranim odraslim.

Plastične in estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za sprejetje v službo 33 % anketiranim dijakom ter 21 % anketiranim odraslim, največji odstotek tako pri dijakih kot pri odraslih je neodločen.

Plastične in estetske operacije se v današnjem času zdijo pomembne za dobro, boljše počutje 70 % anketiranim dijakom in 67 % anketiranim odraslim.

S plastičnim in estetskim posegom otrok bi se strinjalo samo 17 % anketiranih odraslih, 9 % pa se jih ne bi strinjalo.

5 ZAKLJUČEK

Ponosne smo na našo napisno raziskovalno nalogo, ki smo jo ustvarjale skupaj z vrstniki in profesorji Srednje zdravstvene in kozmetične Šole Celje. Spoznale smo, da anketiranci vedo, kaj so plastične in estetske operacije.

Upamo, da smo z našo raziskovalno nalogo ljudem približale nekaj dejstev o plastičnih/estetskih operacijah. Želimo si, da bi višja samozavest in dobro počutje prevladovalo nad prehitro odločitvijo za plastični/estetski poseg, ki bi ga na koncu lahko obžalovali. Verjamemo in upamo, da bomo marsikoga prepričale, da dobro razmisli in se poduči, preden se odloči za tovrstni poseg. Želimo, da bi našo raziskovalno nalogo prebiral čim več mladostnikov.

Na spletu in v knjižnicah obstaja veliko različne literature na to temo. Pregledale in prebrale smo veliko knjižne kot tudi spletne literature. Za pisanje raziskovalne naloge smo se odločile uporabiti knjižno literaturo in diplomske naloge, saj menimo, da je ta literatura najboljša. Vse knjige smo podrobno prebrale, če pa se nam je porajalo kakšno vprašanje, smo to raziskale po spletu. Kot smo že omenile, srčno upamo, da se bodo ljudje najprej o svojih željah pozanimali. Predlagamo lahko literaturo, ki smo jo uporabile od gospoda Ahčana, Super market lepote, gospoda Planinška, Lepo, o lepoti, staranju in estetski kirurgiji ter od gospoda Smrkolja, Kirurgija. Tudi vas spodbujamo k prebiranju literature, da bi podrobneje spoznali plastično in estetsko kirurgijo, ker smo na podlagi izvedenega intervjuja v Medical Group Fabjan pridobile odgovore iz prve roke, ljudem priporočamo, da obišejo izbrano kliniko, kjer bodo pridobili vse informacije od kirurga samega.

Da plastične in estetske operacije ne bi bile več tabu tema, bi lahko klinike, kjer se opravljajo tovrstni posegi, organizirale predavanja, s katerim bi ljudi ozaveščali, ne spodbujali. V načrtu imamo namen narediti zloženko, ki bi poudarjala krepitev mladostnikove samopodobe. Tako želimo poudariti, da so lahko plastični/estetski posegi nikoli zaključena zgodba.

Zelo pomembno se nam zdi prispevek družine za razvoj otrokove samopodobe in posledično njihovega kritičnega odnosa do spreminjanja telesa oz. posegov v telo.

Namen naše naloge ni, da bi koga spodbudile k posegu, temveč da mu predstavimo svoje raziskovanje o le-teh. Še bolj pa želimo ljudi spodbuditi k razmišljanju, da je vsak lep na svoj način.

6 VIRI IN LITERATURA

6.1 LITERATURA

Ambrož, M., Colarič-Jakše, L.-M. *Pogled raziskovalca: načela, metode in prakse*. Fakulteta za organizacijske študije v Novem mestu, Novo mesto, 2015, str. 117.

Ahčan, U. *Super market lepote*. Samozaložba, 2015, str. 211, 212, 214, 218, 222, 226, 230, 234, 256, 260, 282, 290.

Haiken, E., *Venus Envy, A History of Cosmetic Surgery*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1997, str. 175, 176.

Jerič, P. *Estetske, plastične operacije in mediji*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, 2017, str. 25. Dostopno na: http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska_dela_1/pdfs/mb11_jeric-pika.pdf (10. 3. 2022).

Jevšnik, M. *Mladostniki in njihov samopodoba*. Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede, Maribor, 2014, str. 15-18, 38. Dostopno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=63372> (10. 3. 2022).

Južnič, S. *Identiteta*. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 1993, str. 12.

Kuhar, M. *V imenu lepote*. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2004, str. 105. Dostopno na: <https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/zalozba/pages-from-kuhar-v-imenu-lepote.pdf?sfvrsn=2> (22. 3. 2022).

Kurtiš, M. *Mladostniki in lepotne operacije*. Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede, Maribor, 2011, str. 7, 8, 47, 48. Dostopno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=22308> (22. 3. 2022).

Pirnar, M. *Ne le prsi tudi vagina*. Cosmopolitan, 2008, str. 113.

Planinšek, F. *Lepo, o lepoti, staranju in estetski kirurgiji*. Ebesede, d. o. o., 2015, str. 9, 18.

Smrkolj, V. *Kirurgija*. Grafika Gracer, d. o. o., 2014, str. 1216-1217, 1265-1266.

Zivlakovič, N. *Lepotne operacije v sodobni potrošni družbi*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2009, str. 21, 22. Dostopno na: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/zivlakovic-nina.pdf> (15. 3. 2022).

6.2 VIRI SLIKOVNEGA MATERIALA

Čepin Tovornik, P. Slika 5: Skupinska fotografija (z leve proti desni), gospod dr. Matic Fabjan, raziskovalki Nika Paradis in Pika Šunta, 28. 1. 2022.

Paradis, N. Slika 1: Ambulanta za pregled, 28. 1. 2022.

Paradis, N. Slika 2: Operacijski blok, 28. 1. 2022.

Paradis, N, Slika 3: Soba za okrevanje po posegu, 28. 1. 2022.

Paradis, N. Slika 4: Medical Group Fabjan, 28. 1. 2022.

7 PRILOGE

- Priloga 1: Anketni vprašalnik za dijake
- Priloga 2: Anketni vprašalnik za odrasle
- Priloga 3: Vprašanja za intervju

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA DIJAKE

Smo Taja Hernaus, Nika Paradis in Pika Šunta, dijakinje 3. letnika Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje, program zdravstvena nega. Izdelujemo raziskovalno nalogo z naslovom Plastični in estetski posegi. Ker nas zanima, zakaj ljudje razmišljajo o plastičnih in estetskih posegih in kateri dejavniki vplivajo na odločitev o izvedbi le- teh, potrebujemo vašo pomoč pri pridobitvi podatkov za izdelavo empiričnega dela naloge. Vljudno vas prosimo, da si vzamete nekaj minut časa in rešite kratek anonimni anketni vprašalnik. Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor, razen pri vprašanju, kjer je to posebej označeno.

Moška slovnična oblika je nevtralna in velja za moški in ženski spol.

Hvala za sodelovanje.

Spol:

- a) Ženski
- b) Moški

Program:

- a) Kozmetični tehnik
- b) Zdravstvena nega (4),
- c) PTI (3+2)
- d) Bolničar-negovalec (3)

1. Ali veste, kaj so plastične operacije?

- a) Da
- b) Ne

1.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, prosimo navedite primer za plastični poseg.

2. Ali veste, kaj so estetski posegi?

- a) Da
- b) Ne

2.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, prosimo navedite primer za estetski poseg.

3. Ali ste zadovoljni s svojim telesom?

- a) Da
- b) Ne

4. Kako ste zadovoljni s posameznim delom telesa, kjer 1 pomeni, da sploh nisem zadovoljen, 2 - nisem zadovoljen, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - sem zadovoljen, 5 - popolnoma sem zadovoljen.

Deli telesa	1 - sploh nisem zadovoljen	2 - nisem zadovoljen	3 - niti-niti (neodločeno)	4 - sem zadovoljen	5 - popolnoma sem zadovoljen
Lasje					
Obrazne gube					
Obrvi					
Nos					
Usta					
Ličnice					
Zobje					
Čeljustna kost					
Ušesa					
Oprsje					
Roke					
Trebuh					
Boki					
Zadnjica					
Noge					

5. Ali ste kdaj sami razmišljali o estetskem posegu?

- a) Da
- b) Ne

5.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, zakaj ste razmišljali o estetskem posegu?

6. Če ste že kdaj razmišljali o estetskem posegu, kdo/kaj od navedenega vas je spodbudilo k takšnemu razmišljanju? (možnih več odgovorov)

- a) Družabna omrežja
- b) Vplivneži
- c) TV oddaje
- d) Radijske oddaje
- e) Družina
- f) Samopodoba
- g) Prijatelji
- h) Šola
- i) Oseba z že opravljenim estetskim posegom
- j) Drugo (napišite): _____

7. Koliko po vašem mnenju napisana možnost vpliva na razmišljanje o estetskih posegih na ljudeh, kjer 1 pomeni, da sploh ne vpliva, 2 - ne vpliva, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - vpliva, 5 - zelo vpliva.

	1 - sploh ne vpliva	2 - ne vpliva	3 - niti-niti (neodločeno)	4 - vpliva	5 - zelo vpliva
Družabna omrežja					
Vplivneži					
TV oddaje					
Radijske oddaje					
Družina					
Samopodoba					
Prijatelji					
Šola					
Oseba z že opravljenim estetskim posegom					

8. Ali ste že imeli kakšno plastično/estetsko operacijo na sebi?

- a) Da
- b) Ne

8.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, na katerem delu telesa?

8.2. Zakaj ste se odločili za plastični/estetski poseg?

9. Poznate kakšno kliniko za lepotne operacije?

- a) Da
- b) Ne

9.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, katero kliniko poznate?

10. Ali ste že obiskali kakšno kliniko za lepotne operacije?

- a) Da
- b) Ne

10.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, katero kliniko ste obiskali?

11. Ali menite, da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest?

- a) Da
- b) Ne

12. Menite, da so plastične/estetske operacije še vedno tabu tema?

- a) Da
- b) Ne

12.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, zakaj tako menite?

13. Ali ste se kdaj znotraj družine pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

- a) Da
- b) Ne
- c) Se ne spominjam
- d) Drugo (napišite): _____

13.1 Na čigavo pobudo ste se pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

14. Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev, partnerja) pri oblikovanju pozitivne samopodobe ?

15. Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev) pri odločitvi za spremembo telesnega videza?

- a) Zelo velika
- b) Velika
- c) Srednja
- d) Mala
- e) Zelo mala
- f) Ni pomembna
- g) Ne vem
- h) Drugo (napišite): _____

16. V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne za spodaj navedene dejavnosti, kjer 1 pomeni, da sploh ni pomembno, 2-ni pomembno, 3-niti-niti (neodločeno), 4-pomembno, 5-zelo pomembno.

Pomembno za:	1 - sploh ni pomembno	2 - ni pomembno	3 - niti-niti (neodločeno)	4 - pomembno	5 - zelo pomembno
Kariero					
Partnerski odnos					
Sprejetje v družbo					
Izključno za lastno boljše počutje					

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA ODRASLE

Smo Taja Hernaus, Nika Paradis in Pika Šunta, dijakinje 3. letnika Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje, program zdravstvena nega. Izdelujemo raziskovalno nalogo z naslovom Plastični in estetski posegi. Ker nas zanima, zakaj ljudje razmišljajo o plastičnih in estetskih posegih in kateri dejavniki vplivajo na odločitev o izvedbi le- teh, potrebujemo vašo pomoč pri pridobitvi podatkov za izdelavo empiričnega dela naloge. Vljudno vas prosimo, da si vzamete nekaj minut časa in rešite kratek anonimni anketni vprašalnik. Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor, razen pri vprašanju, kjer je to posebej označeno.

Moška slovnična oblika je nevtralna in velja za moški in ženski spol.

Hvala za sodelovanje.

Spol:

- a) Ženski
- b) Moški

Starostna skupina:

- a) Od 19 do 24 let
- b) Od 25 do 34 let
- c) Od 35 do 44 let
- d) Od 45 do 54 let
- e) Od 55 do 64 let
- f) Od 65 let dalje

1. Ali veste, kaj so plastične operacije?

- a) Da
- b) Ne

1.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, prosimo navedite primer za plastični poseg.

2. Ali veste, kaj so estetski posegi?

- a) Da
- b) Ne

2.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, prosimo navedite primer za estetski poseg.

3. Ali ste zadovoljni s svojim telesom?

- a) Da
- b) Ne

4. Kako ste zadovoljni s posameznim delom telesa, kjer 1 pomeni, da sploh nisem zadovoljen, 2 - nisem zadovoljen, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - sem zadovoljen, 5 - popolnoma sem zadovoljen.

Deli telesa	1 - sploh nisem zadovoljen	2 - nisem zadovoljen	3 - niti-niti (neodločeno)	4 - sem zadovoljen	5 - popolnoma sem zadovoljen
Lasje					
Obrazne gube					
Obrvi					
Nos					
Usta					
Ličnice					
Zobje					
Čeljustna kost					
Ušesa					
Oprsje					
Roke					
Trebuh					
Boki					
Zadnjica					
Noge					

5. Ali ste kdaj sami razmišljali o estetskem posegu?

- a) Da
- b) Ne

5.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, zakaj ste razmišljali o estetskem posegu?

6. Če ste že kdaj razmišljali o estetskem posegu, kdo/kaj od navedenega vas je spodbudilo k takšnemu razmišljanju? (možnih več odgovorov)

- a) Družabna omrežja
- b) Vplivneži
- c) TV oddaje
- d) Radijske oddaje
- e) Družina
- f) Samopodoba
- g) Prijatelji
- h) Šola
- i) Oseba z že opravljenim estetskim posegom
- j) Drugo (napišite): _____

7. Koliko po vašem mnenju napisana možnost vpliva na razmišljanje o estetskih posegih na ljudeh, kjer 1 pomeni, da sploh ne vpliva, 2 - ne vpliva, 3 - niti-niti (neodločeno), 4 - vpliva, 5 - zelo vpliva.

	1 - sploh ne vpliva	2 - ne vpliva	3 - niti-niti (neodločeno)	4 - vpliva	5 - zelo vpliva
Družabna omrežja					
Vplivneži					
TV oddaje					
Radijske oddaje					
Družina					
Samopodoba					
Prijatelji					
Šola					
Oseba z že opravljenim estetskim posegom					

8. Ali ste že imeli kakšno plastično/estetsko operacijo na sebi?

- a) Da
- b) Ne

8.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, na katerem delu telesa?

8.2. Zakaj ste se odločili za plastični/estetski poseg?

9. Poznate kakšno kliniko za lepotne operacije?

- a) Da
- b) Ne

9.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, katero kliniko poznate?

10. Ali ste že obiskali kakšno kliniko za lepotne operacije?

- a) Da
- b) Ne

10.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, katero kliniko ste obiskali?

11. Ali menite, da s plastičnim/estetskim posegom pridobimo/izboljšamo samozavest?

- a) Da
- b) Ne

12. Menite, da so plastične/estetske operacije še vedno tabu tema?

- a) Da
- b) Ne

12.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, zakaj tako menite?

13. Ali ste se kdaj znotraj družine pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

- a) Da
- b) Ne
- c) Se ne spominjam
- d) Drugo (napišite): _____

13.1 Na pobudo koga ste se pogovarjali o lepotnih/estetskih posegih?

14. Kakšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev, partnerja) pri oblikovanju pozitivne samopodobe?

15. Kolikšna je po vašem mnenju vloga družine (staršev/skrbnikov, sorojencev) pri odločitvi za spremembo telesnega videza?

- a) Zelo velika
- b) Velika
- c) Srednja
- d) Mala
- e) Zelo mala
- f) Ni pomembna
- g) Ne vem
- h) Drugo (napišite): _____

16. Ali bi se strinjali s plastičnim/estetskim posegom, če bi si vaš otrok to želel?

- a) Da
- b) Ne
- c) O tem nisem razmišljal
- d) Drugo (napišite): _____

17. V kolikšni meri se vam zdijo plastične/estetske operacije v današnjem času pomembne?

Pomembno za:	1 - sploh ni pomembno	2 - ni pomembno	3 - niti-niti (neodločeno)	4 - pomembno	5 - zelo pomembno
kariero					
partnerski odnos					
sprejetje v družbo					
izključno za lastno boljše počutje					

18. Ali se je vaše stališče glede plastičnih/estetskih posegov v primerjavi z obdobjem, ko ste odraščali, kaj spremenilo?

- a) Da
- b) Ne
- c) Se ne spominjam

18.1 Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, obrazložite svoj odgovor na kakšen način?

VPRAŠANJA ZA INTERVJU

Pozdravljeni dr. Matic Fabjan, najlepša hvala, ker ste se odzvali na našo prošnjo za intervju in nam boste pomagali pri raziskovalni nalogi z vašimi odgovori. Intervju bo objavljen v raziskovalni nalogi.

1. Dr. Matic Fabjan, ali se nam lahko najprej na kratko predstavite ?
2. Zanima nas, zakaj ste se odločili prav za ta poklic in ali ste že od otroštva vedeli da bo prav ta poklic vaše vsakdanje delo. Ali nam lahko malo več poveste o vaših operacijah, ki jih opravljate?
3. Nam lahko na kratko predstavite, kako poteka vaš dan v Medical group Fabjan?
4. Ali je zanimanje/vaša statistika za lepotne operacije v vaši ordinaciji kaj upadlo od začetka vašega dela do danes?
5. Ali nam lahko poveste, če velikokrat pacientom odsvetujete operacije in kaj je največkrat razlog za to?
6. Koliko moških vas povprečno na leto obišče?
7. Koliko časa je trajala vaša najdaljša operacija?
8. Kaj je največkrat razlog, da vas pacienti obiščejo in se odločijo za operacijo?
9. Kakšni so pogoji, da lahko pacienti pri vas opravijo lepotno operacijo?
10. Kako je z okrevanjem in bolečinami po operaciji?

Najlepša hvala za vaše odgovore, zelo nam boste pomagali pri izdelavi raziskovalne naloge. Pridobile smo veliko novih podatkov, tako bo naša raziskovalna naloga le še bogatejša z odličnimi odgovori in podatki iz prve roke.